

6. ROČNÍK

VZDELÁVACIA OBLASŤ: JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Časová dotácia: 4 vyučovacie hodiny:
2 hodiny jazyk a komunikácia,
2 literatúra

I. Charakteristika a cieľ, obsah, priority

Východiskom vyučovania slovenského jazyka a literatúry v VI. ročníku je plynulé nadväzovanie na ciele vyučovania v V. ročníku:

§ dôraz na schopnosť komunikácie s ohľadom na tému, adresáta, jazykové prostriedky a cieľ,
§ čítanie s porozumením, rozvoj čitateľskej gramotnosti a vnášanie prvkov filozofie daltonského vyučovania.

V VI. ročníku sa stanovené ciele rozširujú o dramatizáciu textu.

I. Komunikácia

Spisovné vyjadrovanie v ústnom i písomnom prejave, dodržiavanie prozodických javov a pravidiel komunikácie. Rozširovanie individuálnej slovnej zásoby. Úsilie o čistotu jazykového prejavu v oficiálnom styku, schopnosť rozlíšiť dialekt, slang a hovorové slová.

2. Čítanie s porozumením a rozvoj čitateľskej gramotnosti

Vo vyučovaní trénovať čítanie s porozumením a úlohy zamerať na rozvoj čitateľskej gramotnosti na textoch umeleckej literatúry / báj, bájka, balada, poviedka, báseň, populárna pieseň a divadelná hra/, rozvíjať porozumenie obrazného vyjadrovania v krátkych útvaroch ľudovej slovesnosti a interpretáciu poézie. Nácvik a tréning čítania s porozumením vecných textov /návody, úradné tlačivá, mapy, schémy, SMS, internetové dokumenty, texty elektronickej komunikácie/.

3. Daltonská filozofia

Kombinácia klasických hodín s prvkami a metódami daltonského vyučovania na precvičovanie učiva. Daltonské piliere: samostatnosť, zodpovednosť a spolupráca. Získavanie informácií, práca s informáciami, ich vyhodnotenie a aplikácia. Využívanie medzipredmetových vzťahov. Diferenciácia úloh podľa náročnosti, voliteľnosti.

4. Dramatizácia textu

Hlasné plynulé čítanie s využitím vedomostí o prozodických javoch: prízvuk, melódia, rytmus, dôraz, tempo, sila hlasu,.../Využitie poznatkov o prozodických javoch pri umeleckom prednese poézie a prózy.

a) Vyučovacie metódy, formy a techniky

A/ Využitie princípov daltonského vyučovania

Integrované tematické vyučovanie kombinované s vyučovaním v daltonských blokoch.

Práca s informáciami, zvýšenie čitateľskej gramotnosti. Žiak počas daltonského vyučovania pracuje na úlohách povinných, voliteľných i náročných, nepovinných a je nútený vyhľadávať informácie, a tak sa zlepšuje čítanie s porozumením a čitateľská gramotnosť.

B/ Klasifikácia

Popri klasickom hodnotení známku, vyučovanie prináša i nový spôsob hodnotenia, čiastkovo slovne a hodnotenie daltonských blokov.

Hodnotenie bude rešpektovať žiakove schopnosti, kreativitu, prácu s informáciami, samostatnosť, úspešnosť, spoluprácu. Systém daltonského slovného hodnotenia, ktoré sa kombinuje s klasickým, vyžaduje zavedenie portfólia pre každého žiaka.

C/ Charakteristika daltonských blokov

Klasické vyučovanie obohatené o prvky daltonského spôsobu vyučovania:

- § Výchova k zodpovednosti, spolupráci a samostatnosti pri práci s informáciami, pri riešení úloh a organizácii vlastnej práce.
- § Pozornosť sa venuje individuálnym rozdielom.
- § Prechod k autokorekcii.
- § V centre pozornosti je úloha. Popri povinných úlohách /kontrola, spätná väzba/, model voliteľných úloh /každý žiak môže byť úspešný/ a úloh nepovinných – bonusových a špeciálnych
- § Práca s informáciami.
- § Stimulácia namiesto riadenia, iniciatíva žiaka.
- § Znižovanie stresu.
- § Podpora aktívneho prístupu.
- § Vizualizácia – všetko, čo žiak úspešne dokončí, musí byť vidieť.
- § Vlastné pracovné tempo – s individuálnou pomocou môžu všetci zvládnuť určitý súbor vedomostí – tzv. osobné maximum.

D/ Regionálne prvky

Pre rozvoj čitateľskej gramotnosti a doplnkové čítanie využívať regionálne rozprávky, povesti, tradície. Komplex historických pamiatok Kysúc využívať ako študijný materiál pri exkurziách.

E/ Prierezové témy

Vyučovanie slov. jazyka a literatúry na našej škole sa usiluje o včlenenie týchto prierezových tém pri vstupe i výstupe: multikultúrna výchova, enviromentálna výchova, dopravná výchova, tvorba projektu a prezentačné zručnosti.

F/ Metódy a techniky pri vyučovaní SJL v VI. ročníku

- § rozličné formy aktívnych jazykových hier: doplňovačky, tajničky, reťazovky, slovné rébusy, tvorenie slov, skrývačky,...
- § prenášanie informácií: reprodukcia, transformácia textu, dopĺňanie
- § rôzne formy dialógu
- § pasívna recepcia: počúvanie dramatizácie textu, hlasné čítanie, nahrávky, využitie DVD
- § využitie IKT vo vyučovaní: precvičovanie pravopisu, využívanie interaktívnych cvičení, testovanie vedomostí, vyhľadávanie informácií,...
- § Prezentácia príbehu
- § Spoznávanie: žiaci identifikujú formu, text, autora,...
- § Opakovanie, vrátane opakovania formou testu. Fixácia učiva v daltonských blokoch formou pracovných listov, rozcvičky, testy, skupinová práca
- § Identifikácia, zisťovanie
- § Vyrozprávanie príbehov na základe textov, podrobnejšia súvislá prezentácia príbehu
- § Otázky a odpovede, vyjadrenia: aktivity vyžadujúce okamžité vyjadrenia, voľné odpovede žiakov.
- § Dramatizácia textu, hlasné čítanie, čítanie s porozumením

III. Výchovno-vzdelávacie ciele

- § spisovné vyjadrovanie, rozširovanie slovnej zásoby, využívanie neologizmov, osvojenie základnej terminológie i cudzích slov, schopnosť komunikácie i argumentácie,
- § zručne, na úrovni mierne pokročilí, pracovať s rozličnými príručkami a informatívnymi textami /PSP, MFS, SSS, SCS, encyklopédie,.../,
- § osvojovanie základných gramatických javov nevyhnutných na komunikáciu formou poučiek a vetných modelov, rozvíjať schopnosť porozumieť a tvoriť z gramatickej, pravopisnej a štylistickej stránky správne vety, dialógy a súvislé ústne a písomné prejavy,
- § v oblasti práce s literárnym textom čítanie s porozumením, reprodukcia, analýza a interpretácia, dramatizácia textu,
- § samostatnosť, autokorekcia, spolupráca, zodpovednosť, rozvoj štylistických zručností, tvorivosť, iniciatíva, pretváranie textov, dokončovanie a dotváranie textov, zapájanie sa do jazykových hier, zvyšovanie kultúrneho povedomia a patriotizmu.

LITERÁRNA VÝCHOVA

Počet hodín: 2 hodiny týždenne

66 hodín ročne

VI. ročník

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
IX.	1	Informačné zručnosti, vedieť pracovať s knihou.	Základné informácie o predmete, čitateľ, umelecká literatúra.		Úvod do LV 6. roč. Informácie o mimočít. čítaní. Organizácia vyučovania.	
	1		Ľudové piesne, porekadlá, príslovia, rozprávky, povesti, pranostiky ...		Opakovanie učiva z 5. roč.	
	2	Rešpektovať a vážiť si kultúrne a národné tradície. Budovanie prosociálneho hodnotového systému.	Príslovia, porekadlá, pranostiky, čítanie, interpretácia textu (rozšírenie vedomostí).	Špec. ciele: analýza, indukcia, zovšeobecnenie, definícia pojmov, porovnávanie, charakterizovať rozdiely, čítanie s porozumením a interpretácia, vyhľadávanie z rôznych informač. zdrojov.	Knihy prísloví, porekadiel a pranostík (Záturecký).	Max. výkon. Vie vysvetliť a rozlíšiť pojmy príslovie, porekadlo, pranostika. Vie vysvetliť význam a významový rozdiel medzi prísloviami, porekadlami a pranostikami. Vie funkčne využívať príslovia, porekadlá, pranostiku vo svojom texte a vie vytvoriť krátky vtipný príbeh. Minimálny výkon: vie zreprodukovať definíciu pojmov, vie s pomocou učiteľa vysvetliť význam známych prísloví, vie s pomocou učiteľa

						vytvoriť krátky príbeh s prvkami humoru.
--	--	--	--	--	--	--

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
	1	Rešpektovať a vážiť si kultúrne a národné tradície. Budovanie prosociálneho hodnotového systému.	Príslovia, porekadlá, pranostiky, čítanie, interpretácia textu (rozšírenie vedomostí), prezentácia.		Vytvoriť krátky prozaický útvar s využitím príslovia, porekadiel a pranostík (alternatíva výtvarne stvárniť).	Max. výkon. Vie vysvetliť a rozlíšiť pojmy príslovie, porekadlo, pranostika. Vie vysvetliť význam a významový rozdiel medzi prísloviami, porekadlami a pranostikami. Vie funkčne využívať príslovia, porekadlá, pranostiku vo svojom texte a vie vytvoriť krátky vtipný príbeh. Minimálny výkon: vie zreprodukovať definíciu pojmov, vie s pomocou učiteľa vysvetliť význam známych prísloví, vie s pomocou učiteľa vytvoriť krátky príbeh s prvkami humoru.
	1	Vytváranie primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií. Tolerancia a empatia k prejavom iných kultúr.	Báj, hlavná postava, dialóg, úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie = vnútorná kompozícia.		Zrodenie sveta (egyptská báj).	Max. výkon: vie vysvetliť pojem báj, vie identifikovať znaky na základe textu, vie vyhľadať postavy, hlavné i vedľajšie a charakterizovať, vie vysvetliť pojem dialóg, vie verejne prezentovať svoju prácu, vie zdôvodniť súvislosti medzi textom a ilustráciou, vie prezentovať svoj názor na prečítaný text, vie vytvoriť báj s dodržaním vnút. kompozície.
IX./X.	2	Vytvárať vlastný hodnotový systém. Spôsobilosť sformulovať svoj vlastný názor a argumentovať.	Umelecké jazykové prostriedky (metafora, personifikácia, epiteton). Kľúčové slová, dejová osnova.	Analýza, indukcia, aplikácia znalostí, hlasné čítanie s porozumením.	Prometeus (grécka báj).	Min. výkon: vie za pomoci učiteľa

						reprodukovat' definíciu pojmu báj, vie s pomocou učiteľa vyhľadať a určiť hlavné a vedľajšie postavy, vie zreprodukovat' definíciu pojmu dialóg, vie prezentovať svoju prácu, vie určiť časť vnútornej kompozície – zápletku, vie s pomocou vytvorit' text, ktorý má niektoré znaky báje.
--	--	--	--	--	--	---

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
X.	1	Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnej krajine	viď predchádzajúce		Tatranská Kikimora (slov.báj)	
	2	Schopnosť tvorivého myslenia	vlastná tvorba s ilustráciou /príp.v Pover Pointe/,diskusia	regionálna výchova špec. cieľ :získavanie informácií, verejná prezentácia	báj o pôvode a vzniku zvláštností kraja	
	1	Tvorba, získavanie a systematizácia relevantných informácií. Prosociálne hodnotenie, schopnosť vcítiť sa do vnútorného života iných, vytváranie pozitívneho vzťahu k iným soc. skup.	Ľudová balada, dialóg, dialogizácia, vnútorná kompozícia, znaky balady.	Spec. cieľ, technika čítania, analýza, zovšeobecňovanie, prednes.	Išli hudci horou – slov. ľud. balada.	Max. výkon: vie vysvetliť pojem balada, vie vyhľadať hlavné znaky, vie vysvetliť, utvoriť a použiť epiteton, vie vysvetliť, vyhľadať a vytvorit' metaforu, vie identifikovať hlavnú myšlienku, vie aplikovať vedomosti o kompozícii diela, vie svoje hodnotenie textu podložiť argumentmi z prečítaného textu. Min. výkon: vie reprodukovat' definíciu balady, pojem
	1		Zdrobneniny, apostrof, skracovanie slov, porovnanie balady s prozaickými žánrami ľudovej slovesnosti, vyvodit' znaky spoločné	Transformácia, interpretácia významu, tvorba vlastného prejavu.	Jeden otec dobrý – slov. ľud. balada.	

			a rozdielne.			metafora a epiteton, vie zarecitovať baladu, s pomocou učiteľa vie aplikovať vedomosti o kompozícii a vyhľadávať jazykové prostriedky.
	1	Poznávanie tradícií našich predkov (Lucia, Vianoce, priadky).	Umelá balada, vnútorná kompozícia diela, vyvodenie pojmov, definícia metafora a epiteton.	Regionálna výchova.	J. Botto – Lucijný stolček.	

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
XI.	1	Rozvíjať cítenie, vnímanie. Rozvíjať spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Umelá balada, štylistika a metrika v balade, kompozícia.	Špec. cieľ: kompozičná a štylisticko-lexikálna analýza textu (KSSJ).	P. O. Hviezdoslav: Zuzanka Hraškovie.	Max. výkon: vie vysvetliť pojem balada, vie vyhľadať hlavné znaky, vie vysvetliť, utvoriť a použiť epiteton, vie vysvetliť, vyhľadať a vytvoriť metaforu, vie identifikovať hl. myšl., vie aplikovať vedomosti o kompozícii diela, vie svoje hodnotenie textu podložiť argumentmi z prečítaného textu.
	2	Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy. Rozvoj tvorivého myslenia, vedieť uplatniť výsledky tvorivého myslenia.	Pokus o napísanie balady, interpretácia, prednes vlastnej tvorby.	Tvorba písomného prejavu.	Opakovanie vedomostí o balade, vlastná tvorba.	Min. výkon: vie reprodukovať definíciu balady, pojem metafora a epiteton, vie zarecitovať baladu, s pomocou učiteľa vie aplikovať vedomosti o kompozícii a vyhľadávať jazykové prostriedky.

	1	Vytváranie pozitívneho vzťahu k odlišným sociálnym skupinám. Kritické myslenie. Tvorba prosociálneho hodnotového systému.	Bájka, literárne postavy, hlavná postava, báseň, humor, satira, alegória, inotaj.	Špec. ciele: analýza, indukcia, zovšeobecnenie, definícia pojmov, aplikácia vedomostí, čítanie s porozum.	Jonáš Záborský: Vrabce a kohút, Tulipán a fialka.	Max. výkon: vie vysvetliť pojem bájka, vie identifikovať mravné ponaučenie, vie vymedziť hlavnú postavu a vedľ. p. a vie napísať útvar so znakmi bájky. Min. výkon: vie zreprodukovať
	1	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života (nenásytnosť, na čo sa človek najviac spolieha, to ho môže zradiť).	Próza, epické rozprávania, alegória, inotaj.	detto	Ezop: Nenásytná líška, Jeleň pri jazierku.	pojem bájka, s pomocou učiteľa identifikovať ponaučenie a hlavnú postavu a s pomocou učiteľa vie vytvoriť útvar so znakmi bájky.
	1	Zručnosť vyhľadávať informácie, formulovať svoj názor.	Analýza – vyvodenie poučení z bajok.	Čítanie s porozumením, analýza textu, funkčná analýza = nadpis a obsah.	Bájkari (Ezop, Krylov, La Fontaine).	

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
XI./XII.	3	Schopnosť tvorivého myslenia, formulovať a riešiť problém, schopnosť vyjadriť city a vôľu.	Vlastná tvorba bajok.	Tvorba ústnej výpovede, tvorivosť.	Bájk, prednes.	
	1	Získavanie a systematizácia informácií, schopnosť vcítiť sa do vnútorného života iných ľudí (osobná výpoveď). Chápanie um. diela ako autorovho modelu sveta.	Lyrika, poézia, báseň, verš, rým: združený, striedavý, prirovnávanie.	Stretnutie s lyrikou, aplikácia vedomostí, analýza, definícia pojmov, čítanie s porozumením.	M. Rúfus: Báseň a modlitba. J. Navrátil: Strieborné šaty, Oči.	Max. výkon: vie vysvetliť pojmy poézia, báseň, populárna pieseň, vie porovnať populárnu pieseň s ľudovou, vie vysvetliť pojmy verš, vie ho určiť, vie vysvetliť pojmy rým, rytmus, vie vysvetliť rým, pomenovať

	1	Spôsobilosť verbálne a neverbálne vyjadriť city a vôľu. Schopnosť empatie, rozvíjať cítenie a vnímanie.	Verš, metafora, personifikácia, zdobneniny.	Aplikácia vedomostí.	J. Smrek: Oči.	a zaznačiť rým. Vie vyhľadať a určiť zdobneninu a prirovnanie, ďalšie jazykové prostriedky. Vie pri prednese rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
	2	Tvorivé myslenie.	Epiteton, zdobneniny, nadpis, verš, strofa, analýza básne.	Aplikácia vedomostí, čítanie s porozumením, interpretácia textu.	M.Haľamová: Jar, Jeseň. D. Hevier: Jar, Poslíček. Tvorivé písanie.	Min. výkon: vie zreprodukovať definíciu pojmov poézia, báseň, populárna pieseň. Vie s pomocou učiteľa porovnať ľudovú p. a populárnu p. Vie zreprodukovať pojem verš, rým. Vie s pomocou uč. vysvetliť funkciu zdobneniny a vyhľadávať niektoré jaz. prostriedky. Vie zarecitovať báseň.
I.	1	Vytvárať vlastný hodnotový systém, vlastnú identitu.	Populárna pieseň, refrén, združený rým, rytmus, funkcia um. jazyk. prostriedkov. Porovnať ľud. pieseň a pop. pieseň.	Funkčná analýza.	P. Nagy: Nikdy nezober drogu.	
	1	Vytváranie pozitívneho vzťahu k iným sociálnym skupinám.	Populárna pieseň, rým, jazykové prostriedky.	Medzipredmetové vzťahy: HV.	B. Filan: Túlavý psík.	
	2		Aktivizácia, fixácia, systematizácia poznatkov.			

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
	1		Čo sme čítali.			
	1		Klasifikácia, hodnotenie.			

II.	1	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín. Kritické myslenie. Kultúrne kompetencie.			D. Hevier: Náušnica v uchu, iné texty pop. piesní.	
	1	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín. Kritické myslenie. Kultúrne kompetencie.		Interpretácia, opakovanie nadobudnutých vedomostí.	Počúvanie hudby, tvorba vlastných textov.	
	1	Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnému národu, k histórii. Analytické a interpretačné zručnosti, čitateľské kompetencie.	Próza, povesť (opak. z 5. roč.), historická povesť, hlavná literárna postava, hlavná myšlienka.	Medzipredmetové vzťahy: D.	J. Cíger Hronský: Zakopaný meč pod Zoborom.	Max. výkon: vie vysvetliť pojem próza a um. literatúra, vie odlíšiť prózu od poézie a zdôvodniť, vie vyhľadať jazykové a tematické prvky a vie vysvetliť ich funkciu
	1	Tvorba prosociálneho hodnotového systému, kritické myslenie. Chápanie um. diela ako autorovho modelu sveta. Schopnosť vcítiť sa do vnút. života iných.	Aplikovať pojem próza ako súčasť um. literatúry, identifikovať rozdiely medzi umelecky neviazanou rečou – prózou, umelecky viazanou rečou – poéziou.	Špec. ciele: analýza, zovšeobecňovanie, definícia pojmov, porovnávanie, hlasné čítanie s porozumením, subjektívne hodnotenie prečítaného.	P. Jaroš: Krásna hôrka, horká kôrka.	v rámci estetickej pôsobnosti diela. Vie samostatne, plynule a nahlas čítať s porozumením. Vie subjektívne hodnotiť prečítaný text a primerane obhajovať ho.

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
--------	-------------	---------------------	-------	----------	------	-------------------

	1	Vytvárať vlastný hodnotový systém, schopnosť formulovať svoj vlastný názor a argumentovať, schopnosť kriticky myslieť.	Poviedka, literárna postava, hlavná a vedľajšia p., charakteristika postavy, aplikácia pojmov, dialóg, monológ, vnútorná kompozícia.	Aplikácia vedomostí, analýza, zovšeobecňovanie, definícia pojmov.	P. Jaroš: Krásna hôrka, horká kôrka.	Min. výkon: vie zreprodukovať def. pojmu próza, s pomocou uč. vie odlíšiť prózu od poézie a vyhľadať niektoré jaz. prostr. Vie po príprave nahlas prečítať prozaický text. Vie subjektívne zhodnotiť prečítaný text.
	1		Prednes poézie a prózy.			
III.	1	Formulovať svoj názor a argumentovať, spôsobilosť kooperácie, vytvárať si vlastný hodnotový systém. Formulovať a riešiť problém.	Reprodukcia, charakteristika liter. postavy, charakteristika prostredia.	Aplikácia vedomostí.	M. Rázus: Maroško.	Max. výkon: vie vysvetliť pojem poviedka, vie odlíšiť z neznámych textov poviedku, vie vysvetliť pojmy literárna postava, hlavná a vedľajšia a subjektívne ich hodnotiť. Vie vyhľadať kompozičné fázy
	1	Vytvárať vlastný hodnotový systém. Vedieť riešiť problém. Spôsobilosť sformulovať svoj názor a argumentovať.	Vnútorná kompozícia, charakteristika postavy, aplikácia pojmu dialóg.	Osobnostný a sociálny rozvoj.	M. Twain: Tom vytrpí trest namiesto Becky.	deja. Vie vysvetliť pojmy monológ, dialóg. Vie sformulovať hodnotenie prečítaného textu, argumentovať. Vie vytvoriť poviedku so zachovaním vnútornej kompozície.
	2	Rozvoj národného povedomia, schopnosť empatie.	Štylisticko-lexikálna analýza, čítanie textu s porozumením, dialóg.	Funkčná analýza, aplikácia vedomostí.	M. Ďuríčková: Kapitola 12, v ktorej sen zostúpil na zem.	Min. výkon: vie reprodukovať definíciu pojmov: poviedka, literárna postava. S pomocou učiteľa subjektívne
	1	Vážiť si skúsenosť a múdrosť otcov, dedov.	Personifikácia, príslovia, porekadlá, hlavná postava.	Env. výchova. Čítanie s porozumením, aplikácia vedomostí.	P. Glocko: Psie meno.	charakterizovať, s pomocou uč. vie vysvetliť podstatu zápletky. Vie vyhľadať dialóg a niektoré jaz. prostriedky. Vie vytvoriť s pomocou uč. krátku poviedku.

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
	1	Ochrana vlastného života (interpersonálna osobnostná kompetencia). Spôsobilosť riešiť problémy.	Vnútoraná kompozícia (gradácia deja), hlavná postava.	Funkčná analýza textu.	T. Brezina: Horí!	
	1	Spôsobilosť učiť sa sám i v skupine	Štylisticko-lexikálna analýza, humor a satira	špec.cieľ: čítanie s porozumením	J.G.Tajovský:Žliebky (iné)	
IV.	1	Tvorba, získavanie a systematizácia relevantných informácií . Schopnosť vyjadriť city, schopnosť empatie	Vyvodenie a definícia pojmu dobrodružná lit.,identifikácia zákl.znakov, osnova	špec.cieľ:čítanie s porozumením, technika čít., argumentácia	Príbehy zo života v prírode al. dobrodružná lit. R.Kipling: Mauglí	Max. výkon: žiak vie vysvetliť pojem dobrodruž.lit., vie vysvetliť pojem rotpávač ,vie identifikovať formy rozprávača vie vyhľadať lit. postavy
	1	Vytváranie vlastného hodnotového systému, tvorba prosoc.hodnot. systému	Vyvodenie pojmu on-forma -autorský rozprávač, jaz. prostriedky, kompozícia	špec.cieľ: vyjadriť bezprostredný čit. zážitok, analýza, ENV	J.London :Sivé víča	vie zostaviť osnovu vie určiť funkciu jednotlivých jazyk. prostriedkov Min. výkon: vie zreprodukovať definíciu pojmu dobrodruž. lit.
	1	Schopnosť verbálne vyjadriť vôľu, city Schopnosť formulovať a riešiť problém	Pojem rozprávač stotožnený s hl. postavou (ja- forma), kompozičná a štyl. analýza, prerozprávania deja	aplikácia ,definícia ENV	R.Moric: Ako kapor orla utopil	vie zreprodukovať def. pojmu rozprávač vie s pomocou učiteľa vyhľadať niektoré jazyk. prostriedky vie vyhľadať literárne postavy vie prerozprávať dej známeho textu

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
--------	-------------	---------------------	-------	----------	------	-------------------

	3	Schopnosť orientovať sa v systéme knižníc, vedieť vyhľadať literatúru Schopnosť aplikovať nadobudnuté poznatky	Samostatná práca , vlastná tvorba		Návšteva knižnice. Tvorivé písanie.	
IV./V.	2	Tvorba, získavanie a systematizácia informácií. Schopnosť vcítiť sa do života iných ľudí. Vytváranie primeraných kult. postojov, názorov a hodnotových kritérií. Kritické myslenie.	Divadelná hra ako súčasť um. literatúry, dialóg, monológ, dramaturg, režisér, scenár – scenárista, herec, hudobný skladateľ.	Špec. ciele: analýza, indukcia, definícia pojmov, aplikácia pojmov, čítanie s porozumením.	H. CH. Andersen: Snehová kráľovná.	Max. výkon: Vie vysvetliť pojmy divadelná hra a rozhlasová rozprávka. Vie rozlíšiť dramatický text od prozaického. Vie odlišiť pojmy monológ, dialóg. Vie výrazne čítať text a zúčastňuje sa ako postava na dramatickom čítaní. Vie identifikovať umelecké jazykové prostriedky. Vie transformovať dramatický text na prozaický. Vie zdramatizovať literárny text v podobe jednoduchého scenára.
	2	Tvorba, získavanie a systematizácia informácií. Schopnosť vcítiť sa do života iných ľudí. Vytváranie primeraných kult. postojov, názorov a hodnotových kritérií. Kritické myslenie.	Rozhlasová rozprávka.		O.Feldeková: O vlkovi, čo si dal šiť čižmy. (iná podľa výberu).	Min. výkon: vie reprodukovať pojem rozhlasová rozprávka, divadelná hra. Vie rozlíšiť s pomocou uč. prozaický a dramatický text. Vie vyhľadať dialóg. Vie identifikovať literárne postavy a subjektívne hodnotiť ich konanie.
	2	Interpersonálna kompetencia.	Transformácia dramatického literárneho textu na prozaický.	Tvorba písomného a ústneho prejavu.		
	2	Komunikačné kompetencie.	Vytvoriť jednoduchý scenár pre rozhlasovú podobu rozprávky, inscenovať ho.	Prezentácia.	Vlastná tvorba.	

Mesiac	Počet hodín	Kľúčové kompetencie	Obsah	Poznámky	Téma	Výkonový štandard
VI.	1		Čo sme čítali.			
	4		Aktivizácia, fixácia, systematizácia poznatkov.			
	1		Klasifikácia, hodnotenie.			
	1		Rezerva – podľa potreby k niektorému žánru.			

PREDMET: Nemecký jazyk

Nemecký jazyk ako prvý jazyk – 6. ročník

Názov predmetu	Nemecký jazyk
Časový rozsah	3 hod. týždenne
Ročník	šiesty
Škola	ZŠ Rázusova, Čadca
Stupeň vzdelania	Základné – ISCED 2
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Nemecký jazyk
Iné	

1. Charakteristika predmetu

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Cudzie jazyky poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci EÚ.

Osvojením si cudzích jazykov pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce.

Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života, ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Požiadavky pre vzdelávanie v cudzích jazykoch vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov.

Vzdelávanie v 1. cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne B2.

Úspešnosť jazykového vzdelávania ako celku je závislá nielen od výsledkov vzdelávania v materinskom jazyku a v cudzom jazyku, ale závisí aj od toho, do akej miery sa jazyková kultúra žiakov stane predmetom záujmu aj všetkých ostatných oblastí vzdelávania.

2. Obsah výučby

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „jazyk a komunikácia“.

Na túto vzdelávaciu oblasť ŠKVP vyčlenil 3 hodiny týždenne.

Predmet nemecký jazyk je zameraný na:

- formovanie rečových zručností potrebných v ústnom a písomnom prejave,
- zvukovú a grafickú sústavu jazyka, jeho slovnú zásobu a gramatiku,
- rozvoj schopností potrebných na komunikáciu v bežných situáciách,
- aktívne osvojenie si zákonitostí stavby nemeckej vety,
- vyhľadávanie a spracovanie informácií z rôznych zdrojov a výmena týchto informácií a v rámci skupín a triedy.

3. Ciele predmetu

Základným cieľom výučbu nemeckého jazyka je:

- cieľavedome rozvíjať všetky štyri rečové zručnosti (ústny prejav, čítanie, počúvanie, písomný prejav) a rozvíjať stratégie učenia sa,
- posilňovať cieľavedomosť, vytrvalosť a systematickosť v štúdiu cudzieho jazyka,

- osvojovať si tvorivý prístup k riešeniu úloh a rozvíjať vlastné kritické myslenie,
- viesť žiakov k využívaniu osvojených znalostí a zručností pri ďalšom štúdiu a v budúcej profesii,
- poskytnúť žiakom informácie o nemecky hovoriacich krajinách,
- prehľbovať vzájomné porozumenie a toleranciu medzi národmi,
- vzbudiť u žiakov konštruktívnu zvedavosť a ochotu komunikovať,
- viesť žiakov k zvládnutiu základných pravidiel medzilidskej komunikácie (vedieť vyjadriť svoj názor a prijať názor iného),
- smerovať žiakov k tomu, aby využívali možnosti školy a podnety z mimoškolského prostredia na upevňovanie a využívanie poznatkov v praxi.

4. Učebné zdroje

Vo vyučovaní nemeckého jazyka sa využívajú:

- učebnice, metodické príručky
- pracovné listy
- texty na počúvanie, piesne, básne, interview a pod.
- média – časopisy, kazeta, CD, DVD,
- texty na čítanie
- slovníky

5. Kľúčové kompetencie

Prepojenie vzdelávacích oblastí s kľúčovými kompetenciami a konkretizácia kľúčových kompetencií v jednotlivých vzdelávacích oblastiach.

Komunikácia v nemeckom jazyku vo vzťahu k iným vzdelávacím oblastiam:

a/ slovenský jazyk a literatúra

vedieť si uvedomiť kultúrne rozmanitosti so zameraním na medzikultúrnu komunikáciu

b/ matematika a prírodné vedy

vedieť

- používať matematické myslenie v logických, morfológických a syntetických operáciach,
- aplikovať informácie o zdraví a zdravom životnom štýle,
- rozvíjať enviromentálne myslenie,
- základné údaje o reáliách nemecky hovoriacich krajín

c/ informačná a komunikačná technológia

vedieť

- vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie,
- dorozumieť sa písomne prostredníctvom IKT,
- používať jazykové slovníky.

Komunikačné jazykové kompetencie

- sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

b) Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,

- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týkajú známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb.

c) Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr.: výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

d) Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky,
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať spájanie jednoduchých viet na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

6. Tematické okruhy

§ Miesto bydliska

- moja adresa
- opis bytu, domu (vybavenie miestností)
- bývanie v meste (budovy)
- orientácia na mape

§ Jedlo

- jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera)
- obľúbené a neobľúbené jedlo

§ Nakupovanie

- peniaze
- nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trh)
- v obchode a reštaurácii

§ Móda

- farby
- druhy a ceny oblečenia
- obľúbené a neobľúbené oblečenie

§ Cestovanie

- cesta do školy
- dopravné prostriedky
- prečo cestujeme

§ Životné prostredie

- ročné obdobia
- druhy zvierat a rastlín
- ochrana životného prostredia – triedenie odpadu

§ Školská oslava

- pozvánka na oslavu
- jedlo, oblečenie, výzdoba

§ Sny

- aktivity po príchode domov zo školy
- nočné mory – strach
- ideálny partner, práca

Prierezové témy

- § mediálna výchova
- § dopravná výchova
- § enviromentálna výchova
- § multikultúrna výchova
- § osobnostný a sociálny rozvoj
- § ochrana života a zdravia
- § tvorba projektov a prezentačné zručnosti

7. Jazykové funkcie

1. Kontaktné rečové funkcie

Žiaci vedia:

- pozdraviť a reagovať na pozdrav
- vyjadriť a prijať pozvanie
- ospravedlniť sa a prijať ospravedlnenie
- rozlúčiť sa

2. Regulačné rečové funkcie

Žiaci vedia:

- požiadať o radu
- vyjadriť súhlas – nesúhlas
- vyjadriť požiadavku, poprosiť a poďakovať

3. Hodnotiace rečové funkcie

Žiaci dokážu:

- vyjadriť vlastný názor
- vyjadriť radosť,
- vyjadriť nespokojnosť

4. Informatívne rečové funkcie

Žiaci vedia:

- získať a podať informáciu
- vyjadriť priestorové vzťahy: smer, polohu, veľkosť
- vyjadriť časové vzťahy: presný čas
- vyjadriť kvalitatívne javy: počet, množstvo, mieru

8. Rečové zručnosti

Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého

- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života
- rozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú

Čítanie s porozumením

Učiaci sa dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, napr. prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice a pod.
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchých písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, napr. listy, brožúry, krátke články
- porozumel jednoduché osobné listy
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch

Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov
- napísať jednoduchý osobný list
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby, veci a javy
- napísať jednoduché vety a vedieť ich spojiť základnými spojkami
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa, napr. ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy

Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne
- povedať čo sa mu páči a čo nie a jednoduchým spôsobom zdôvodniť prečo
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci alebo ich poskytnúť

Ústny prejav – monológ

Žiak dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, formou jednoduchých slovných spojení a viet.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť
- jednoduchým spôsobom rozprávať o každodenných situáciách
- vyrozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok
- opísať svoje plány a osobné skúsenosti

9. Učebné osnovy

Cieľ, metóda	Tem. celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Odporúč. počet hod.
Naučiť žiaka rozprávať o prázdninách, naučiť porozumieť pokynom učiteľa. Naučiť používať sloveso byť a 5 plnovýznamových v min. čase Posluch a čítanie s porozumením, dialóg, práca s mapou a fotografiami	Úvod	Aké boli prázdniny?	Rozšírenie slovnej zásoby o prázdninové aktivity Préteritum slovesa byť a 5 plnovýzn. sloviess	Žiak vie rozprávať o prázdninách , Rozumie pokynom učiteľa.	10
Naučiť žiaka rozprávať o svojom bydlisku, pomenovať budovy v meste a zariadenie bytu/domu. Naučiť používať väzbu es gibt a príd. m. v prísudku Posluch a čítanie s porozumením, práca s mapou mesta a obrázkami, tvorba plagátu na tému bývanie	Bydlisko	Moja adresa Môj byt/dom V meste	Rozšírenie slovnej zásoby na tému bývanie Väzba es gibt Príd. m. v prísudku	Žiak vie rozprávať o svojom bydlisku, pomenovať budovy v meste a zariadenie bytu/domu, používať väzbu es gibt a príd. m. v prísudku	12
Naučiť žiaka pomenovať jedlá. Porozumieť jednoduchému receptu Naučiť používať	Jedlo	Čo všetko ješ počas dňa /kedy? Čo rád/nerád jedávaš?	Rozšírenie slovnej zásoby o tému jedlo Časové údaje,	Žiak vie pomenovať jedlá, porozumie jednoduchému receptu	12

<p>ďalšie slovesá k téme jedlo v perfekto a určovať čas</p> <p>Nácvik dialógu – stolovanie, posluš a čítanie s porozumením, práca so slovníkom</p>			<p>perfektum ďalších sloves /essen, trinken/</p>	<p>a vie používať ďalšie slovesá k téme jedlo v perfekto a určovať čas</p>	
<p>Naučiť žiaka pomenovať oddelenia v obchodnom dome, objednať jedlo, vianočnú koledu.</p> <p>Naučiť ho vyhľadať a používať plurál podst. m. a tvoriť kompozitá</p>	Nákupy	<p>V supermarkete</p> <p>Kde nájdem...? Vianoce</p>	<p>Rozšírenie slovnej zásoby o tému nákupy a Vianoce</p> <p>Vyjadrenie želania</p> <p>Plurál podst.m. Kompozitá</p>	<p>Žiak vie pomenovať oddelenia v obchodnom dome, objednať jedlo, vianočnú koledu.</p> <p>Vie vyhľadať a používať plurál podst. m. a tvoriť kompozitá</p>	12
<p>Naučiť sa pomenovať časti odevu, opýtať sa a odpovedať na názor.</p> <p>Naučiť sa používať príd. m. v prívlastku po urč. čl. v N Sg, ukazovacie zámeno, predložky viazané na miesto</p> <p>Posluš a čítanie s porozumením, vedenie dialógu, opis obrázkov, práca so slovníkom</p>	Móda	<p>Koľko stojí...? Ako sa ti páči...? Čo nosíš najradšej? Moderná rozprávka Popoluška</p>	<p>Pomenovať časti odevu</p> <p>Pýtať sa a odpovedať na názor</p> <p>Príd. mená Ukazovacie zámená Predložky 3.-4.p.</p>	<p>Žiak vie pomenovať časti odevu, opýtať sa a odpovedať na názor, používať príd. m. v prívlastku po urč. čl. v N Sg, ukazovacie zámeno, predložky viazané na miesto</p>	13
<p>Naučiť sa pomenovať dopr. prostriedky, komunikovať na tému cestovanie</p> <p>Naučiť sa používať spojku weil, stupňovať príd.m. v 2. stupni</p> <p>Posluš a čítanie s porozumením,</p>	Cestovanie	<p>Ako rád cestuješ?</p> <p>Na stanici</p>	<p>Pomenovať dopr. prostriedky</p> <p>Vedieť zdôvodniť tvrdenie</p> <p>Spojka weil Stupňovanie prid. m.</p>	<p>Žiak vie pomenovať dopr. prostriedky, komunikovať na tému cestovanie, používať spojku weil, stupňovať príd.m. v 2. stupni</p>	11

vedenie dialógu, opis obrázkov, práca so slovníkom					
Naučiť sa rozprávať o ročných obdobiach, pomenovať zvieratá a rastliny, o vzťahu k životnému prostrediu Posluch a čítanie s porozumením, monológ, dialóg, práca s médiami, slovníkom	Životné prostredie	Príroda Životné prostredie okolo mňa	Pomenovať rastliny a živočíchy Rozprávať o počasí a ročných obdobiach	Žiak vie rozprávať o ročných obdobiach, pomenovať zvieratá a rastliny, o vzťahu k životnému prostrediu	9
Naučiť sa rozprávať o oslave Naučiť sa používať príd.m. V N a A po neurč. čl., používať perfektum ďalších slovies Práca v skupine, dialóg, čítanie a posluch s porozumením	Oslava	Prídeš? Čo si oblečieš/prine sieš? Ako sa tam dostaneš? Aká bola oslava?	Slovná zásoba k téme oslava Perfektum ďalších slovies Skloňovanie príd.m.	Žiak vie rozprávať o oslave, používať príd.m. V N a A po neurč. čl., používať perfektum ďalších slovies	12
Naučiť sa rozprávať o režime dňa, povedať z čoho má strach, opísať osoby, rozprávať o prázdnin. plánoch Ďalšie slovesá v perfekte Posluch a čítanie s porozumením, práca s obrázkami, slovníkom	Sny	Čo robíš počas dňa? Nočné mory Môj idol Čo robiť cez prázdniny?	Slovná zásoba k téme režim dňa, prázdniny a opis osoby Perfektum ďalších slovies	Žiak vie rozprávať o oslave, používať príd.m. V N a A po neurč. čl., používať perfektum ďalších slovies	16

10. Hodnotenie

Predmetom hodnotenia v nemeckom jazyku sú učebné výsledky, ktoré žiaci dosiahli v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, schopnosti používať osvojené vedomosti, získané zručnosti a návyky ako aj osobný rast, rešpektovanie práv iných a ochota spolupracovať.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu získavajú vyučujúci:

- § sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- § sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka na vyučovanie,
- § rôznymi druhmi skúšok: ústne, písomné, didaktické testy,
- § analýzou výsledkov rôznych činností žiaka.

Na hodnotenie žiakov v NJ možno použiť:

- § slovné hodnotenie,
- § klasifikáciu známkou,
- § bodové hodnotenie,
- § percentuálne hodnotenie,
- § znakové hodnotenie,
- § kombináciu jednotlivých alternatív.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov je potrebné dodržiavať platné metodické pokyny.

Pri integrovanom vzdelávaní žiakov so ŠVP je potrebné prihliadať na druh a stupeň poruchy a pri hodnotení potupovať podľa platných metodických pokynov.

Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

Vyučovacie metódy a formy spolu úzko súvisia. **Metódy** dávajú odpoveď na to, ako treba postupovať, aby boli dosiahnuté výchovno-vzdelávacie ciele a **organizačné formy** sa zaoberajú tým, ako organizovať výchovno-vzdelávací proces.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti učiacich sa zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií učiacich sa.

Voľba *metód* závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí učiacich sa a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu učiacich sa o učebnú činnosť možno využiť **motivačné metódy**, ako je **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia), **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), **motivačnú demonštráciu** (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností.

Odporúča sa **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), **vysvetľovanie** (logické systematické sprostredkovanie učiva), **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom).

Významné miesto majú **problémové metódy**, ku ktorým patrí **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu). Odporúča sa zvýšiť dôraz na **prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Z **aktivizujúcich** metód je vhodná **diskusia** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), **situačná metóda** (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), **inscenačná metóda** (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), **didaktické hry** (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), **kooperatívne vyučovanie** (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny). **Fixačné metódy** sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania,

napr.: **metódy opakovania a precvičovania**, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Diagnostické a klasifikačné metódy slúžia na kontrolu a hodnotenie učiacich sa.

Odporúčajú sa nasledovné postupy na zabezpečenie korektného a objektívneho hodnotenia:

1. Pri verbálnej forme kontroly úrovne osvojenia poznatkov je vhodné uprednostňovať prezentovanie poznatkov učiacich sa na základe dobrovoľnej odpovede učiaceho sa alebo určenia konkrétneho učiaceho sa učiteľom (na predchádzajúcej hodine). Odporúča sa uplatniť postup verbálnych odpovedí 3 učiacich sa v časovom limite 5 min. Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

2. Písomnou formou je vhodné kontrolovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 min v rozsahu 10 – 15 otázok zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu. Optimálne hodnotenie je na základe percentuálnej úspešnosti podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

3. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom **prezentácie projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

Z *organizačných foriem sa uplatňuje vyučovacia hodina* (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu).

Nemecký jazyk ako druhý jazyk – 6. ročník

Názov predmetu	Nemecký jazyk
Časový rozsah	2 hod. týždenne
Ročník	šiesty
Škola	ZŠ Rázusova, Čadca
Stupeň vzdelania	Základné – ISCED 2
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Nemecký jazyk
Iné	

1. Charakteristika predmetu

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Cudzie jazyky poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci EÚ.

Osvojením si cudzích jazykov pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce.

Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života, ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Požiadavky pre vzdelávanie v cudzích jazykoch vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov.

Vzdelávanie v 1. cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne A2.

Úspešnosť jazykového vzdelávania ako celku je závislá nielen od výsledkov vzdelávania v materinskom jazyku a v cudzom jazyku, ale závisí aj od toho, do akej miery sa jazyková kultúra žiakov stane predmetom záujmu aj všetkých ostatných oblastí vzdelávania.

2. Obsah výučby

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „jazyk a komunikácia“.

Na túto vzdelávaciu oblasť ŠKVP vyčlenil 2 hodiny týždenne.

Predmet nemecký jazyk je zameraný na:

- formovanie rečových zručností potrebných v ústnom a písomnom prejave,
- zvukovú a grafickú sústavu jazyka, jeho slovnú zásobu a gramatiku,
- rozvoj schopností potrebných na komunikáciu v bežných situáciách,
- aktívne osvojenie si zákonitostí stavby nemeckej vety,
- vyhľadávanie a spracovanie informácií z rôznych zdrojov a výmena týchto informácií a v rámci skupín a triedy.

3. Ciele predmetu

Základným cieľom výučbu nemeckého jazyka je:

- cieľavedome rozvíjať všetky štyri rečové zručnosti (ústny prejav, čítanie, počúvanie, písomný prejav) a rozvíjať stratégie učenia sa,
- posilňovať cieľavedomosť, vytrvalosť a systematickosť v štúdiu cudzieho jazyka,
- osvojovať si tvorivý prístup k riešeniu úloh a rozvíjať vlastné kritické myslenie,
- viesť žiakov k využívaniu osvojených znalostí a zručností pri ďalšom štúdiu a v budúcej profesii,
- poskytnúť žiakom informácie o nemecky hovoriacich krajinách,
- prehľbovať vzájomné porozumenie a toleranciu medzi národmi,
- vzbudiť u žiakov konštruktívnu zvedavosť a ochotu komunikovať,
- viesť žiakov k zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie (vedieť vyjadriť svoj názor a prijať názor iného),
- smerovať žiakov k tomu, aby využívali možnosti školy a podnety z mimoškolského prostredia na upevňovanie a využívanie poznatkov v praxi.

4. Učebné zdroje

Vo vyučovaní nemeckého jazyka sa využívajú:

- učebnice, metodické príručky
- pracovné listy
- texty na počúvanie, piesne, básne, interview a pod.
- média – časopisy, kazeta, CD, DVD,
- texty na čítanie
- slovníky

5. Kľúčové kompetencie

Prepojenie vzdelávacích oblastí s kľúčovými kompetenciami a konkretizácia kľúčových kompetencií v jednotlivých vzdelávacích oblastiach.

Komunikácia v nemeckom jazyku vo vzťahu k iným vzdelávacím oblastiam:

a/ slovenský jazyk a literatúra

vedieť si uvedomiť kultúrne rozmanitosti so zameraním na medzikultúrnu komunikáciu

b/ matematika a prírodné vedy

vedieť

- používať matematické myslenie v logických, morfológických a syntetických operáciach,

- aplikovať informácie o zdraví a zdravom životnom štýle,
  - rozvíjať enviromentálne myslenie,
  - základné údaje o reáliách nemecky hovoriacich krajín
- c/ informačná a komunikačná technológia
vedieť
- vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie,
  - dorozumieť sa písomne prostredníctvom IKT,
  - používať jazykové slovníky.

Komunikačné jazykové kompetencie

- sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

§ Jazyková kompetencia

Žiak na úrovni A1 si osvojí jazykové kompetencie tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týkajú známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb.

§ Sociolingvistická kompetencia

Žiak na úrovni A1 si osvojí sociolingvistické kompetencie tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr.: výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

§ Pragmatická kompetencia

Žiak na úrovni A1 si osvojí pragmatické kompetencie tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky,
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať spájanie jednoduchých viet na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

6. Tematické okruhy

1. Úvod vitajte

- vyjadrenie pocitu
- nemecky hovoriace krajiny
- číslovky 1 – 10

- orientácia na mape
- podobnosti v cudzom a materinskom jazyku

2. Ahoj

- predstavenie sa /vek/
- orientácia na mape – svetové strany, európske štáty
- miesto bydliska
- číslovky do 20, základné farby

3. Škola

- školské pomôcky, predmety, vybavenie triedy
- dni v týždni
- vyjadriť cenu /čísllovky do 100/
- vyjadrenie názoru

4. Rodina

- členovia rodiny /počet, zákl. charakteristika/
- domáce zvieratá /základná charakteristika/
- rozprávka

5. Narodeniny

- ročné obdobia a mesiace v roku
- radové číslovky
- narodeniny – činnosti, darčeky, jedlá na oslave, pranie

6. Záluby

- aktivity voľného času
- čo robíš rád/nerád, radšej a najradšej
- hudobné nástroje, zbierky

7. Vianoce

- vianočná koleda
- slovná zásoba k téme Vianoce

8. Veľká Noc

- veľkonočné zvyky v Nemecku
- slovná zásoba k téme Veľká Noc

Prierezové témy

- § mediálna výchova
- § dopravná výchova
- § enviromentálna výchova
- § multikultúrna výchova
- § osobnostný a sociálny rozvoj
- § ochrana života a zdravia
- § tvorba projektov a prezentačné zručnosti

7. Jazykové funkcie

1. Kontaktné rečové funkcie

Žiaci vedia:

- pozdraviť a reagovať na pozdrav
- ospravedlniť sa
- rozlúčiť sa

2. Regulačné rečové funkcie

Žiaci vedia:

- vyjadriť súhlas – nesúhlas
- vyjadriť požiadavku, poprosiť a poďakovať

3. Hodnotiace rečové funkcie

Žiaci dokážu:

- vyjadriť vlastný názor
- vyjadriť radosť,
- vyjadriť nespokojnosť

4. Informatívne rečové funkcie

Žiaci vedia:

- získať a podať informáciu
- vyjadriť priestorové vzťahy: smer, polohu
- vyjadriť časové údaje
- vyjadriť kvalitatívne javy: počet, množstvo

8. Rečové zručnosti

Počúvanie s porozumením

Žiak na úrovni A1 si rozvíja zručnosti tak, aby:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého
- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života
- rozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú

Čítanie s porozumením

Žiak dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Žiak na úrovni A1 si rozvíja zručnosti tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, napr. prospekty, programy a časové harmonogramy
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchých písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, napr. listy, brožúry, krátke články
- porozumel jednoduché osobné listy
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch

Písomný prejav

Žiak na úrovni A1 má rozvinuté zručnosti tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby, veci a javy
- napísať jednoduché vety
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa, napr. ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy

Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Žiak dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu.

Žiak na úrovni A1 si rozvíja zručnosti tak, aby vedel:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení
- povedať čo sa mu páči a čo nie
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci alebo ich poskytnúť

Ústny prejav – monológ

Žiak dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, formou jednoduchých slovných spojení a viet.

Žiak na úrovni A1 si rozvíja zručnosti tak, aby vedel:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť
- jednoduchým spôsobom rozprávať o každodenných situáciách
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok

9. Učebné osnovy

Cieľ , metóda	Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Odpor. počet hodín
Naučiť žiakov pozdraviť, zoznámiť ich s reáliami Nemecka, naučiť ich správnu výslovnosť čítanie a počúvanie s porozumením, dialógy vo dvojiciach, práca s mapou Nemecka, práca s prac. zošitom	Vitajte!	Úvod do jazyka	pozdravy mapa Nemecka	Použiť základné pozdravy, získať základné vedomosti o Nemecku, používať správnu výslovnosť	6
Naučiť žiakov stručne sa predstaviť, orientovať sa na Mape Európy Návrik dialógu, počúvanie s porozumením práca s mapou Európy, práca s pracovným zošitom projekt. práca	Ahoj!	Ako sa voláš? Kde bývaš? Koľko máš rokov? Odkiaľ pochádzaš? Nový priateľ	mestá v Nemecku základné číselky krajiny Európy	Predstaviť sa, povedať o sebe najdôležitejšie informácie, vymenovať a ukázať na mape krajiny Európy.	13
Naučiť žiakov hovoriť o svojej škole, triede, používať zákl. číselky, A podst. mien počúvanie s porozumením, práca s rozvrhom	Škola	Škola začína V učebni Aký je tvoj obľúbený predmet? Žiak a učiteľ Školská hra	akuzatív podst. m. privlastňov. zámená dni v týždni predmety v škole príd. mená	Použiť slovnú zásobu na tému škola, číselky po 1000, vymenovať dni v týždni, školské predmety a povedať svoj	14

hodín, práca s PZ				rozvrh hodín, vymenovať ľudské vlastnosti.	
Naučiť žiakov predstaviť svoju rodinu, porozprávať o svojich dom. zvieratách dialógy, čítanie a počúvanie s porozumením, projekt. práca, práca s fotoalbumom	Rodina	Ktože je to? Máš súrodencov? Máš domáce zvieratá? Máš rád zvieratá? Rozprávka	rodina zvieratá list priateľke inzeráty príd. mená	Predstaviť svoju rodinu, vymenovať domáce zvieratá, vyjadriť svoj názor na zvieratá.	15
Naučiť žiakov vyjadriť dátum, kedy majú narodeniny, povedať v minulom čase, čo dostali, vedieť zablahoželať priateľovi dialógy vo dvojici, počúvanie s porozumením, práca s kalendárom, práca s PZ, projekt. práca	Narodeniny	Kedy máš narodeniny? Dnes mám narodeniny Čo si dostal? Čo robíš? Všetko najlepšie k narodeninám	oslava darčeka potraviny nápoje blahoželenie perfektum slovík, radové číslovky	Popísať svoju narodeninovú oslavu, vedieť použiť minulé čas slovík a zhotoviť pohľadnicu k narodeninám.	13
Naučiť žiakov rozprávať o svojich koníčkoch, o športe, o voľnom čase, použiť predložku seit dialógy, počúvanie s porozumením, práca s PZ	Záľuby	Čo je tvojím koníčkom? Športuješ rád? Čo robíš rád? Čo robíš cez víkend?	koníčky šport voľný čas hudobné nástroje zbierky časovanie slovík predl. seit	Opísať svoj voľný čas, vymenovať záľuby a správne použiť slovesá v prítomnom čase.	13

10. Hodnotenie

Predmetom hodnotenia v nemeckom jazyku sú učebné výsledky, ktoré žiaci dosiahli v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, schopnosti používať osvojené vedomosti, získané zručnosti a návyky ako aj osobný rast, rešpektovanie práv iných a ochota spolupracovať.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu získavajú vyučujúci:

- § sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- § sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka na vyučovanie,
- § rôznymi druhmi skúšok: ústne, písomné, didaktické testy,
- § analýzou výsledkov rôznych činností žiaka.

Na hodnotenie žiakov v NJ možno použiť:

- § slovné hodnotenie,
- § klasifikáciu známku,
- § bodové hodnotenie,
- § percentuálne hodnotenie,
- § znakové hodnotenie,
- § kombináciu jednotlivých alternatív.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov je potrebné dodržiavať platné metodické pokyny. Pri integrovanom vzdelávaní žiakov so ŠVP je potrebné prihliadať na druh a stupeň poruchy a pri hodnotení postupovať podľa platných metodických pokynov.

Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

Vyučovacie metódy a formy spolu úzko súvisia. **Metódy** dávajú odpoveď na to, ako treba postupovať, aby boli dosiahnuté výchovno-vzdelávacie ciele a **organizačné formy** sa zaoberajú tým, ako organizovať výchovno-vzdelávací proces.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti učiacich sa zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií učiacich sa.

Voľba **metód** závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí učiacich sa a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu učiacich sa o učebnú činnosť možno využiť **motivačné metódy**, ako je **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia), **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), **motivačnú demonštráciu** (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), **vysvetľovanie** (logické systematické sprostredkovanie učiva), **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom).

Významné miesto majú **problémové metódy**, ku ktorým patrí **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu). Odporúča sa zvýšiť dôraz na **prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Z **aktivizujúcich** metód je vhodná **diskusia** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), **situčná metóda** (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), **inscenačná metóda** (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), **didaktické hry** (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), **kooperatívne vyučovanie** (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny). **Fixačné metódy** sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr.: **metódy opakovania a precvičovania**, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Diagnostické a klasifikačné metódy slúžia na kontrolu a hodnotenie učiacich sa. Odporúčajú sa nasledovné postupy na zabezpečenie korektného a objektívneho hodnotenia:

1. Pri verbálnej forme kontroly úrovne osvojenia poznatkov je vhodné uprednostňovať prezentovanie poznatkov učiacich sa na základe dobrovoľnej odpovede učiaceho sa alebo určenia konkrétneho učiaceho sa učiteľom (na predchádzajúcej hodine). Odporúča sa uplatniť postup verbálnych odpovedí 3 učiacich sa v časovom limite 5 min. Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

2. Písomnou formou je vhodné kontrolovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 min v rozsahu 10 – 15 otázok zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu. Optimálne hodnotenie je na základe percentuálnej úspešnosti podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

3. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom **prezentácie projektov** podľa

kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

Z organizačných foriem sa uplatňuje **vyučovacia hodina** (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu).

PREDMET: Anglický jazyk

Anglický jazyk ako prvý jazyk

Názov predmetu	Anglický jazyk
Časový rozsah	3 hod. týždenne
Ročník	šiesty
Škola	ZŠ Rázusova, Čadca
Stupeň vzdelania	Základné – ISCED 2
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovacia jazyk	Anglický jazyk
Iné	

1. Charakteristika predmetu

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Cudzie jazyky poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci EÚ.

Osvojením si cudzích jazykov pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce.

Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života, ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Požiadavky pre vzdelávanie v cudzích jazykoch vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov.

Vzdelávanie v 1. cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne A2.

Úspešnosť jazykového vzdelávania ako celku je závislá nielen od výsledkov vzdelávania v materinskom jazyku a v cudzom jazyku, ale závisí aj od toho, do akej miery sa jazyková kultúra žiakov stane predmetom záujmu aj všetkých ostatných oblastí vzdelávania.

2. Obsah výučby

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „jazyk a komunikácia“.

Na túto vzdelávaciu oblasť ŠKVP vyčlenil 3 hodiny týždenne.

Predmet anglický jazyk je zameraný na:

- formovanie rečových zručností potrebných v ústnom a písomnom prejave,
- zvukovú a grafickú sústavu jazyka, jeho slovnú zásobu a gramatiku,
- rozvoj schopností potrebných na komunikáciu v bežných situáciách,
- aktívne osvojenie si zákonitostí stavby anglickej vety,
- vyhľadávanie a spracovanie informácií z rôznych zdrojov a výmena týchto informácií a v rámci skupín a triedy.

3. Ciele predmetu

Základným cieľom výučby anglického jazyka je:

- cieľavedome rozvíjať všetky štyri rečové zručnosti (ústny prejav, čítanie, počúvanie, písomný prejav) a rozvíjať stratégie učenia sa,
- posilňovať cieľavedomosť, vytrvalosť a systematickosť v štúdiu cudzieho jazyka,
- osvojovať si tvorivý prístup k riešeniu úloh a rozvíjať vlastné kritické myslenie,
- viesť žiakov k využívaniu osvojených znalostí a zručností pri ďalšom štúdiu a v budúcej profesii,
- poskytnúť žiakom informácie o anglicky hovoriacich krajinách,
- prehľbovať vzájomné porozumenie a toleranciu medzi národmi,
- vzbudiť u žiakov konštruktívnu zvedavosť a ochotu komunikovať,
- viesť žiakov k zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie (vedieť vyjadriť svoj názor a prijať názor iného),
- smerovať žiakov k tomu, aby využívali možnosti školy a podnety z mimoškolského prostredia na upevňovanie a využívanie poznatkov v praxi.

4. Učebné zdroje

Metodické príručky, odborná literatúra, učebnica, pracovný zošit, cudzojazyčné časopisy a tlač, internet, didaktické prostriedky, vzdelávacie CD-romy a DVD, rozprávkové knihy, príbehy.

5. Kľúčové kompetencie

Prepojenie vzdelávacích oblastí s kľúčovými kompetenciami a konkretizácia kľúčových kompetencií v jednotlivých vzdelávacích oblastiach.

Komunikácia v anglickom jazyku vo vzťahu k iným vzdelávacím oblastiam:

a/ slovenský jazyk a literatúra

vedieť si uvedomiť kultúrne rozmanitosti so zameraním na medzikultúrnu komunikáciu

b/ matematika a prírodné vedy

vedieť

- používať matematické myslenie v logických, morfológických a syntetických operáciach,
- aplikovať informácie o zdraví a zdravom životnom štýle,
- rozvíjať enviromentálne myslenie,
- základné údaje o reáliách anglicky hovoriacich krajín

c/ informačná a komunikačná technológia

vedieť

- vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie,
- dorozumievať sa písomne prostredníctvom IKT,
- používať jazykové slovníky.

Komunikačné jazykové kompetencie

- sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

§ Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
  - vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
  - osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týkajú známych situácií a tém,
  - niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb.

§ Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr.: výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

§ Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky,
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať spájanie jednoduchých viet na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

6. Tematické okruhy

§ Človek a spoločnosť, komunikácia

e) jazyk ako dorozumievací prostriedok

§ Vzdelávanie a práca

f) škola a jej zariadenie

§ Multikultúrna spoločnosť

g) rodinné sviatky

h) zvyky a tradície v rôznych krajinách

§ Ľudské telo a starostlivosť o zdravie

i) časti tela

j) choroby a nehody

§ Človek a príroda

k) zvieratá

l) fyzická charakteristika

m) počasie

§ Stravovanie

n) kultúra stolovania

o) zelenina a ovocie

p) príprava jedál

§ Krajiny, mestá, miesta

q) krajiny a svetadiely

r) geografický opis krajiny

§ Obliekanie a móda

s) základné druhy oblečenia

t) odevné doplnky

§ Voľný čas a záľuby

u) knihy a čítanie

v) umenie a rozvoj osobnosti

w) záľuby

7. Jazykové funkcie

§ Kontaktné rečové funkcie

Žiaci vedia:

- pozdraviť a reagovať na pozdrav
- vyjadriť a prijať pozvanie
- ospravedlniť sa a prijať ospravedlnenie
- rozlúčiť sa

2. Regulačné rečové funkcie

Žiaci vedia:

- požiadať o radu
- vyjadriť súhlas – nesúhlas
- vyjadriť požiadavku, poprosiť a poďakovať

3. Hodnotiace rečové funkcie

Žiaci dokážu:

- vyjadriť vlastný názor
- vyjadriť radosť,
- vyjadriť nespokojnosť

4. Informatívne rečové funkcie

Žiaci vedia:

- získať a podať informáciu
- vyjadriť priestorové vzťahy: smer, polohu, veľkosť
- vyjadriť časové vzťahy: presný čas
- vyjadriť kvalitatívne javy: počet, množstvo, mieru

8. Rečové zručnosti

Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého

- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života
- rozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú

Čítanie s porozumením

Učiaci sa dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, napr. prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice a pod.
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchých písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, napr. listy, brožúry, krátke články
- porozumel jednoduché osobné listy
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch

Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov
  - napísať jednoduchý osobný list
  - zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie
  - stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby, veci a javy
  - napísať jednoduché vety a vedieť ich spojiť základnými spojkami
- § jednoducho opísať aspekty všedného dňa, napr. ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy

Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne
- povedať čo sa mu páči a čo nie a jednoduchým spôsobom zdôvodniť prečo
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci alebo ich poskytnúť

Ústny prejav – monológ

Žiak dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, formou jednoduchých slovných spojení a viet.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť
  - jednoduchým spôsobom rozprávať o každodenných situáciách
  - vyzprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok
- § opísať svoje plány a osobné skúsenosti

9. Učebné osnovy

Tem. celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Človek a spoločnosť	Pozdravy a predstavenie sa Osobné údaje	Reagovať pri prvom stretnutí Opýtať sa a odpovedať Opísať ľudí Samostatne viesť dialóg
Vzdelávanie a práca	Škola a jej zariadenie Prítomný prítomný čas Opytovacie zámená Členy	Opísať predmet Vypočítať si a podať informácie
Multikultúrna spoločnosť	Radové číslovky Mesiace v roku Dátumy Jednoduchý prítomný čas Otázka Zápor	Identifikovať radové číslovky Vypočítať si a podať informácie Vyjadriť svoje schopnosti, vedomosti, poznatky, zistenia Vybrať si z ponúkaných možností
Človek a príroda	Ľudské telo Názvy domácich zvierat Nepravidelné tvary mn.č. Prídavné mená-opozitá Predmetové zámená Neurčité a ukazovacie zámená Jednoduchý prítomný a prítomný čas	Identifikovať časti tela a opísať fyzické vlastnosti Opísať zvieratá Identifikovať zámená Vypočítať si a podať informáciu
Ľudské telo a starostlivosť o zdravie	Choroby a nehody Jednoduchý minulý čas slovesa „BYŤ“, otázka, zápor Jednoduchý minulý čas plnovýznamových slovies, otázka, zápor	Opísať príbeh, historku v minulosti Vymieňať si názory a komunikovať s niekým Vyjadriť a prejavovať svoje city
Stravovanie	Vyjadrenie plánovanej budúcnosti Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená	Vyjadriť svoju vôľu, žiadať od niekoho niečo Reagovať na ponuku Vybrať si z ponúkaných možností

	Neurčité zámená Pracovný postup- rozkazovací spôsob	Vypočúť si a podať informáciu Opísať pracovný postupnosť Vyjadriť a vykonať príkaz
Krajiny, mestá a miesta	Geografické názvy Počasie Stupňovanie prídavných mien Porovnávanie a porovnávacie spojky	Vypočúť si a podať informácie Vyjadriť vedomosti, poznatky, zistenia Vybrať si z ponúkaných možností
Obliekanie a móda	Názvy druhov oblečenia Nepravidelné stupňovanie príd. Mien	Predstaviť svoj vkus Ponúknuť a reagovať na ponuku
Multikultúrna spoločnosť	Ustálené slovné spojenia Významné dni	Vyjadriť svoje city, prejavíť radosť a smútok
Voľný čas a záľuby	Frekvenčné príslovky Príslovky Opisný tvar slovesa „MUSIEŤ“ Záporná otázka	Vyjadriť svoju schopnosť Stanoviť, oznámiť, prijať pravidlá alebo povinnosti Ponúknuť a reagovať na ponuku

10. Hodnotenie

Predmetom hodnotenia v anglickom jazyku sú učebné výsledky, ktoré žiaci dosiahli v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, schopnosti používať osvojené vedomosti, získané zručnosti a návyky ako aj osobný rast, rešpektovanie práv iných a ochota spolupracovať. Podklady na hodnotenie a klasifikáciu získavajú vyučujúci:

- 1.sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- 2.sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka na vyučovanie,
- 3.rôznymi druhmi skúšok: ústne, písomné, didaktické testy,
- 4.analýzou výsledkov rôznych činností žiaka.

Na hodnotenie žiakov v AJ možno použiť:

- § slovné hodnotenie,
- § klasifikáciu známkou,
- § bodové hodnotenie,
- § percentuálne hodnotenie,
- § znakové hodnotenie,
- § kombináciu jednotlivých alternatív
- § vystavovanie hodnotných žiackych prác
- § verejná prezentácia niektorých výstupov.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov je potrebné dodržiavať platné metodické pokyny. Pri integrovanom vzdelávaní žiakov so ŠVP je potrebné prihliadať na druh a stupeň poruchy a pri hodnotení postupovať podľa platných metodických pokynov.

Anglický jazyk ako druhý jazyk

Názov predmetu	Anglický jazyk
Časový rozsah	2 hod. týždenne
Ročník	šiesty
Škola	ZŠ Rázusova, Čadca
Stupeň vzdelania	Základné – ISCED 2
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Anglický jazyk
Iné	

1. Charakteristika predmetu :

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Cudzie jazyky poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci EÚ.

Osvojením si cudzích jazykov pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce. Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života, ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

2. Ciele predmetu :

Vzdelávacia oblasť sa člení podľa kľúčových kompetencií tj. podľa procesov, ktoré sa s nimi rozvíjajú : počúvanie, komunikácia (hovorenie) s porozumením, písanie

Cieľom vyučovania anglického jazyka ako druhého cudzieho jazyka na základnej škole je:

- § naučiť žiakov základy daného jazyka na mierne pokročilej úrovni (A1.1), s cieľom zvládnuť jednoduchú komunikáciu
- § naučiť žiakov porozumieť obsahu jednoduchého textu
- § v písomnom prejave naučiť žiakov zručnosti pri zostavovaní krátkych textov ako sú pozdrav, správa a podobne
- § tvorivým prístupom rozvoja jazykových zručností postaviť učenie sa jazyka tak, aby si žiaci postupne vybudovali mechanizmus samoštúdia, prípadne mohli úspešne pokračovať v štúdiu na strednej škole

3. Obsah výučby:

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „jazyk a komunikácia“.

Predmet anglický jazyk je zameraný na:

- formovanie rečových zručností potrebných v ústnom a písomnom prejave,

- zvukovú a grafickú sústavu jazyka, jeho slovnú zásobu a gramatiku,
- rozvoj schopností potrebných na komunikáciu v bežných situáciách,
- aktívne osvojenie si zákonitostí stavby anglickej vety,
  - x) vyhľadávanie a spracovanie informácií z rôznych zdrojov a výmena týchto informácií a v rámci skupín a triedy.

4. Učebné zdroje:

Metodické príručky, odborná literatúra, učebnica, pracovný zošit, didaktické pomôcky, internet, vzdelávacie CD-romy a DVD

5. Kľúčové kompetencie

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

6. Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť

- osobné údaje
- rodina - vzťahy v rodine
- národnosť/štátna príslušnosť

Vzdelávanie a práca

- škola a jej zariadenie
- učebné predmety

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

§ ľudské telo

§ fyzické charakteristiky

Krajina, ktorej jazyk sa učím

§ kultúrne zvyky a tradície

7. Komunikačné zručnosti

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,

- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,

4 Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

8. Jazykové funkcie

1. Kontaktné rečové funkcie

Žiaci vedia:

- pozdraviť a reagovať na pozdrav
- ospravedlniť sa
- rozlúčiť sa

2. Regulačné rečové funkcie

Žiaci vedia:

- vyjadriť súhlas – nesúhlas
- vyjadriť požiadavku, poprosiť a poďakovať

3. Hodnotiace rečové funkcie

Žiaci dokážu:

- vyjadriť vlastný názor
- vyjadriť radosť,
- vyjadriť nespokojnosť

4. Informatívne rečové funkcie

Žiaci vedia:

- získať a podať informáciu
- vyjadriť priestorové vzťahy: smer, polohu
- § -vyjadriť kvalitatívne javy: počet, množstvo

9. Učebné osnovy

Audio-orálny kurz

Audio-orálny kurz je úvodná časť prípravy žiakov v prvom roku učenia sa angličtiny len rozprávaním a posluškom a učiteľ ho absolvuje so žiakmi v dĺžke trvania 5 týždňov a v počte 10 vyučovacích jednotiek. Obsahom kurzu je predstaviť angličtinu žiakom v jednoduchej a zábavnej forme. Žiaci sa učia piesne, hrajú sa rôzne jazykové hry, veľa opakujú po učiteľovi, opakujú vypočutý text z nahrávky doplnený o obrazový materiál, učia sa farby, čísla, vlastné mená, členov rodiny, predmety v triede, pohyby v triede, pokyny učiteľa a pod. Osvojujú si slovesá -to be, -to have got, zámená osobné, prívlastňovacie, predložky miesta a pohybu, zaužívané frázy, jednoduché otázky.

Tem. celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Človek a spoločnosť	Pozdravy Predstavenie sa Osobné údaje	Pozdraviť a odpovedať na pozdrav Predstaviť sa a reagovať na predstavenie niekoho
Vzdelávanie a práca	Základné číslovky Škola a jej zariadenie Učebné predmety	Vypočuť, získať a podať informácie Identifikovať predmety Opísať farbu a iné vlastnosti
Rodina a spoločnosť	Osobné údaje Rodina, vzťahy v rodine Národnosť, štátna príslušnosť	Vie podať informácie o sebe, svojej rodine, mieste bydliska
Ľudské telo	Tvary a veľkosti (príd.mená) Množné číslo Ľudské telo Fyzické charakteristiky	Opísať predmety a ľudí Identifikovať časti tela Vyjadriť množné číslo podst.mien a množstvo
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Kultúrne zvyky a tradície Vianoce Veľká noc	Použiť sl.zásobu na danú tému Vie podať informácie

10. Hodnotenie

Predmetom hodnotenia v anglickom jazyku sú učebné výsledky, ktoré žiaci dosiahli v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, schopnosti používať osvojené vedomosti, získané zručnosti a návyky ako aj osobný rast, rešpektovanie práv iných a ochota spolupracovať. Podklady na hodnotenie a klasifikáciu získavajú vyučujúci:

- 1.sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,

- 2.sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka na vyučovanie,
- 3.rôznymi druhmi skúšok: ústne, písomné, didaktické testy,
- 4.analýzou výsledkov rôznych činností žiaka.

Na hodnotenie žiakov v AJ možno použiť:

- § slovné hodnotenie,
- § klasifikáciu známku,
- § bodové hodnotenie,
- § percentuálne hodnotenie,
- § znakové hodnotenie,
- § kombináciu jednotlivých alternatív
- § vystavovanie hodnotných žiackych prác
- § verejná prezentácia niektorých výstupov.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov je potrebné dodržiavať platné metodické pokyny.

Pri integrovanom vzdelávaní žiakov so ŠVP je potrebné prihliadať na druh a stupeň poruchy a pri hodnotení postupovať podľa platných metodických pokynov

PREDMET: Ruský jazyk – 1. cudzí jazyk

Ročník : 6. ročník

Časová dotácia hodín : 2 hodiny týždenne (66 hodín ročne)

Stupeň vzdelania : ISCED 2

Úroveň ovládania jazyka : A 1.1

1. Charakteristika predmetu :

V oblasti jazyk a komunikácia je dôležitým cieľom rozvíjanie komunikatívnych schopností žiakov. Zdôrazňuje chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, vo vyučovaní preferuje rozvoj komunikatívnych kompetencií, ktoré budú teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania.

2. Ciele predmetu :

Vzdelávacia oblasť sa člení podľa kľúčových kompetencií tj. podľa procesov, ktoré sa s nimi rozvíjajú : počúvanie, komunikácia (hovorenie) s porozumením, písanie

3. Obsah :

Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbovanie vedomostí, vzájomného medzinárodného porozumenia, tradície a vytvárajú podmienky na spoluprácu škôl a medzinárodných projektov.

Obsah ruského jazyka v 6. ročníku – druhý cudzí jazyk určuje počiatočnú fázu A 1.1 a stanovuje i jeho ciele : fázu objavovania / oboznamovania sa s jazykom . Žiaci si majú osvojiť fonetický a grafický kód ruštiny, aby boli schopní počúvať, komunikovať, písať a čítať po rusky.

Keďže oba kódy sú značne odlišné od zvukovej a písanej podoby slovenského jazyka (napriek zvukovej príbuznosti) počiatočné vyučovanie ruštiny sa na úrovni A 1.1 bude deliť na tri obdobia:

- § **Predazbukové obdobie** je zamerané predovšetkým na posluš a ústny prejav osvojovaný imitatívnym spôsobom a vytvára tak zvukovú základňu na vnímanie ruskej hovorovej reči a na osvojenie ruskej výslovnosti, intonácie, prízvuku i ústneho prejavu.
- § **Azbukové obdobie** sústreďuje pozornosť žiakov na osvojenie tlačenej a písanej azbuky technikou čítania a písania (časový predstih sa zachováva v čítaní pred písaním). Naďalej sa rozvíja posluš a komunikácia.
- § **Poazbukové obdobie** - upevňujú a rozvíjajú sa návyky ruskej výslovnosti a intonácie, technika čítania a písania azbukou, rozširujú sa tematické okruhy na komunikáciu. Žiaci získavajú základné poznatky o stavbe ruského jazyka a skromné informácie o Rusku a živote ruských školákov. Gramatické poznatky žiakov sú základné, mnohé javy si žiaci osvojujú iba lexikálne, a to aj napríklad pomocou slovníka.
- § **Stratégie vyučovania** – AOK, počúvanie, komunikácia, práca vo dvojiciach, čítanie a písanie s porozumením. Práca s didaktickými pomôckami – tabuľa, obrazový materiál. Samostatná práca, tvorenie dialógov, tvorba projektov
- § **Učebné zdroje** – učebnica pre 5. ročník (autorky : E. Kováčiková, V. Glendová), pracovné zošity pre 5. ročník, prekladové slovníky, didaktické prostriedky, internet, nástenné tabule s gramatickými konštrukciami a azbukou.

§ **Požiadavky na výstupy**

Vzdelávanie v danej oblasti vedie žiakov k :

- y) podpore sebadôvery
- z) osvojeniu si vedomostí, ktoré mu pomôžu vzdelávať sa po celý život
- aa) vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka
- bb) pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, k prehlbovaniu pocitov jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami
- cc) zvyšovaniu úrovne jazykovej kultúry ich verbálnych i písomných jazykových prejavov

§ **Hodnotenie**

Žiaci sú hodnotení podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov ZŠ.

Spôsoby hodnotenia: hodnotenie známku, ústne hodnotenie, písomné slovné hodnotenie, vystavovanie hodnotných žiackych prác.

8. Medzipredmetové vzťahy

Človek a svet – geografia – reálie (hlavné mesto Slovenska, Ruska, názvy ďalších slovenských miest a riek)

Matematika – číselky 1-100

Kultúrna výchova – básničky, riekanky, pesničky

Ruský jazyk – druhý cudzí jazyk

Časová dotácia : 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín ročne

Tematické celky a časová dotácia :

§	Úvodná vyučovacia hodina	– 1
	hodina	
§	Tri tematické oblasti	– 57
	hodín	
§	Opakovacie lekcie	– 4
	hodiny	
§	Projekty – rodina	- 4
	hodiny	
	– škola	

1. Predazbukové obdobie (8 h)

škola, rodina

2. Azbukové obdobie (27 h)

Azbuka, Doma, Rodina, V izbe, Bratislava, V obchodnom dome, Na hodine, Na klzisku, Azbuka – abeceda, Opakovanie

3. Poazbukové obdobie (22 h)

Môj deň, Číselky 1 – 12, Tvorenie prísloviek, 1. osoba jednotného čísla, prítomný čas sloviess, 1. osoba jednotného čísla, prítomný čas sloviess *môcť a chcieť / мочь, хотеть*, Čo robíme v škole, Rozvrh hodín, 1. osoba množného čísla, prítomný čas sloviess, 1. osoba množného čísla, prítomný čas sloviess *môcť a chcieť / мочь, хотеть*, Ako pomáhaš doma, Názvy dní a mesiacov, 2. osoba jednotného čísla, prítomný čas sloviess, 2. osoba jednotného čísla, prítomný čas sloviess *môcť a chcieť / мочь, хотеть*, Viete rátať, 2. osoba množného čísla, prítomný čas sloviess, 2. osoba množného čísla, prítomný čas sloviess *môcť a chcieť / , мочь, хотеть*, Číselky 1 – 100, Väzby číselky s podstatným menom *rok / год*

PREDMET: MEDIÁLNA VÝCHOVA

Mediálna výchova

Školský vzdelávací program

Počet hodín týždenne: 0,5

Mediálnu výchovu možno definovať ako praktické vyučovanie zacielené na budovanie mediálnej kompetencie, chápanej ako kritický a rozlišujúci postoj voči médiám s cieľom vytvárať vyrovnaných občanov, schopných vynášať vlastné súdy na základe dostupných informácií. Umožňuje im to prístup k potrebným informáciám, ich analýzu a schopnosť identifikovať ekonomické, politické, sociálne a kultúrne záujmy, ktoré stoja za tým. Mediálna výchova učí jednotlivcov interpretovať a vytvárať posolstvá, vyberať najvhodnejšie médiá pre komunikáciu a prípadne vyslovovať názory k ponuke médií a ich výstupom.

/Rada Európy/

Mediálna výchova pre 5. ročník

Ciele:

- uvedomiť si úlohu médií, vlastné potreby a motiváciu pre ich používanie
- posudzovať ponuku médií
- identifikovať médiá
- charakterizovať jednotlivé typy médií

Témy:

1. Moja mediálna biografia
2. Základné druhy médií a ich význam
3. Médiá v kontexte histórie
4. Profesia novinár
5. Charakteristické znaky televízie
6. Televízne žánre
7. Ako sa tvorí televízna relácia?
8. Naša televízna relácia

Organizačné formy vyučovania:

- vyučovacia hodina
- exkurzia
- beseda
- daltonské bloky

Vyučovacie metódy:

- skupinové vyučovanie

- kooperatívne vyučovanie
- diskusia
- hranie rolí
- didaktické hry
- metódy objavovania

Mediálna výchova 6. ročník

Ciele:

- uvedomiť si, v čom je jedinečnosť filmu
- porozumieť základnému princípu zotrvačnosti zrakového vnemu, ktorý vytvára ilúziu pohybu premietaného obrazu
- poznať funkciu filmovej kamery a filmovej premietačky
- poznať spôsob výroby a distribúcie filmu
- pochopiť rozdiel medzi premietaním filmu v kine a jeho vysielaním v televízii
- poznať nosiče televíznych diel
- selektovať z televízneho programu užitočné informácie

Témy:

1. Charakteristické znaky filmu
2. Mediálna realita, filmová realita
3. Reč filmu
4. Život človeka s médiami
5. Médiá a násilie
6. Prvky násilia v spravodajstve
7. Hrdina – osobnosť- vzor –idol
8. Filmový kritik
9. Reklama
10. Nakrúcanie filmu

Organizačné formy vyučovania:

- klasická vyučovacia hodina
- exkurzia
- daltonské bloky

Metódy vyučovania:

- diskusia
- skupinové vyučovanie
- metódy objavovania
- didaktické hry
- kooperatívne vyučovanie

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A PRÍRODA

PREDMET: FYZIKA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

CIELE PREDMETU

§ Intelektuálna oblasť

- § vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- § rozvíjať schopnosti myslieť koncepcne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- § vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,

- § vedieť získať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- § využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- § vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,
- § vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- § vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- § porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín,
- § nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi,
- § využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia,
- § vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- § dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- § trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- § vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- § zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- § vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých. Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- § riešiť problémové situácie,
- § **vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.**

§
§

Postojová oblasť

1. naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
2. byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
3. vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky,
4. snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
5. osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
6. vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

§ Sociálna oblasť

- ü uvedomiť si poslanie prírodných vied, ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia,
- ü uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- ü vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,
- ü vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- ü vedieť sa rozhodovať,
- ü byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní,
- ü mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto spoločnosti.

ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM FYZIKY

§ Poznávacia (kognitívna)	§ Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.

Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

TEMATICKÉ OKRUHY PREDMETU

- § Skúmanie vlastností kvapalín, plynov a pevných telies
- § Správanie sa telies v kvapalinách a plynoch

1. SKÚMANIE VLASTNOSTÍ KVAPALÍN, PLYNOV A PEVNÝCH TELIES

Obsah

Vlastnosti kvapalín a plynov

Vlastnosti vody – nestlačiteľnosť, tekutosť, deliteľnosť.

Využitie vlastností kvapalín, napr. v brzdovom systéme áut.

Meranie objemu kvapalného telesa odmerným valcom. Jednotky objemu 1 ml, 1 l.

Vlastnosti vzduchu – stlačiteľnosť, tekutosť, rozpínanosť, deliteľnosť.

Využitie vlastností vzduchu, napr. ako náplň do pneumatík.

Tekutosť ako spoločná vlastnosť kvapalín a plynov.

Merateľné a nemerateľné vlastnosti tekutín.

PROJEKT: Tvorivé rozvinutie vedomostí o vlastnostiach tekutín. (Např. navrhnuť zariadenie, v ktorom možno dať do pohybu tekutiny horizontálnym aj vertikálnym smerom).

Vlastnosti pevných telies

Krehkosť, tvrdosť, pružnosť, deliteľnosť.

Merateľné a nemerateľné vlastnosti pevných telies.

Meranie hmotnosti telies. Jednotky hmotnosti 1 g, 1 kg.

Objem telies. Meranie objemu geometricky nepravidelných telies.

Dĺžka. Jednotky dĺžky 1 mm, 1 cm, 1 m, 1 km. Odhad dĺžky.

Rozdielne a spoločné vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies.

AKTIVITA: Odhad a meranie dĺžky väčších vzdialeností, voľba vlastnej jednotky. (Např. vlastný krok ako jednotka, zmeranie dĺžky kroku, zostrojenie grafu závislosti medzi počtom krokov a dĺžkou.)

Výkonový štandard

Žiak vie:

- § overiť jednoduchým experimentom vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies,
- § porovnať a vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies,
- § rozlíšiť merateľné a nemerateľné vlastnosti telies,
- § správne použiť pojem fyzikálna vlastnosť,
- § použiť stratégiu riešenia problémov predpoklad – experiment – potvrdenie/nepotvrdenie predpokladu,
- § vykonať zápis nameranej hodnoty fyzikálnej veličiny zaznamenať pozorovania a namerané hodnoty fyzikálnych veličín do tabuľky,
- § zostrojiť graf lineárnej závislosti a použiť graf např. pri odhade dĺžky.

Rozvoj kompetencie

poznávacej (kognitívnej):

- § formulovať hypotézy a overiť ich experimentom,
- § analyzovať záznamy z meraní,
- § porovnať záznamy z pozorovaní a meraní, vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies,
- § urobiť odhady dĺžky, budovať predstavu o jednotkách dĺžky,
- § aplikovať poznatky o vlastnostiach kvapalín, plynov a pevných telies v technických zariadeniach a v bežnom živote,
- § tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte,

komunikačnej:

- ü zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky,
- ü pokusom ilustrovať vybrané vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies,
- ü spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC),
- ü prezentovať výsledky pozorovania a merania,
- ü podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu,

interpersonálnej:

- ü kooperovať vo dvojici prípadne v skupine,

intrapersonálnej:

1. ohodnotiť vlastnú prácu a prácu druhých,
2. schopnosť sebaregulácie.

2. SPRÁVANIE SA TELIES V KVAPALINÁCH A PLYNOCH

Obsah

Správanie sa telies v kvapalinách

Meranie objemu a hmotnosti telies plávajúcich, vznášajúcich sa a potápajúcich sa vo vode, určenie podielu m/V .

Pojem hustota. Jednotky hustoty g/cm^3 , kg/m^3 .

Zostrojenie grafu hustoty (závislosť hmotnosti od objemu) pre telesá zhotovené z rovnakej látky.

Odčítanie hodnoty hustoty látky z grafu.

Experimentálne určenie hustoty rôznych kvapalín (voda, slaná voda, alpa).

Meranie vytlačeného objemu vody plávajúcimi telesami a potápajúcimi sa telesami.

Porovnanie hmotnosti telies plávajúcich vo vode s hmotnosťou vytlačenej vody.

Porovnanie hmotnosti potápajúcich sa telies s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny.

Skúmanie objemu a hmotnosti vytlačenej kvapaliny pri ponáraní plávajúceho telesa v kvapalinách s rôznou hustotou.

Riešenie problémov: identifikácia neznámych látok pomocou určenia ich hustoty, práca s tabuľkami.

Správanie sa telies v plynoch

Pozorovanie správania sa mydlových bubliniek vo vzduchu a v plyne s väčšou hustotou ako má vzduch.

Hustoty plynov.

PROJEKT: Zostrojenie technického zariadenia, ktoré funguje na princípe nadľahčovania telesa vo vode alebo vo vzduchu (napr. ponorka, model meteorologického balóna).

Skúmanie vplyvu teploty na zmenu hustoty látky.

AKTIVITA: Skúmanie vplyvu teploty na zmenu hustoty látky (napr. pokusy s balónikmi naplnenými vodou rôznej teploty ponorenými do akvária s vodou). [nepovinné]

Výkonový štandard

Žiak vie:

- ü postupovať podľa návodu stratégiou: formulovanie problému – vyslovenie hypotézy – realizácia pokusov a meraní – spracovanie, posúdenie a interpretovanie výsledkov meraní,
- ü zostrojiť graf hustoty pre telesá z rovnakej látky, určiť z grafu hodnotu hustoty,
- ü aplikovať zistenie, že hmotnosť telesa plávajúceho v kvapaline a hmotnosť telesom vytlačeného objemu kvapaliny sú rovnaké,

- ü prakticky určiť hustotu malých telies,
- ü pracovať s tabuľkami MFCHT,
- ü identifikovať neznámu látku podľa jej hustoty,
- ü riešiť jednoduché výpočtové úlohy,
- ü vysvetliť vybrané javy z bežného života pomocou hustoty,
- ü získať informácie k tvorbe projektu,
- ü tvorivo využiť získané poznatky a informácie na vypracovanie projektu,
- ü podieľať sa na práci v tíme,
- ü prezentovať a obhájiť svoju prácu v triede,
- ü v rámci hodnotenia projektov v triede vybrať najlepší projekt a svoj výber zdôvodniť.

Rozvoj kompetencie

poznávacej (kognitívnej):

1. aplikovať model empirického poznávania,
2. rozvíjať abstraktné myslenie upevňovaním vzťahu reálne meranie – grafické zobrazenie,
3. aplikovať poznatky pri zostrojení modelov technických zariadení,
4. tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte,

komunikačnej:

- ü vyhľadať a spracovať informácie,
- ü spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC),
- ü prezentovať výsledky pozorovania a merania,
- ü argumentovať a diskutovať pri prezentácii projektu,
- ü kooperovať v tíme,

interpersonálnej:

- ü kooperovať vo dvojici, prípadne v skupine,

intrapersonálnej:

- ü vedieť kriticky zhodnotiť výsledky svojej práce a práce druhých,
- ü schopnosť sebaregulácie.

PRIEREZOVÉ TÉMY

OSOBNOSTNÝ ROZVOJ

Prelína sa všetkými oblasťami . zvlášť pri praktických aktivitách a tvorbe projektov možno rozvíjať sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za výsledky práce.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Vlastnosti kvapalín a plynov možno spojiť s ochranou vody a ovzdušia. Hustoty kvapalín pri vzniku ropných škvŕn, alebo znečistenia pohonnými látkami pri haváriách dopravných prostriedkov. Správanie telies v kvapalinách – využitie norných stien v oblasti vodných tokov a morí. V oblasti postojov a hodnôt citlivo pristupovať k prírode a prírodnému dedičstvu. Rozvíjať hodnotový systém v prospech konania smerom k životnému prostrediu.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA

Vlastnosti kvapalín pri použití v brzdovom systéme automobilov. Pozorovať okolie a vyhodnocovať situáciu v doprave. Aj cyklista ako účastník cestnej premávky musí dodržiavať bezpečnú vzdialenosť, zvlášť na mokrej ceste.

OCHRANA ZDRAVIA

Správanie telies v kvapalinách v súvislosti s plávaním najmä na telesnej výchove a počas prázdnin.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTÁCIE ZRUČNOSTÍ

Je súčasťou vzdelávacieho plánu v 6. ročníku učiva fyziky. Konkrétne sa týka pohybu tekutín a správania sa balónov alebo ponoriek. Rozvíja schopnosť komunikovať, argumentovať, riešiť problémy, spolupracovať v skupine. Dáva možnosť prezentovať seba ale aj prácu v skupine.

3. TEPLOTA. SKÚMANIE PREMIEN SKUPENSTVA LÁTOK

Obsah

Meranie teploty.

Modelovanie zostrojenia Celsiovhho teplomera. Kalibrácia teplomera.

Skúmanie premeny skupenstva: kvapaliny na plyn (vyparovanie, var). Zostrojenie grafu závislosti teploty od času z nameraných hodnôt. Bod varu, plató.

Skúmanie premeny skupenstva: vodnej pary na vodu (kondenzácia). Zisťovanie teploty rosného bodu.

Modelovanie dažďa.

Kyslé dažde.

Skúmanie premeny skupenstva: topenia a tuhnutia napr. ľadu, parafínu. Zostrojenie grafu z nameraných hodnôt.

AKTIVITA: Praktické meteorologické pozorovania, meteorologická stanica (dlhodobá tímová práca a pozorovanie).

Výkonový štandard

Žiak vie:

- § znázorniť reálny teplomer modelom,
- § analyzovať grafy, vysvetliť priebeh čiary grafu,
- § porovnať dva grafy a z priebehu ich čiar určiť ich spoločné a rozdielne znaky,
- § využiť PC pri zostrojovaní grafov,
- § vypracovať záznam údajov z meteorologických pozorovaní, navrhnúť tabuľku, porovnať údaje v triede, prezentovať údaje aj formou grafov,
- § navrhnúť experiment, ktorý by umožnil zistiť hodnotu rosného bodu napr. v triede,
- § opísať kolobeh vody v prírode,
- § modelovať vznik dažďa,
- § rozumie vzniku a škodlivosti kyslých dažďov.

Rozvoj kompetencie

poznávacej (kognitívnej):

- § trénovať modelovanie ako myšlienkový proces,
- § analyzovať záznamy z meraní a ich grafický priebeh,
- § aplikovať poznatky o vlastnostiach plynov, kvapalín a pevných telies v technických zariadeniach a v bežnom živote,
- § tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte,

komunikačnej:

- ü zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky,
- ü spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC),
- ü prezentovať výsledky pozorovania a merania,
- ü podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu,

interpersonálnej:

- ü podieľať sa na práci v tíme,
- ü kooperovať,
- ü akceptovať skupinové rozhodnutia,

intrapersonálnej:

- dd) vytvárať si vlastný hodnotový systém smerom k prírode.

4. TEPLO

Obsah

Odovzdávanie a prijímanie tepla telesom.

Vedenie tepla.

Zostrojenie kalorimetra z jednoduchých pomôcok.

Odhad a meranie výslednej teploty pri výmene tepla medzi horúcou a studenou vodou.

Odhad a meranie výslednej teploty pri odovzdávaní tepla horúcimi kovmi (Cu, Al, Fe) vode.

Zavedenie označenia Δt pre rozdiel dvoch teplôt.

Hmotnostná tepelná kapacita .

Vzťah $Q = c.m.\Delta t$ pre výpočet tepla. Jednotka tepla 1 J.

Stanovenie energetickej hodnoty potravín formou ich spaľovania.

AKTIVITA: Zistenie energetickej hodnoty potravín, napr. spaľovanie orieška.

Tepelné spaľovacie motory.

Výkonový štandard

Žiak vie:

- ee) formou experimentu dokázať rozdielnu fyzikálnu vlastnosť látok – vodivosť tepla,
- ff) dodržať podmienky platného experimentu,
- gg) odhadnúť výslednú teplotu pri odovzdávaní tepla medzi horúcou a studenou vodou,
- hh) pracovať s tabuľkami MFCHT,
- ii) riešiť jednoduché výpočtové úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tepla,
- jj) opísať technologické postupy, napr. spôsob stanovenia energetickej hodnoty potravín spaľovaním,
- kk) získať informácie o energetickej hodnote potravín,
- ll) vysvetliť princíp činnosti tepelných spaľovacích motorov,
- mm) posúdiť negatívne vplyvy tepelných spaľovacích motorov na životné prostredie a spôsoby ich eliminácie.

Rozvoj kompetencie

poznávacej (kognitívnej):

- ü odhadnúť výslednú teplotu po výmene tepla,
- ü analyzovať záznamy z meraní,
- ü zovšeobecniť výsledky meraní do výsledného vzťahu,
- ü rozvíjať úroveň formálnych operácií,
- ü aplikovať poznatky do technickej praxe,

komunikačnej:

- § zaznamenať výsledky pozorovania a merania do tabuľky,
- § prezentovať výsledky pozorovania a merania,
- § tvoriť nové informácie z meraní,

§ vyhľadávať informácie z technických tabuliek,

interpersonálnej:

§ podieľať sa na práci v skupine,

§ kooperovať,

intrapersonálnej:

ü vytvárať si vlastný hodnotový systém s ohľadom na životné prostredie.

5. SVETLO

Obsah

Slnčné svetlo a teplo.

Svetelná energia a jej premena na teplo, ktorého veľkosť vieme vypočítať.

AKTIVITA: Odmeranie veľkosti slnečnej konštanty.

Porovnanie zdrojov svetla – Slnka a žiarovky.

Dôkazy priamočiareho šírenia sa svetla.

Rozklad svetla. Farby spektra.

AKTIVITA: Zostrojenie jednoduchého zariadenia na rozklad svetla.

Absorbovanie a odraz farieb spektra povrchmi rôznej farby.

Skladanie farieb.

Odraz svetla. Zákon odrazu.

Lom svetla. Zákon lomu. Dúha.

Zobrazovanie šošovkami.

Chyby oka. Okuliare.

PROJEKT: Využitie slnečnej energie.

Výkonový štandard

Žiak vie:

- ü dokázať experimentom premenu svetla na teplo,
- ü navrhnuť jednoduchý experiment na rozklad svetla,
- ü porovnať zdroje svetla – Slnko, žiarovka,
- ü navrhnuť experiment na dôkaz priamočiareho šírenie sa svetla,
- ü opísať absorbovanie a odraz farieb spektra od bieleho povrchu a farebných povrchov,
- ü opísať skladanie farieb,
- ü navrhnuť experiment na dôkaz platnosti zákona odrazu svetla,
- ü navrhnuť experiment na dôkaz platnosti zákona lomu svetla,
- ü znázorniť graficky zobrazenie predmetu spojkou a rozptylkou,

- ü vysvetliť princíp použitia okuliarov pri odstraňovaní chýb oka,
- ü získať informácie pre tvorbu projektu z rôznych zdrojov,
- ü správne citovať zdroje informácií,
- ü tvorivo využívať poznatky na vypracovanie projektu ,
- ü prezentovať a obhájiť svoju prácu v triede.

Rozvoj kompetencie

poznávacej (kognitívnej):

- § porovnať výsledky zistení, identifikovať zhodné a rozdielne znaky,
- § zovšeobecniť experimentálne zistenia až k platnému zákonu,
- § dokázať tvrdenie experimentom,
- § aplikovať poznatky do technickej praxe,

komunikačnej:

- § prezentovať výsledky pozorovania a merania,
- § tvoriť nové informácie z pozorovania a experimentálnych zistení,
- § vyhľadávať informácie z rôznych zdrojov a pracovať s nimi,

interpersonálnej:

- § podieľať sa na práci v skupine,
- § akceptovať skupinové rozhodnutia,

intrapersonálnej:

- § nadobudnúť presvedčenie, že fyzikálne poznatky môžu zlepšiť kvalitu života človeka,
- § uvedomiť si, že poznanie predstavuje hodnotu.

6. SILA A POHYB. PRÁCA. ENERGIA

Obsah

Vzájomné pôsobenie telies, sila.

Jednotka sily 1 N.

Gravitačná sila, gravitačné pole.

Výpočet sily, ktorou Zem priťahuje telesá pri svojom povrchu ($F = g \cdot m$).

Lineárna závislosť gravitačnej sily a hmotnosti telesa.

AKTIVITA: Zostrojenie silomera z jednoduchých pomôcok, kalibrácia zariadenia, stanovenie rozsahu merania, porovnania presnosti merania s laboratórnym silomerom.

Ťažisko telesa a jeho určenie.

Pohybové účinky sily.

Meranie času. Jednotky času 1 s, 1 min, 1 h.

Rovnomerný a nerovnomerný pohyb.

Dráha a rýchlosť rovnomerného pohybu ($s = v \cdot t$, $v = s/t$).

Priemerná rýchlosť.

Jednotky rýchlosti 1 m/s, 1 km/h.

Grafické znázornenie rýchlosti a dráhy pohybu v čase.

Deformačné účinky sily.

Tlaková sila Tlak. ($p = F/S$)

Jednotky tlaku 1 Pa, 1 hPa, 1 kPa.

Mechanická práca. ($W = F \cdot s$)

Jednotka práce 1 J.

Práca na naklonenej rovine. [nepovinné]

Trenie. Tretia sila.

Pohybová energia telesa.

Polohová energia telesa.

Vzájomná premena pohybovej a polohovej energie telesa.

Zákon zachovania energie.

Zdroje energie. Fosilne palivá. Tradičné a netradičné zdroje energie.

Vodné elektrárne.

Zvyšovanie spotreby energie, z toho vyplývajúce nepriaznivé dôsledky.

PROJEKT: Navrhnuť a zostrojiť zariadenie, v ktorom by teplo konalo prácu.

Výkonový štandard

Žiak vie:

- ü vysvetliť silu ako prejav vzájomného pôsobenia telies,
- ü vysvetliť spôsob merania sily silomerom,
- ü stanoviť rozsah merania daným silomerom,
- ü vybrať pre dané meranie vhodný silomer,
- ü určiť chyby merania silomerom,
- ü zostrojiť graf lineárnej závislosti gravitačnej sily a hmotnosti telesa,
- ü určiť ťažisko vybraných telies,
- ü zostrojiť graf lineárnej závislosti dráhy od času pre rovnomerný priamočiary pohyb,
- ü zostrojiť graf konštantnej závislosti rýchlosti od času pri rovnomernom priamočiarom pohybe,
- ü čítať údaje z grafu,
- ü riešiť výpočtové úlohy s využitím vzťahov pre rovnomerný priamočiary pohyb,
- ü aplikovať vzťah na výpočet tlaku a mechanickej práce v jednoduchých výpočtových úlohách,

- ü analyzovať situácie, v ktorých sa prejavujú účinky trenia,
- ü na jednoduchých príkladoch vysvetliť vzájomnú premenu rôznych foriem energie a zákon zachovania energie,
- ü zaujať kladný postoj k opatreniam vedúcim k úsporám energie,
- ü získavať informácie pre tvorbu projektu z rôznych zdrojov,
- ü správne citovať zdroje informácií,
- ü tvorivo využívať poznatky na vypracovanie projektu ,
- ü prezentovať a obhájiť svoj projekt v triede.

Rozvoj kompetencie

poznávacej (kognitívnej):

- ü zdokonaľovať sa v klasifikačnej analýze pri rozlišovaní javov, pojmov, (fyzikálnych veličín, zákonov,
- ü zvyšovať úroveň formálnych operácií pri hľadaní vzťahov medzi fyzikálnymi veličinami,
- ü čítať s porozumením texty úloh,
- ü analyzovať situácie v úlohách,
- ü tvorivo aplikovať poznatky pri príprave projektu,

komunikačnej:

- § zapísať prehľadne údaje pri riešení úloh,
- § vyhľadávať informácie z rôznych zdrojov a pracovať s nimi,

interpersonálnej:

- § kooperovať v skupine,
- § akceptovať skupinové rozhodnutia,

intrapersonálnej:

- § vytvárať si vlastný hodnotový systém s ohľadom na svoje zdravie a na životné prostredie.

7. MAGNETICKÉ A ELEKTRICKÉ JAVY. ELEKTRICKÝ OBVOD

Obsah

Magnet a jeho vlastnosti.

Póly magnetu.

Magnetické pole.

Zem ako magnet. Kompas.

Elektrizovanie telies. Elektrický náboj. Elektrické pole.

Elektrometer.

PROJEKT: Zostrojenie elektroskopu z jednoduchých pomôcok.

Elektrický obvod. Časti elektrického obvodu.

Znázornenie elektrického obvodu schematickými značkami.

Žiarovka a jej objavenie.

Elektrické vodiče a izolanty z pevných látok.

Sériové zapojenie žiaroviek. Porovnanie jasů niekoľkých žiaroviek v sériovom zapojení.

Paralelné zapojenie žiaroviek.

Elektrický prúd. Jednotka elektrického prúdu 1 A.

Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom.

Elektrické napätie. Jednotka napätia 1 V.

Meranie veľkosti elektrického napätia.

Zdroje elektrického napätia.

Rezistor.

Experimentálne odvodenie Ohmovho zákona ($I = U/R$).

Zostrojenie grafu závislosti elektrického prúdu od elektrického napätia.

Elektrický odpor. Jednotka elektrického odporu 1 Ω .

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách.

Model vedenia elektrického prúdu v pevných a kvapalných látkach.

Elektrická energia a jej premeny.

Elektrické spotrebiče v domácnosti. Bezpečnosť pri práci s elektrickými spotrebičmi.

PROJEKT: Návrh a realizácia elektrického obvodu s regulovateľným zdrojom napätia.

Výkonový štandard

Žiak vie:

- § navrhnuť experiment na overenie pólov magnetu,
- § vysvetliť princíp určovania svetových strán kompasom,
- § získať informácie o objave žiarovky,
- § zakresliť elektrický obvod pomocou schematických značiek,
- § zapojiť elektrický obvod podľa schémy,
- § odmerať veľkosť elektrického prúdu a elektrického napätia na žiarovke v sériovo zapojenom elektrickom obvode,
- § zostrojiť graf priamej úmernosti medzi prúdom a napätím z nameraných hodnôt,
- § riešiť výpočtové úlohy,
- § riešiť úlohy na praktické zapájanie elektrických obvodov a merania v nich,
- § rešpektovať pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi,
- § využiť tvorivo poznatky na vypracovanie projektu.

Rozvoj kompetencie

poznávacej (kognitívnej):

- ü dokázať tvrdenie experimentom,
- ü zdokonaľovať sa v klasifikačnej analýze pri rozlišovaní javov, pojmov, (fyzikálnych veličín), zákonov,
- ü pracovať s formálnymi operáciami pri hľadaní vzťahov medzi fyzikálnymi veličinami,
- ü čítať s porozumením texty úloh,
- ü analyzovať situácie v úlohách,
- ü tvorivo aplikovať poznatky pri riešení projektu,

komunikačnej:

- § zakresliť schémou elektrický obvod,
- § zapísať prehľadne údaje pri riešení úloh,
- § vyhľadávať informácie so zameraním na historické aspekty objavov z rôznych zdrojov a pripraviť z nich stručný referát,

interpersonálnej:

- § kooperovať v skupine,
- § akceptovať skupinové rozhodnutia,

intrapersonálnej:

- § rešpektovať pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi s vedomou ochranou svojho zdravia.

PREDMET: CHÉMIA

1. Charakteristika učebného predmetu

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote.

Pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti.

Organickou súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností. Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka.

V predmete chémia si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote.

Ďalšie ciele

- **Identifikácia a správne používanie pojmov**

Žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

- **Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia**

Žiak vie popísať a poprípade načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov.

- **Vysvetlenie javov**

Žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov

- **Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí**

Žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie.

- **Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady**

Žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnúť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov.

- **Kvantitatívny popis**

Žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak.

- **Aplikácia vedomostí**

Žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska

3. Obsahové a výkonové ciele v 6. ročníku

(Časová dotácia 1 hodina týždenne – 33 hodín ročne)

Úvod do štúdia chémie

3h

- oboznámiť sa s cieľmi štúdia chémie
- zoznámiť sa s pravidlami bezpečnosti
- zoznámiť sa s učebňou chémie

1. Objavovanie chémie v našom okolí

3h

Obsah: Význam chémie pre život človeka, chémia ako veda, chemické laboratórium, chemická výroba, chemický výrobok, chemická surovina.

Výkon:

- uvedomiť si význam chémie pre človeka, organizmy a životné prostredie,
- rozlíšiť pojmy: chemická veda, chemická výroba, chemický výrobok a chemická surovina,
- vymenovať významné chemické závody v našom okolí a priradiť im výrobok,
- poznať problematiku obmedzených zdrojov surovín a dôležitosť ich hospodárneho využitia (potreba separácie odpadov a recyklácie),
- poznať vybavenie chemického laboratória,
- poznať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (žieravina, horľavina),
- poznať telefónne číslo prvej pomoci.

2. Skúmanie vlastností látok

6h

Obsah: Vlastnosti chemických látok (horľavosť, skupenstvo, vôňa, zápach, vzhľad, rozpustnosť).

Výkon:

- poznať základné metódy získavania poznatkov o chem. látkach (pozorovanie a pokus),
- pozorovať a zistiť vlastnosti látok a javy sprevádzajúce pokus,
- uviesť príklady látok rozpustných a nerozpustných vo vode, vodných roztokov používaných v domácnosti,
- vymenovať horľavé a nehorľavé látky.

3. Zmesi a chemicky čisté látky

7h

Obsah: Chemicky čistá látka (chemická látka), zmes, rôznorodá zmes, rovnírodá zmes – roztok, vodný roztok, nasýtený roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka, metódy oddeľovania zložiek zmesí (usadzovanie, filtrácia, odparovanie, destilácia, kryštalizácia).

Výkon:

- rozpoznať chemicky čisté látky, rôznorodé a rovnírodé zmesi (roztoky tuhé, kvapalné a plynne) a uviesť príklady,
- poznať základné metódy oddeľovania zložiek zmesi a uviesť príklady využitia týchto metód v praktickom živote,
- vykonať podľa návodu filtráciu, destiláciu a kryštalizáciu,
- pripraviť podľa návodu vodný roztok (nasýtený roztok).

4. Látky nevyhnutné pre náš život: voda a vzduch

6h

Obsah: Voda, vzduch.

Výkon:

- chápať význam vody pre život človeka a organizmy,
- rozdeliť vody podľa výskytu (zrážková, povrchová, podzemná, minerálna),
- rozdeliť vody podľa použitia (pitná, úžitková, odpadová, destilovaná),
- vysvetliť rozdiely medzi rôznymi druhmi vôd,
- poznať možnosti úpravy a čistenia vôd, dôsledky znečistenia vôd,
- charakterizovať vzduch ako zmes chemických látok,
- vymenovať zložky vzduchu, skleníkové plyny (napr. oxid uhličitý), hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (spaľovanie odpadov – potreba separovaného zberu),
- poznať význam kyslíka pre živé organizmy,
- poznať príčiny vzniku ozónovej diery a skleníkového efektu a ich následky pre našu planétu, význam ozónovej vrstvy.

Opakovanie a systemizácia poznatkov

4h

Projektové práce

4h

Výkon pre všetky časti:

- dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu,
- dodržiavať zásady bezpečnej práce v praxi,
- vedieť používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít,
- vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich,
- zaznamenať výsledok pokusu,
- poznať základné chemické pomôcky (skúmavka, kadička, banka, kryštalizačná miska, filtračný lievik, filtračný papier, držiak, kruh, svorka, stojan, chladič, odparovacia miska, krycie sklíčko, chem. lyžička, kahan, tyčinka, odmerný valec, pipeta),
- vedieť správne použiť chemické pomôcky.

Laboratórne cvičenia

- rozlišovanie látok podľa vlastností,
- oddeľovanie zložiek zmesí rôznymi metódami (filtrácia, destilácia).

Rozširujúce učivo

- praktické poznávanie pomôcok a nácvik manipulácie s pomôckami
- poznávanie a rozlišovanie látok podľa vlastností
- uskutočniť oddeľovanie zložiek zmesí rôznymi metódami
- príprava roztokov
- rozlišovať druhy vôd
- ochrana čistej vody a vzduchu
- poznať niektoré chemické látky používané v domácnosti a zásady bezpečnej práce s týmito látkami

Pozorovania a projektové práce

Cieľom je podpora tvorivej samostatnej alebo skupinovej práce, využitie a aplikácia teoretických vedomostí a komunikačných zručností. Riešenie úloh by malo byť zamerané na samostatné pozorovanie, jednoduchý prieskum, spracovanie zistení, dokumentačného materiálu, využitie výsledkov a prezentovanie práce.

Žiaci si môžu tému vybrať sami alebo z tém ponúknutých učiteľom. Úlohu riešia určitý čas a spracovanie musí zodpovedať schopnostiam a podmienkam žiakov.

Námety na samostatné pozorovania a projektové práce

- voda používaná v domácnosti (druhy vôd, spotreba vody, šetrenie vodou)
- spôsoby čistenia a úpravy vody
- znečistenie vody (príčiny a následky)
- kolobeh vody v prírode
- kolobeh kyslíka v prírode
- zloženie vzduchu v závislosti od miesta na Zemi a činnosti človeka
- skleníkový efekt
- ozónová vrstva a ozónová diera

Poznámky

Pri samostatnom pozorovaní žiak spracuje krátku správu podľa štruktúry:

1. Názov úlohy, meno a priezvisko žiaka, trieda.
2. Postup riešenia úlohy.
3. Zistenia – stručný opis (môže zahŕňať nákresy, schémy, nákresy, tabuľky, grafy...).
4. Záver – zhrnutie poznatkov z riešenia úloh resp. odporúčania pre ďalšiu prácu, uplatnenie poznatkov.

Projektová práca

Projekt tvorí poster (plagát), ktorý žiaci spracujú písomne, graficky na základe vlastného pozorovania, prieskumu a inštrukcií učiteľa:

- názov projektu, meno a priezvisko žiaka (žiacov), trieda,
- cieľ – čo má zistiť, dosiahnuť,
- úlohy potrebné na dosiahnutie cieľa,
- metódy – postupy na splnenie úloh,
- výsledky – jednoduché texty, obrázky, fotografie, nákresy, grafy, schémy, tabuľky a iný dokumentačný materiál,
- záver – zhrnutie výsledkov a odporúčania pre využitie v bežnom živote.
- prezentácia – prehliadka posterov. Slovným komentovaním obsahu charakterizovať svoju prácu a výsledky práce (max. 10 minút).

Systém kontroly a hodnotenia žiakov

- **verbálnou formou** – prezentovanie poznatkov žiakmi pri dobrovoľnej odpovedi alebo určením žiaka učiteľom (v limite 5 minút). Zisťovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov podľa vzdelávacieho štandardu,
- **písomnou formou** – základné poznatky zisťovať prostredníctvom testu po viacerých príbuzných témach v časovom limite 20 min. v rozsahu 10 – 15 otázok zo základného učiva. Hodnotiť na základe percentuálnej úspešnosti,
- **laboratórne cvičenia** – slovné hodnotenie správnosti záznamu, schém, záznamov z pozorovania a záverov, ktoré boli urobené podľa pokynov učiteľa,
- **samostatnú prácu, prácu s textom, projektom** hodnotiť slovne. Uplatňovať hlavne pozitívne hodnotenie na podporu tvorivej práce žiaka,
- **pri celkovom hodnotení** brať do úvahy všetky spôsoby hodnotenia, dôraz klásť na osvojenie základných poznatkov podľa vzdelávacieho štandardu.

Prierezové témy (integrované do predmetu)

1. Environmentálna výchova

- problematika zdrojov surovín pre chem. priemysel a hospodárne využitie prírodných surovín,
- potreba separácie a recyklácie látok,
- vplyv chem. látok na organizmy a životné prostredie,
- látky nevyhnutné pre život – voda a vzduch (význam vody a vzduchu, rozdiely medzi druhmi vôd a vzduchu),
- znečistenie vody a vzduchu,
- ochrana zdrojov pitnej vody, ochrana vzduchu.

2. Ochrana človeka a zdravia

- zásady bezpečnej práce v chem. laboratóriu a v praxi,
- zásady poskytnutia prvej pomoci,
- vplyv niektorých chem. látok na zdravie a život človeka a iných organizmov,
- metódy úpravy a čistenia vody pred konzumáciou,
- vplyv znečisteného vzduchu, ozónovej diery a skleníkového efektu na zdravie človeka a iných organizmov.

PREDMET: BIOLÓGIA

2 hod/týždeň, 66 hod/rok

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

Základným štrukturálnym prvkom je špirálovité usporiadanie obsahu v jednotlivých ročníkoch a tematických celkoch. Poznatky sa rozvíjajú na základe princípu od vonkajších k vnútorným štruktúram, vo vzájomných vzťahoch a súvislostiach.

Učivo v 6. ročníku nadväzuje na osvojené poznatky a skúsenosti žiakov z vnímania prírodných objektov, vzťahov organizmov a človeka v prírodnom prostredí. Štruktúra učiva je orientovaná na konkrétne prírodné celky, poznávanie jednotlivých organizmov v nich žijúcich, triedenie a zovšeobecňovanie poznatkov s pozornosťou na potravné vzťahy a vzťahy k prostrediu s postupným prechodom na pochopenie vnútorných štruktúr.

2. Ciele učebného predmetu

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

1. Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
2. Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčastí celku.
3. Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
4. Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
5. Viest' k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka.
- Chápať ekosystém ako životný priestor organizmov.
- Poznať typických predstaviteľov ekosystémov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov.
- Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických aktivít, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov.
- Rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach.
- Identifikovať a správne používať základné pojmy.
- Objektívne opísať základné znaky biologických objektov a procesov.
- Vedieť vysvetliť podstatu javov, procesov a vzťahov.
- Predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať.
- Aplikovať poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších kľúčových kompetencií žiakov

- v oblasti komunikačných schopností:

- vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,

- zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
- vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry.
- vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.
- **v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:**
  - navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov,
  - využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh,
  - riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie,
  - pozorovať a experimentovať,
- **v oblasti sociálnych kompetencií:**
  - vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
  - pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať,
  - prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- **v oblasti získavať, osvojiť si a rozvíjať manuálne zručnosti:**
  - používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
  - dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia,
  - využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky,

Tematický celok	Počet hodín
Obsahová časť	Výkonová časť
Život s človekom a v ľudských sídlach 17h	
Ľudské obydlia a ich okolie. Vplyv ľudskej činnosti na prispôsobovanie sa organizmov prostrediu.	Uviesť osobitosti ľudských obydí a ich okolia pre život organizmov. Uviesť význam kríženia rastlín a živočíchov pre človeka. Uviesť význam zdomáčovania živočíchov pre človeka.
Mikroorganizmy žijúce s človekom. Poznávanie a význam pre človeka.	Uviesť prejavy škodlivosti parazitickej baktérie pre človeka. Opísať využitie mliečnych a kvasných baktérií. Uviesť príklad využitia kvasiniek človekom. Uviesť podmienky výskytu plesní v domácnosti. Uviesť príklad priemyselnej výroby s využívaním kvasinky.
Pestované rastliny v záhradách. Pestované ovocné stromy a kry. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam.	Pomenovať podľa ukážky zástupcu cibulovej, hlúbavej a koreňovej zeleniny. Poznať na ukážke a pomenovať strukovinu. Rozlíšiť a pomenovať na ukážke päť druhov zeleniny. Vysvetliť potrebu hnojenia pôdy v záhrade pri dlhoročnom pestovaní plodín. Vysvetliť význam zeleniny vo výžive človeka. Poznať na ukážke a pomenovať dva ovocné stromy. Poznať na ukážke a pomenovať dve rastliny s drobným dužinatým ovocím. Vysvetliť význam ovocia pre zdravie človeka.
Nežiaduci spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Zásady prevencie pred šírením nákazy.	Zdôvodniť na príklade škodlivosť vnútorného a vonkajšieho parazita. Poznať na ukážke dva živočíchy znehodnocujúce potraviny. Poznať zásady ochrany pred vnútornými parazitmi. Poznať spôsob odstránenia vší z vlasov.
Včelárstvo, rybárstvo a rybnikárstvo. Spoločenský život včiel. Zásady chovu včiel a rýb. Chovateľsky významné vtáky.	Opísať na ukážke význam včely matky, robotnice, trúda v úli. Uviesť príklady významu chovu včely pre človeka. Vysvetliť význam rýb pre človeka. Na ukážke pomenovať samca a samicu kury, kačice, husi a morky. Vysvetliť na príklade kohúta a sliepky

	pohlavnú dvojtvarosť. Uviesť význam chovu kury, kačice, husi alebo morcky pre človeka.
Blízky spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Spolunažívanie živočíchov a ľudí v domácnosti.	Porovnať odlišnosti vonkajších znakov psa a mačky. Pomenovať na ukážke jedno plemeno psa. Uviesť zásady chovu psa a mačky v domácnosti. Uviesť príklad starostlivosti o drobné domáce živočíchy.
Chovateľsky významné cicavce. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Zásady chovu.	Rozpoznať na ukážke tri druhy hospodárskych zvierat. Rozpoznať na ukážke samca, samicu a mláďa dvoch hospodárskych zvierat. Uviesť význam chovu jedného druhu hospodárskeho zvierat. Uviesť dôsledky pridávania veľkého množstva chemických prípravkov do potravy hospodárskych zvierat.
Cicavce žijúce s človekom. Poznávanie podľa vonkajších znakov, riziká prenosu nakažlivých ochorení, ochrana a prevencia.	Rozlíšiť na ukážke myš a potkana. Uviesť riziko výskytu myší a potkanov v domácnosti. Poznať spôsoby ochrany pred myšami a potkanmi.
Živočíchy v okolí ľudských sídiel. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam.	Uviesť dva bezstavovce žijúce v záhrade alebo sade. Vysvetliť škodlivosť rozmnoženia niektorých bezstavovcov v domácnosti, záhrade a sade. Opísať význam spevavých vtákov v okolí domácností. Poznať na ukážke troch spevavých vtákov. Uviesť príklad spevavého vtáka, ktorý sa živí hmyzom.
Základná štruktúra života	2h
Rastlinná a živočíšna bunka. Základná stavba a funkcia častí bunky.	Pomenovať na ukážke časti rastlinnej bunky. Vysvetliť význam bunkového jadra a chloroplastu. Pomenovať na ukážke časti živočíšnej bunky. Určiť na ukážke zhodné a rozdielne znaky rastlinnej a živočíšnej bunky.
Živé organizmy	a ich stavba
3h	
Nebunkové a jednoduché bunkové organizmy. Stavba tela. Význam, vplyv na človeka, nakažlivé ochorenia, prevencia.	Porovnať stavbu vírusu a baktérie. Rozhodnúť, či pôvodcom nákazy chrípky, žltacky, angíny je vírus alebo baktéria. Uviesť príklad troch nakažlivých ochorení. Uviesť možnosti predchádzania šíreniu vírusových a bakteriálnych nákaz.
Stavba tela jednobunkových organizmov. Stavba tela mnohobunkových organizmov.	Pomenovať na ukážke črievičky hlavné časti tela. Porovnať na ukážke stavbu tela drobnozrnka a črievičky. Priradiť pletivo a tkanivo k rastline a živočíchovi. Určiť na ukážke rastliny jej orgány. Určiť na ukážke štruktúry tela živočicha bunku, tkanivo, orgán, sústavu orgánov.
Stavba tela rastlín a húb	
15h	
Stavba tela nekvitnúcich rastlín. Machy a paprade.	Pomenovať na ukážke časti tela machu. Pomenovať na ukážke časti tela paprade. Uviesť význam výtrusov pre machy a paprade.
Stavba tela kvitnúcich rastlín. Koreň, prijímanie živín koreňom, význam pre život rastliny.	Rozlíšiť na ukážke stavby koreňa pokožku, dužinu, cievne zväzky, koreňové vlásky. Uviesť živiny, ktoré rastlina prijíma koreňom. Vysvetliť význam koreňa pre rastlinu.
Stonka (dreviny, byliny), prúdenie látok stonkou, význam pre život rastliny.	Roztriediť na ukážke dreviny a byliny podľa stavby stonky. Vysvetliť význam cievnych zväzkov v stonke. Určiť na konáriku púčiky a vysvetliť ich význam. Zdôvodniť význam stonky pre život rastliny.
List. Fotosyntéza, dýchanie, vyparovanie vody, význam pre život v prírode.	Určiť na ukážke stavby listu dôležité časti pre fotosyntézu. Uviesť význam prieduchov v pokožke listu. Vymenovať látky, ktoré listy pri dýchaní zo vzduchu prijímajú a ktoré do vzduchu vylučujú. Uviesť význam listov pre prijímanie živín a dýchanie.

Kvet. Opelenie a oplodnenie. Význam pre rozmnožovanie rastlín.	Rozlíšiť na ukážke kvetný obal, tyčinku a piestik. Uviesť význam peľového zrnka a vajíčka. Opísať na schéme opelenie kvetu. Uviesť, kedy nastáva v kvete oplodnenie. Zdôvodniť, prečo je kvet rozmnožovací orgán rastliny.
Plod a semeno. Rozdelenie plodov, význam pre rozmnožovanie rastlín.	Určiť na ukážke plodu oplodie a semeno. Rozlíšiť na ukážke dužinatý a suchý plod. Pomenovať na ukážke semena zárodok a kľúčne listy. Vysvetliť význam plodu a semena pre rastlinu, živočíchov a človeka.
Rastlinné telo. Súčinnosť orgánov pre príjem živín, prenos a vylučovanie látok. Vplyv svetla, tepla, vody a živín.	Vymenovať látky, ktoré potrebuje rastlina pre život. Pomenovať na ukážke rozmnožovacie a vyživovacie orgány kvitnúcej rastliny. Pomenovať na ukážke orgány, ktorými rastlina prijíma výživu a dýcha, prúdia látky, prijíma a vyparuje vodu.
Huby s plodnicou jedlé a jedovaté, rozlíšenie podľa typických znakov. Kvasinky, plesne, lišajníky, stavba tela.	Rozlíšiť stavbu jedlej a jedovatej huby s plodnicou. Rozlíšiť na ukážke hubu s výtrusnicami na lupeňoch a v rúrkach. Rozlíšiť na ukážke kvasinku a pleseň podľa stavby tela. Uviesť význam výtrusnice plesne. Opísať na ukážke stavbu tela lišajníka.
Stavba tela bezstavovcov 10h	
Pŕhlivce - drobné vodné živočích. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Vysvetliť, ako nezmar prijíma potravu a dýcha. Vysvetliť, prečo sa nervová sústava nezmaru nazýva rozptýlená. Uviesť význam vajíčok a spermií nezmaru. Vysvetliť význam púčikov u nezmaru. Vysvetliť význam slova obojpohlavný živočích.
Ploskavce a hlístovce - vnútorné parazity. Stavba tela.	Uviesť časť tráviacej sústavy človeka, v ktorej žije pásomnica a hlísta. Opísať prijímanie potravy hlísty a pásomnice. Opísať podľa ukážky rozmnožovanie hlísty alebo pásomnice. Vysvetliť nevyhnutnosť dostatočnej tepelnej úpravy mäsa a umytia ovocia a zeleniny pred konzumáciou.
Mäkkýše – živočích so schránkou. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Uviesť miesto uloženia vnútorných orgánov slimáka. Porovnať podľa ukážky schránku slimáka a šklabky. Vysvetliť, prečo je slimák obojpohlavný živočích. Uviesť orgánovú sústavu, ktorou slimák prijíma a spracováva potravu. Porovnať dýchacie orgány slimáka a šklabky. Určiť na ukážke ústny, prijímací a vyvrhovací otvor šklabky.
Obrúčkavce - živočích s obrúčkami. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Uviesť, aký orgán umožňuje dážďovke pohyb. Zdôvodniť, názov zatvorená obehovej sústavy dážďovky. Opísať, ako dýcha dážďovka. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy dážďovky. Uviesť význam opasku dážďovky.
Článkonožce - živočích s článkovaným telom. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Vysvetliť význam jedovej žľazy pavúka. Pomenovať sústavu, ktorá rozvádza u pavúka a raka v tele kyslík. Uviesť orgán raka, ktorý tvorí vonkajšiu kostru. Porovnať dýchacie orgány pavúka a raka. Uviesť na ukážke ústneho orgánu hmyzu príklad potravy. Určiť na ukážky končatiny spôsob pohybu hmyzu. Pomenovať dýchací orgán hmyzu. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy hmyzu.

PRAKTICKÉ AKTIVITY

Opakovanie, upevňovanie učiva, systemizácia poznatkov
h

4 h.

6

Projekty	8
h	
Úvodná hodina	1
h	
Spolu	66
h	

Odporúčané námety praktických aktivít

- Pozorovanie plesne alebo kvasinky mikroskopom.
- Pozorovanie rastlinných buniek mikroskopom.
- Pozorovanie stavby tela rastliny (stonky a koreňa)
- Pozorovanie listov alebo kvetov.
- Pozorovanie stavby tela hmyzu.

Odporúčané námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé)

- Vypestovať podľa návodu plesň a pozorovať jej stavbu.
- Pozorovať rozdiely pri klíčení jednoklíčnolistovej (kukurica) a dvojklíčnolistovej rastliny (fazuľa).
- Pozorovať vývin púčikov listnatých stromov v jarnom období
- Pozorovať vplyv človeka na les v okolí Čadce.
- Pozorovať výskyt hmyzu v okolí ľudských obydľí v závislosti od ročného obdobia.
- Pozorovať prúdenie roztokov cievnymi zväzkami v snežienke alebo bleduli jarnej

Odporúčané námety na tvorbu projektov

- Chov a spôsob života, stavba tela a využitie jedného druhu chovnej ryby (kapor, pstruh).
- Chov rybičiek v akváriu
- Plemeno psa (alebo iný chovaný živočích) – pôvod, vlastnosti, stavba tela a význam pre človeka
- Pozorovanie vtákov v zimnom období v okolí našej školy (bydliska žiaka) a starostlivosť o ne

Odporúčané námety na rozširujúce učivo

Život s človekom a v ľudských sídlach

- Regionálne chránené druhy organizmov.
- Odrody, rozmnožovanie ovocných rastlín
- Vplyv ovocia a zeleniny na zdravie človeka
- Chov včiel, rýb a vtákov
- Plemená chovateľsky významných živočíchov
- Vplyv človeka na životné prostredie v okolí obdĺia

Základná štruktúra života. Živé organizmy a ich stavba

- Časti buniek a rozdiely medzi bunkami
- Imunita (prirodzená a získaná), epidémia a pandémia

Stavba tela rastlín a húb

- Časti tela rastliny (druhy koreňov, stoniek, listov, kvetov a plodov)
- Rozdelenie rastlín podľa klíčnych listov
- Význam zelených rastlín pre životné prostredie
- Rozmnožovanie rastlín a húb

Stavba tela bezstavovcov

- Možnosti získania hlíst a páspvnic, zásady hygieny a príprava jedál
- Porovnávanie stavby tela bezstavovcov
- Bezstavovce v našom regióne
- Bezstavovce ako súčasť potravinového reťazca
- Negatívne pôsobenie človeka na výskyt bezstavovcov

METODICKÉ POZNÁMKY:

1. Povinne sa realizujú **4 praktické aktivity**. Vyučujúci si môže podľa vlastného rozhodnutia vybrať z odporúčaných námetov praktických aktivít alebo zvoliť vlastné témy podľa podmienok a možností.
2. Na podporu samostatných aktivít žiakov možno využiť odporúčané námety na **samostatné pozorovania** alebo zvoliť vlastné témy podľa podmienok a možností školy. Zo samostatných pozorovaní žiaci spracujú **krátku správu** (1 – 2 strany) podľa štruktúry:
  - **Názov úlohy, meno a priezvisko žiaka, ročník, trieda.**
  - **Postup - stručný opis postupu riešenia úlohy.**
  - **Zistenia - stručný opis zistení (podľa potreby jednoduchých nákresov, schém, tabuliek a pod.).**
  - **Záver – stručné zhrnutie poznatkov z riešenia úlohy.**
3. Pri tvorbe **projektov** podľa rozhodnutia učiteľa možno využiť vlastné alebo odporúčané námety na tvorbu projektov podľa podmienok a možností školy. Cieľom je podpora samostatnej (skupinovej) tvorivej činnosti, aplikácia teoretických vedomostí a komunikatívnych zručností. Riešenie by malo byť zamerané na: **samostatné pozorovanie a jednoduchý prieskum, spracovanie zistení a dokumentačného materiálu a využitie výsledkov.**

Žiaci môžu riešiť projekt **samostatne** alebo v **skupinách** (2 – 3 žiaci) na tému podľa vlastného výberu alebo určenú učiteľom. Na riešenie je vhodné stanoviť určitý čas (napr. 1 - 2 mesiace). Témy a cieľ projektu majú zodpovedať schopnostiam a možnostiam žiakov s ohľadom na podmienky školy. Optimálne sú témy, ktoré sa týkajú problematiky školy a záujmu žiakov. Žiakom by sa mali stanoviť primerané úlohy a metódy na dosiahnutie cieľa.

Projekt tvorí **plagát** (poster), ktorý žiaci **písomne a graficky** spracujú na základe vlastného pozorovania (prieskumu) a inštrukcií učiteľa. Optimálne členenie a obsah posteru (v stručnej jednoduchej forme):

- **Názov projektu, meno a priezvisko žiaka, ročník, trieda.**
- **Cieľ – čo sa má riešením zistiť, dosiahnuť.**
- **Úlohy - potrebné na dosiahnutie cieľa.**
- **Metódy – postupy na splnenie úloh.**

- **Výsledky** - súbor jednoduchých textov, obrázkov, fotografií, nákresov, schém, tabuliek, plánikov alebo iného dokumentačného materiálu.
- **Záver** - zhrnutie výsledkov a možnosti (návrhy) ich využitia.

Prezentácia projektov je vhodná formou prehliadky posterov umiestnených v triede (na chodbe a pod.). Účelom je, aby žiaci preukázali poznatky a komunikatívne schopnosti vo verbálnej, písomnej a grafickej forme. Projekt sa prezentuje **slovným komentovaním obsahu posteru** v stanovenom časovom limite (napr. 10 min). Žiaci stručne a vecne charakterizujú projekt z hľadiska cieľa, úloh, metód a postupov, výsledkov a záverov.

Najlepšie postery môže škola prezentovať aj navonok (vystaviť v triede, v odbornej učebni, vo vstupných, chodbových a iných priestoroch školy), ako propagácia praktickej tvorivej činnosti žiakov. Využitie posterov je možné aj vo vyučovacom procese podľa aktuálnosti, možností a záujmu učiteľa biológie.

4. Odporúčané **námety na rozširujúce učivo** sa môžu podľa rozhodnutia vyučujúceho využiť pri dvojhodinovej dotácii na rozšírenie a prehĺbenie obsahu učiva.

Odporúčania k systému kontroly a hodnotenia žiakov

Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy na zabezpečenie korektného a objektívneho hodnotenia:

1. Pri **verbálnej forme** kontroly úrovne osvojenia poznatkov je vhodné uprednostňovať **prezentovanie poznatkov** žiakmi na základe dobrovoľnej odpovede žiaka alebo určenia konkrétneho žiaka učiteľom (na predchádzajúcej hodine). Odporúča sa uplatniť postup verbálnych odpovedí 3 žiakov v časovom limite 5 min. Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.
2. **Písomnou formou** je vhodné kontrolovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov prostredníctvom **testu** na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite **20 min v rozsahu 10 – 15 otázok** zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu. Optimálne hodnotenie je na základe percentuálnej úspešnosti podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.
3. Pri **praktických aktivitách** je vhodné **slovné hodnotenie praktických zručností** (vrátane správnosti nákresov a schém podľa potreby) s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je **slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka**. V nižších ročníkoch sa odporúča pristupovať k tvorbe záverov na základe stručnej osnovy danej učiteľom.
4. Preverovať úroveň **samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom** formou hodnotenia **správ zo samostatných pozorovaní** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.
5. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom **prezentácie projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

PROCES

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov.

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť **motivačné metódy**, ako je **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia), **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), **motivačnú demonštráciu** (vzbudenie záujmu pomocou, ukážky).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), **vysvetľovanie** (logické systematické sprostredkovanie učiva), **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom), **demonštračná metóda** (demonštrácia obrazov, modelov, prírodnín), **pozorovanie** (cieľené systematické vnímanie objektov a procesov), **manipulácia s predmetmi** (praktické činnosti, experimentovanie, pokusy, didaktická hra), **inštruktáž** (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu).

Významné miesto majú **problémové metódy**, ku ktorým patrí **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu), vyučovanie v dvojhodinových blokoch.

Pre realizáciu cieľov sú dôležité **praktické aktivity** (samostatná činnosť na základe inštruktáže) – pozorovanie dostupných prírodných procesov na podporu chápania vzájomné vzťahy a ich významu. Pri pozorovaniach treba uprednostniť živé biologické objekty, klásť dôraz na poznávanie a rozlišovanie organizmov podľa podstatných vonkajších znakov.

Odporúča sa zvýšiť dôraz na **prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Z **aktivizujúcich** metód je vhodná **diskusia** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovaní za účelom riešenia daného problému), **situačná metóda** (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), **inscenačná metóda** (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), **didaktické hry** (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), **kooperatívne vyučovanie** (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny).

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. **metódy opakovania a precvičovania**, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Z **organizačných foriem** sa uplatňuje **vyučovacia hodina** (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu, daltonského typu). **Terénne pozorovania, praktické aktivity a exkurziu** volí učiteľ podľa podmienok školy a regionálnych možností, pričom dbá na dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov.

PRIEREZOVÉ TÉMY (integrovaná súčasť vzdelávacieho obsahu v biológii 6. ročníka)

1. Mediálna výchova

- schopnosť zaobchádzať s rôznymi druhmi médií a ich produktmi pri vyhľadávaní informácií z biológie.

2. Osobnostný a sociálny rozvoj

- vyjadrovať názory, postoje a skúsenosti,
- rešpektovať názory, potreby a práva iných žiakov,

- rozvíjať medzilidské vzťahy a spoluprácu.

3. Environmentálna výchova

- chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia,
- uvedomovať si vzťahy medzi organizmami v ekosystéme,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k organizmom a prostrediu.

4. Ochrana života a zdravia

- poznávať život v prostredí, v ktorom žijeme,
- poznať možnosti prevencie pred vírusovými, bakteriálnymi a inými ochoreniami,
- poznať zásady ochrany zdravia uplatňované pri výskyte infekčných ochorení,
- poznať význam zdravej výživy, význam ovocia, zeleniny a ostatných zložiek potravy,
- poznať zásady prvej pomoci.

5. Tvorba projektu

- učiť sa komunikovať, argumentovať, pracovať s informáciami, riešiť problémy a prezentovať výsledky práce,
- organizovať svoju prácu a vypracovať si harmonogram práce,
- spracovať projekt podľa zadania.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

PREDMET: DEJEPIS

Ročník: 6.

Časová dotácia týždenne: 2 hodiny

ročne: 66 hodín

I. Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu si žiaci postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie continuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Takto vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasti kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločentiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

II. Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

III. Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky:

a/ použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

- s historickým časom
  - zaradovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
  - zaradovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne
  - rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
  - využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
- s historickým priestorom
  - rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor
  - zaradovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
  - rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti
- s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním
  - vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
  - popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov
  - rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
  - skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
  - určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
  - rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
  - rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

b/aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrovaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania
Žiaci vymedzia, čo môžu skúmať pri priamom pozorovaní pästného klinu.
- pri vytvorení plánu skúmania
Žiaci zostavia plán skúmania pästného klinu.
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania
Žiaci v pracovnom tíme zhrnú výsledky svojho skúmania pästného klinu ako najstaršieho pracovného nástroja.
- pri vytvorení záznamu zo skúmania
Žiaci v pracovnom tíme urobia záznam o skúmaní pästného klinu.
- pri vyhľadávaní relevantných informácií
  - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných
  - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
  - z populárnovedeckej literatúry a historickej beletrie
- pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty
  - vyberaní informácií
  - organizovaní informácií
  - porovnávaní informácií
  - rozlišovaní informácií
  - zaraďovaní informácií

- kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií
- pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu zoradenie výsledkov
- rozpoznaní podstatného od nepodstatného
- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
- vyhodnocovaní správnosti postupu
- tvorbe súboru vlastných prác

Uvedený komplex študijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

PREDMET: GEOGRAFIA

2 hod. týždenne-spolu 66hod.

Charakteristika predmetu v 6. ročníku

Regionálna geografia v základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich. Žiaci pri vyučovaní sa oboznámia nielen s geografickou polohou svetadielov, ale spoznajú tiež spoločenské zvyky, zaujímavosti a rekordy v jednotlivých svetadieloch.

V rámci vyučovania sa značný priestor venuje práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Do predmetu sú zaradené prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, ekologická výchova, ochrana života a zdravia, tvorba referátov a ich prezentácia.

Obsahové témy:

PLANÉTA ZEM – rozloženie svetadielov, oceánov a ich význam -10hod.

ANTARKTÍDA -6hod.

AUSTRÁLIA-17hod.

AMERIKA-28hod.

Ciele predmetu:

Získať základné poznatky o planéte Zem, Antarktíde, Austrálii a Oceánii, Amerike

Rozvíjať u žiakov poznatky o jedinečnosti planéty Zem.

Rozvíjať schopnosť objavovať, vysvetľovať a učiť sa nové poznatky.

Pozorovať priestor, v ktorom žijeme (jeho zmeny) a porovnať ho s poznatkami o ostatných svetadieloch.

Spoznávať a vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vedieť ich vysvetliť na základe získaných vedomostí.

Spoznávať spôsob života ľudí (pôvodných, súčasných) v Austrálii a Amerike.

Vedieť pracovať s mapou (plánom, auto atlasom, mapami na internete, tématickou), čítať ich, analyzovať a správne interpretovať obsah mapy, správne sa orientovať podľa mapy v prírode a sídlach.

Vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia, tvoriť mentálne mapy.

Využívať pri získavaní poznatkov odbornú literatúru, populárno-vedeckú literatúru, internet, štatistické materiály (grafy, diagramy a tabuľky).

Naučiť sa riešiť problémy a modelové situácie, interpretovať ich, prezentovať ich (formou projektov a prezentácií) a diskutovať o nich.

Základné otázky:

Čo to je ?

Kde to je ?

Čím je to zaujímavé ?

Ako to vyzerá ?

Ako to vzniklo ?

Ako tam žijú ľudia ?

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 6.ročníku:

Rozvíjať gramotnosť: a) čitateľskú – čítať odborný text s porozumením, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať ich a prezentovať ich

b) matematickú – získať údaje z grafov, diagramov, tabuliek a štatistík, triediť, využívať a prezentovať ich

c) vizuálnu – čítať a porovnávať rôzny obrázkový materiál

d) kultúrnu – získať informácie o rôznych kultúrach sveta, naučiť sa ich rešpektovať a hodnotiť

e) mediálnu – rozvíjať pri hodnotení vzťahov jednotlivých skupín obyvateľov v regionálnej geografii, venovať pozornosť objektívnemu spracovaniu údajov a informácií

Určiť polohu Antarktídy, Austrálie a Ameriky pomocou zemepisných súradníc, vzhľadom na rovník, obratníky a polárne kružnice, vzhľadom na nultý poludník a ostatné svetadiely.

Porovnať rozlohu svetadielov.

Vymenovať prvky členitosti pobrežia(moria a zálivy) a určiť ich na mape.

Vymenovať a určiť na mape vybrané povrchové celky, vysvetliť spôsob ich vzniku.

Zaradiť časti svetadielov do podnebných pásem, porovnať ich teplotu, množstvo zrážok, vysvetliť vplyv morských prúdov na podnebie a prírodných javov spôsobených podnebí.

Určiť na mape polohu vybraných riek, jazier a vodopádov, vysvetliť ich vznik a vplyv na zmenu tvaru povrchu.

Určiť podľa mapy typy krajín, zaradiť do nich typické rastliny a zvieratá, vymenovať najznámejšie národné parky.

Poznať históriu objavovania, osídľovania Antarktídy, Austrálie a Ameriky, opísať kultúru pôvodných a súčasných obyvateľov.

Charakterizovať a porovnať rozmiestnenie a štruktúru obyvateľstva.

Opísať polohu, prírodné pomery a hospodárstvo vybraných štátov a regiónov.

Získať údaje z rôznych zdrojov (literatúra, časopisy, médiá, internet).

Pripraviť a vypracovať pomocou nich projekty. Prezentovať ich a vedieť o nich diskutovať.

Tématický celok Téma	Obsahový štandard – základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
PLANÉTA ZEM Orientácia na mape sveta Orientácia na mape svetadielov Svetadiely Oceány	Zemeguľa, mapa, geografické súradnice, poloha miesta na Zemi, určovanie miesta na zemi v geografickej sieti, poludníky, rovnobežky, geografická sieť, tematické mapy, svetadiely, oceány, mapa sveta, Rozloženie na Zemi, význam oceánov členitosť pobrežia oceánov reliéf dna oceánov pohyby morskej vody a ich vplyv na podnebie hospodárske využitie Tichý, Atlantický, Indický, Severný ľadový oceán	Určiť na ktorej pologuli sa nachádzajú svetadiely, Čítať mapy podľa legendy mapy Určiť polohu miesta na Zemi geografickými súradnicami. Určiť na ktorej pologuli sa nachádzajú oceány porovnať ich podľa rozlohy a hĺbky, významu určiť na mape moria, zálivy, prielivy a prielavy vymenovať časti dna a určiť ich na mape Vysvetliť vznik prílivu, odlivu, morských prúdov, a ich vplyv na podnebie Charakterizovať význam pre ťažbu a rybolov Určiť polohu, členitosť pobrežia, tvar dna, významné morské prúdy, hosp. využitie oceánov
Pásmovitosť na Zemi Podnebné pásma Rastlinné pásma	Poloha Zeme voči Slnku, dopad slnečného žiarenia na zem, pásmovitosť, podnebné pásma- studené, mierne, subtropické, tropické	Vysvetliť vznik podnebných a rastlinných pásiem.
Arktída, Antarktída	Poloha na Zemi, povrch, južný a severný pól ľadovce, ozónová diera, výskum, pitná voda	Určiť polohu na mape, cesta na póly poznať význam pre ľudstvo, možnosť hosp. využitia, výskum, dôsledok narušenia prírod. prostredia činnosťou človeka

Tématický celok Téma	Obsahový štandard – základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
AUSTRÁLIA		
Poloha a rozloha	poloha a rozloha vzhľadom na ostatné svetadiely a oceány, poloha v geografickej sieti	Určiť polohu Austrálie na Zemi vo vzťahu k ostatným svetadielom. Určiť polohu Austrálie v geografickej sieti. Prezentovať získané poznatky. Vytvoriť mentálnu mapu z pojmov, týkajúcich sa Austrálie.
Členitosť pobrežia	Ostrov Tasmánia, Yorský polostr., Veľký austr. záliv, Karpentársky záliv, Veľká koralová bariéra	Vymenovať a určiť na mape prvky členitosti pobrežia
Povrch	Veľké predelové vrchy - Austr. Alpy, Ayers rock Veľká artézská panva, Veľká piesočnatá	Určiť na mape ich rozloženie, poznať názov najvyššej časti, porovnať nadmor. výšku

	a Veľká Viktóriina púšť, plošiny, nížiny	
Podnebie	Tropické vlhké a suché, subtropické	Zaradiť časti územia do podnebí pásom, určiť miesta s veľkým a malým množstvom zrážok a vysvetliť príčiny ich rozloženia
Vodstvo	Rieky Murray a Darling, slané jazerá - Eyrovo podzemná voda	Vymenovať a určiť polohu na mape, vysvetliť význam pre ľudí
Rastlinné pásma	Dažďový les, savana, púšť, subtrop.krajina, step, listnat.les, ochrana prírody, koala, kengura, eukalyptus	Vysvetliť, prečo sa v Austrálii nachádzajú niektoré druhy a inde na svete nie. Diskutovať o zaujímavostiach. Prezentovať poznatky odborného textu, zatriediť ich. Vysvetliť kauzálne vzťahy.
Obyvateľstvo	Objavenie Austrálie Jamesom Cookom, Aboriginovia, príchod prvých obyvateľov a ich spolužitie Mestá a život v nich, kultúrna rôznorodosť, typy sídiel v Austrálii, multikultúrne mestá, Sydney, Brisbane, Melbourne, Canberra Kultúra, veda, šport Spoločenský zvyk, tradícia, čo potrebujeme vedieť pri ceste do Austrálie	Opísať spôsob príchodu Európanov a spôsoby spolužitia s domorodcami. Vytvoriť zoznam zaujímavých miest Austrálie. Porovnať vybrané mestá Austrálie podľa polohy štruktúry obyvateľstva. Vysvetliť druhy kultúry a význam pre človeka Vymenovať druhy kultúry, športu, ktoré preslávili Austráliu, predstaviteľov vedy, kultúry, športu aktualizovať zoznam športovcov. Opísať čo všetko je potrebné si uvedomiť pri ceste do Austrálie, ktoré by sme mali dodržiavať pri návšteve Austrálie.
Hospodárstvo	Poľnohospodárstvo- živočíšna, rastlinná výroba Ťažba surovín, priemysel, obchod	Charakterizovať rozvoj a postavenie hospodárstva Austrálie.
Oceánia	Polynézia, Melanézia, Mikronézia, Nový Zéland	Určiť oblasti na mape, vysvetliť pôvod a vznik ostrovov, ich význam pre človeka
Austrálske naj		Vytvoriť zoznam najzaujímavejších miest Austrálie podľa navrhnutých kritérií.

Tématický celok Téma	Obsahový štandard – základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
AMERIKA		
Poloha a rozloha	Poloha a rozloha v geografickej sieti, Poloha vzhľadom na svetadiely a oceány	Na mape určiť polohu Ameriky vo vzťahu k iným svetadielom. Čítať geografickú mapu, určovať polohu podľa geografických súradníc.
Členitosť pobrežia	ostrov Grónsko, Veľké a Malé Antily, o. kráľ. Alžbety, Ohňová Zem, polostrovy Labrador, Florida, Kalifornský, Aljaška, more Karibské, záliv Hudsonov, Mexický, Aljašský, prieliv Beringov a Magalhaesov, Panamský prieliv	Vymenovať a určiť na mape prvky členitosti pobrežia Zostrojiť mentálnu mapu.
Povrch	Pohoria Kirdilliery, Andy, Appalače, Brazília a	Určiť na mape ich rozloženie, poznať názov

	Guyanská vysočina, nížiny Missippská, Amazonská, Laplatská , púšť Atacama vznik pohoria- vrásové a kryhové	najvyššej časti, porovnať nadmor . výšku Vysvetliť ako vznikli pohoria na príkladoch podľa tematických máp obrázkov, fotografií blokdiagramov. Porovnať a opísať nížiny.
Podnebie	Podnebie, faktory ovplyvňujúce podnebie (morské prúdy, geografická šírka, povrch, prúdenie vetrov).Podnebné pásma	Podľa mapy určiť oblasti jednotlivých podneb. pásiem a ich charakteristické znaky. Opísať, ktoré faktory ho najviac ovplyvňujú
Vodstvo	Rieky Mississippi, Amazonka, Orinoco, Paraná, Sv.Vavrinca, Mackenzie, Rio Grande, Colorado 5 veľkých jazier, Veľké soľné, jazero Titicaca Vodopády Niagarské, Iguazú, Angelov	Pracovať s mapou, vysvetliť vznik rieky, činnosť rieky, vznik vodopádov.
Rastlinné pásma	Rastlinstvo a živočíšstvo – súvislosť rastlinstva a podnebných pásiem, národné parky, rastlinné pásma (tundra, tajga, listnaté lesy, stepi – prerie, pampy, púšte dažďové lesy).Národné parky –Yelowstonský, Yossemitský	Vysvetliť vznik podnebných pásiem Vysvetliť vzťahy podnebné- rastlinné pásmo Podľa mapy ku každému podnebnému pásmu priradiť rastlinné pásma a opísať typické znaky každého pásma.
Obyvateľstvo	Obyvateľstvo v Amerike, príchod Európanov Mayovia, Aztékovia, Inkovia Rozmiestnenie obyvateľstva Súčasné zloženie obyvateľstva Sídla - mestá - hlavné, veľké, megalopolis, život v mestách a jeho problémy. Sídla - vidiecke - typy, spôsob života Kultúra, umenie, veda, šport, zamestnanie Spoločenské zvyky	Opísať príchod Európanov a Afričanov do Ameriky. Opísať, v ktorých oblastiach žili staré civilizácie a čím prispeli k rozvoju vedy. Oblasti husto a riedko osídlené Získavať údaje z grafov, diagramov Porovnať mestá podľa veľkosti, štruktúry mesta, obyvateľstva, vymenovať problémy a ich riešenie Opísať spôsob života vo vidieckych sídlach , aké typy sídiel sú v Amerike Vymenovať, ktoré druhy kultúry, športu preslávili Ameriku, predstaviteľov vedy, kultúry, športu. Zostaviť ich aktuálny zoznam. Opísať zvyky, čo je vhodné, čo nevhodné pri návšteve. Multikultúra obyvateľov.
Štáty Severnej Ameriky	Kanada, USA, Mexiko - hlavné mestá, prírodné podmienky, priemysel, poľnohospodárstvo, doprava, cestovný ruch	Vedieť charakterizovať základné poznatky, opísať čím sú zaujímavé.
Štáty Južnej Ameriky	Karibská oblasť, Brazília, Guyanská oblasť, Andská oblasť, Laplatská oblasť	Porovnať a opísať prírodu, hospodárstvo, život obyvateľov, zaujímavosti oblastí, poznať vybrané hlavné a veľké mestá
Projekty	Austrália, Amerika	Rozvíjať tvorivosť, komunikáciu, skupinovú prácu, prácu s rôznymi zdrojmi

OBČIANSKÁ NÁUKA

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Ciele:

- Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:
  - podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
  - utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
  - realistickému sebazpoznávaniu a sebahodnoteniu,
  - akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
  - aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
  - uplatňovaniu vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
  - k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
  - vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
  - rešpektovaniu a uplatňovaniu mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratiu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Tematický celok

Obsahový štandard

Výkonový štandard

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja obec, Región, vlasť, Európska únia	História a súčasnosť mojej obce	Žiak pozná históriu obce, v ktorej žije
	Kronika a erb mojej obce	Vie vysvetliť význam symbolov obce /erb, vlajka/. Vie posúdiť význam obecnej kroniky pre poznanie minulosti obce a pre jej prepojenie so súčasnosťou.
	Významné osobnosti našej obce	Pozná osobnosti obce v minulosti a dnes. Uvedomuje si význam pozitívnych vzorov z minulosti a súčasnosti pre svoj život.
	Na čo som hrdá/ý V mojej obci a jej okolí Obecná samospráva	Buduje si pocit hrdosti na svoju obec poznáním jej prírody a pamiatok Vie, kto je primátorom obce. Pozná základné úlohy obecnej samosprávy.
	Verejný, kultúrny a spoločenský život v našej obci	Zaujíma sa o spôsob volieb poslancov obecného zastupiteľstva. Zúčastní sa na zasadnutí obecného zastupiteľstva. Zúčastňuje sa akcií organizovaných

	Môj región	obcou. Žiak pozná históriu a súčasnosť regiónu, v ktorom žije.
	Moja vlasť – Slovenská republika Štátne symboly	Vytvára si hrdosť na svoju vlasť poznáním je minulosti, prítomnosti, pamiatok Pozná štátne symboly a vie, ako im vzdať úctu
	Európska únia	Uvedomuje si význam európskej integrácie pre život občanov SR. Vie si vyhľadať a v praktickom živote používať základné informácie o EÚ.
	Prepojenie národnej identity s európskou identitou	Uvedomuje si nutnosť zachovania slovenskej národnej identity s prepojením na európsku identitu. Podporuje šírenie znášanlivosti a tolerance medzi národmi EÚ.
Vnútorň a vonkajší život jednotlivca		
Vnútorň život jednotlivca	Ľudská psychika	Uvedomuje si spätosť ľudskej psychiky s biologickými faktormi. Uvedomuje si, že jeho psychika je vo vývine. Pozná základné prvky psychiky – pocit, vnem, predstava. Vie ich rozlíšiť.
	Osobnosť	Uvedomuje si neopakovateľnosť charakteristických znakov osobnosti. Pozná základné typy osobnosti podľa temperamentu a vie zaradiť seba samého.
	Proces učenia sa	Vie rozlíšiť dva druhy pamäte a chápe ich význam pre svoje vzdelávanie. Uvedomuje si súvislosť medzi pamäťou a myslením v procese učenia sa. Posudzuje základné metódy učenia sa a hľadá si najvhodnejšie pre svoju osobnosť. Vie na jednoduchom príklade odvodiť z dvoch súdov záver usudzovania.
	Psychológia v každodennom živote	Vie rozlišovať medzi základnými emóciami a chápe dôležitosť primeraného prežívania emócií. Vie posúdiť svoje schopnosti pre niektorý typ činnosti. Vie posúdiť osvojené vedomosti zo psychológie vo svojom každodennom živote.
Vonkajší život jednotlivca	Vytváranie sociálnych vzťahov jednotlivca v širšom prostredí Sociálne skupiny	Uvedomuje si vytváranie sociálnych vzťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom. Uplatňuje poznatky o socializácii pri svojom včleňovaní sa do sociálnych skupín. Pozná pozície a roly jednotlivcov v spoločenských skupinách.
	Sociometria skupiny Sociálne vzťahy v triede	Rešpektuje každého člena skupiny bez ohľadu na jeho pozíciu v skupine.

Sociálne zručnosti

Vie odolávať tlaku niektorých členov skupiny. Podporuje včleňovanie sa jednotlivcov do sociálnej skupiny. Uvedomuje si súvislosť medzi vzťahmi v skupine a konaním členov sociálnej skupiny, ako aj skupiny ako celku. Ovláda a v každodennom živote používa základné komunikačné zručnosti – komunikuje, spolupracuje,...

Prierezové témy:

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Multikultúrna výchova
- Enviromentálna výchova
- Mediálna výchova
- Ochrana života a zdravia
- Dopravná výchova
- Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Kritériá a nástroje hodnotenia žiaka

Žiaci budú hodnotení podľa metodického pokynu č.7/2009 – R z 29. apríla 2009 na hodnotenie žiakov ZŠ.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A HODNOTY

PREDMET: ETICKÁ VÝCHOVA

TEMATICKÝ VÝCHOVNO - VZDELÁVACÍ PLÁN Z ETICKEJ VÝCHOVY				
časová dotácia 1 hod/ týž. (33. hod./rok)				
ZŠ, Rázusova č. 2260, Čadca		TVVP bol prerokovaný a schválený.....		
Spracovala: Ing. Mackovčáková		dňa.....		
Šk. Rok 2011/2012		vedením školy.....		
Vyuč.: Mackovčáková, triedy: 5.A, 5.D, 8.D				
Mes.	Č. h.	Obsahová časť	Výkonová časť - ciele a kľúčové kompetencie	Poznámka
IX.	1.	Úvodná hodina, spoznávanie, nadviazanie kontaktu, ciele EV	Vedieť význam predmetu, ovládať základné pojmy	TP
	2.	Verbálna komunikácia	Ovládať komunikačné zručnosti	
	3.	Pozdrav	Vedieť o rôznych druhoch pozdravov v rôznych kultúrach, ovládať zručnosti pozdravu	MEV
	4.	Otázka a prosba	Osvojiť si základné prvky komunikácie	

X	5.	Poďakovanie a ospravedlnenie	Osvojiť si základné úkony spoločenského správania	
	6.	Neverbálna komunikácia	Ovládať neverbálny kontakt jako predpoklad ľudského spolunažívania	
	7.	Úsmev, zrak, gestikulácia	Ovládať formy komunikácie so svojim okolím	
	8.	Rozhovor a počúvanie	Vedieť počúvať druhých	
XI.	9.	Poznanie seba samého	Vedieť prvky sebazoznávania a sebahodnotenia	
	10.	Vnútorne sebahodnotenie	Pokúsiť sa objaviť vlastnú identitu	
	11.	Pozitívne sebahodnotenie	Potlačiť negatíva k vlastnej osobe	
	12.	Úcta k sebe	Vedieť o vlastnom nadaní a talente	
XII.	13.	Úcta k ľudskej osobe	Osvojiť si hodnoty ľudskej dôstojnosti, vedieť ich uplatniť v medziľudských vzťahoch	

	14.	Hodnotenie druhých v bežných podmienkach	Vedieť prejať uznanie iným	
I.	15.	Hodnotenie druhých v sťažných podmienkach	Poznať aj negatívne a nevyriešené problémy spoločnosti, prekonať antipatiu, vedieť odpúšťať	
	16.	Rasizmus v nás	Prehliť toleranciu a zbaviť sa predsudkov voči iným rasám	
	17.	Úcta k postihnutým a chorým	Vedieť sa vcítiť do problémov druhých	
II.	18.	Kritika a pochvala	Vedieť prijať a dávať kritiku a pochvalu	
	19.	Rozvoj predstavivosti a obrazotvornosti	Uvedomiť si dôležitosť tvorivosti a logického myslenia	
	20.	Významné tvorivé osobnosti	Poznať niekoľko tvorivých osobností a zamyslieť sa nad ich úlohou v spoločnosti	MEV
III.	21.	Vlastná tvorivosť	Pokúsiť sa objaviť prvky vlastnej tvorivosti	
	22.	Verbálna a neverbálna tvorivosť	Byť citlivým na riešenie problémov, rozvíjať fantáziu a vlastnú iniciatívu	

	23.	Tvorivé riešenie každodenných situácií	Pokúsiť sa technikou "brainstormingu" riešiť modelové situácie	TP
	24.	Tvorivé riešenie problémov životného prostredia vo svojom regióne	Poznať problémy ochrany ž. p. vo svojom regióne a navrhnúť riešenie	RGV
IV.	25.	Vnímanie prírody	Vytvoriť pocit spojenia s prírodou a závislosti na nej	ENV
	26.	Kráša prírody v regióne	Spoznať chránené prírodné útvary v regióne	RGV
	27.	"Deň Zeme"	Zúčastniť sa aktivít ku "Dňu Zeme"	ENV
	28.	Zodpovednosť za životné prostredie	Aktívne sa zapojiť do aktivít podieľajúcich sa na zlepšovaní ž. p. školy	ENV
V.	29.	Pozna, j miluj, chráň!	Mať úctu ku všetkým formám života	ENV
	30.	"Jedenáste prikázanie"	Overiť si schopnosť uplatňovať získané poznatky prostredníctvom rôznych podujatí	
VI.	31.	Opakovanie temy "komunikácia"	Overiť a upevniť si poznatky	

	32.	Opakovanie temy "pozitivne hodnotenie"	Overiť a upevniť si poznatky	
	33.	Opakovanie temy "tvorivosť a iniciatíva"	Overiť a upevniť si poznatky	

VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE PREDMET NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

6. ročník

Ročníková téma: POZNÁVANIE PRAVDY

Dieťa začína kriticky vnímať život a prostredie, v ktorom žije. Objavuje v sebe túžbu po hľadaní pravdy. Na tejto ceste potrebuje byť sprevádzané pravdou, ktorá ho vedie k Bohu, a ktorej hodnotu sa učí spoznávať. Rozvíja

v sebe schopnosť vnášať objavenú pravdu do života. Objavená pravda prehlbuje rozmer náboženskej viery

v živote dieťaťa.

ROČNÍKOVÝ SYMBOL: KAMEŇ

Ročníkový cieľ: Spoznávať Božiu pravdu. Oceniť hodnotu pravdy. Orientovať svoj život podľa pravdy. Praktizovať

život v pravde podľa hlasu svedomia.

1. TÉMA: PRAVDA AKO HODNOTA

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: sila slova, pravda, klamstvo, Jakub a Ezau, tajomstvo, čestnosť, 8. Božie prikázanie, médiá,

ohováranie, osočovanie

Ciele témy:

Kognitívny: Interpretovať posolstvo biblického príbehu o Jakubovi a Ezauovi, vysvetliť potrebu pravdy v živote

človeka a v medziľudských vzťahoch. Posúdiť silu slova. Reflektovať zásady pravdy pre správne fungovanie

medziľudských vzťahov.

Afektívny: Oceniť hodnotu pravdy v živote človeka. Uvedomiť si možnosť manipulácie slovom a jej riziká.

Psychomotorický: Formovať návyk kritického prístupu k informáciám.

Obsahový štandard

Potreba pravdy

Jakub a Ezau

Pravda v etike, médiá (zachovanie tajomstva)

8. Božie prikázanie

Výkonový štandard

Žiak vie

- na konkrétnej modelovej situácii rozlíšiť medzi pravdou a klamstvom
- interpretovať cez biblický príbeh o Jakubovi a Ezauovi dopad klamstva na vzťah súrodencov
- vysvetliť potrebu pravdy v živote človeka a v medziľudských vzťahoch
- posúdiť silu slova
- pomenovať zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov
- uviesť príklad manipulácie slovom a riziká manipulácie
- na základe novinových článkov posúdiť hodnotu etiky pravdy v masmédiách
- vo dvojici vytvoriť fiktívny list redaktorovi (novín, TV...) a posúdiť hodnovernosť daného masmédiá

76

Rozvoj kompetencií

osobnostné kompetencie:

Žiak

- objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti
- v modelových situáciách rozlíši medzi pravdou a klamstvom

sociálne kompetencie:

Žiak

- reflektuje zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov

komunikačné kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si možnosť manipulácie slovom a jej riziká
- chápe význam a hodnotu vypovedaného slova
- vie vyberať a triediť informácie z rôznych médií

- vyjadruje svoje myšlienky
- nachádza zmysel slova alebo výrazu

existenciálne kompetencie:

Žiak

- žiak objavuje hodnotu pravdy vo svojom osobnom živote aj v medziľudských vzťahoch
- je otvorený pre život v pravde

Prierezové témy

Mediálna výchova:

Žiak

- je schopný samostatnej reflexie o pozitívnom a negatívnom vplyve médií
- osvojil si kritériá na hodnotenie mediálnych žánrov
- vníma účinok médií na osobnosť človeka

2. TÉMA: HĽADANIE PRAVDY O SVETE

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: hľadanie pravdy, mýtus, obrazná reč, evolučná teória, stvorenie sveta

Ciele témy:

Kognitívny: Predstaviť pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení a porovnať s vedeckým pohľadom.

Porovnať staroveké mýty o vzniku sveta s posolstvom biblického textu.

Afektívny: Vnímať pravdivosť obraznej reči. Vážiť si krásu stvoreného sveta.

Psychomotorický: Zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka.

Obsahový štandard:

Cesty hľadania pravdy v dávnej minulosti

Mýtický obraz sveta

Evolučná teória

Biblický obraz stvorenia sveta (ENV)

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení sveta
- porovnať predstavenú časovú udalosť stvorenia sveta na „lište“ času a vo Svätom písme 77
- pomenovať biblický príbeh o stvorení ako model stvorenia, nie historickú udalosť
- porovnať biblický príbeh o stvorení s vedeckým pohľadom
- porovnať staroveké mýty o vzniku sveta s posolstvom biblického textu
- jednoducho vytvoriť symbolický obraz stvorenia sveta
- zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka
- vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírode (globálne problémy)

Rozvoj kompetencií

osobnostné kompetencie:

Žiak

- rozumie pohľadu na svet vo svetle kresťanskej viery

sociálne kompetencie:

Žiak

- dokáže vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírode

komunikačné kompetencie:

Žiak

- vie jednoducho vysvetliť symbolickú – obraznú reč mýtov
- správa sa ohľaduplne, pozorne a tolerantne

občianske kompetencie:

Žiak

- účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje
- má pozitívny vzťah k zvereným veciam
- vníma človeka ako súčasť prírody

existenciálne kompetencie:

Žiak

- prostredníctvom biblického príbehu si uvedomuje hodnotu stvoreného sveta
- objavuje stvorený svet ako dar Boha človeku
- vníma svoju zodpovednosť za stvorený svet

Prierezové témy

Environmentálna výchova:

Žiak

- oceňuje prírodu (zem, vodu, zvieratá, rastliny)
- vníma človeka ako súčasť prírody
- má úctu k živým aj neživým súčasťam prírody, ktoré aktívne chráni.

3. TÉMA: HLADANIE PRAVDY O SEBE

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: stvorenie človeka, Boží obraz, úcta, pád človeka, hriech, svedomie, zákon, prekážky pravdy,

pocit viny, vedomie viny

Ciele témy:

Kognitívny: Predstaviť pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým

pohľadom. Porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a poukázať na rozmer kresťanskej

nádeje (vyznanie

a odpustenie viny). Zdôvodniť existenciu zákona vo svedomí. Určiť osobné prekážky pri hľadaní

pravdy.

78

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz, bez ohľadu na vzhľad a výkon. Na modelovej

situácii vnímať existenciu vlastnej viny. Uvedomiť si svoje hranice.

Psychomotorický: Osvojiť si vonkajšie prejavy úcty k človeku. Na modelových situáciách formovať

návyk

správneho zaobchádzania s vinou (pocit viny, vedomie viny).

Obsahový štandard:

Pôvod človeka

Biblický obraz stvorenia človeka

Pád človeka

Hranice človeka (svedomie)

Výkonový štandard

Žiak vie

• pomenovať symbolickosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým pohľadom

• vysvetliť hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz

• vnímať svoje vlastné hranice

• navonok prejať úctu k človeku

• porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a poukázať na rozmer kresťanskej nádeje (vyznanie

a odpustenie viny)

• zdôvodniť existenciu zákona vo svedomí

• určiť osobné prekážky pri hľadaní pravdy

• na modelových situáciách rozlíšiť medzi pocitom viny a vedomím viny

Rozvoj kompetencií

osobnostné kompetencie:

Žiak

• má pozitívny vzťah k sebe aj k iným

• dokáže hodnotiť dopad svojich emócií

• vie vytrvať v skúmaní a poznávaní nových vecí

sociálne kompetencie:

Žiak

• akceptuje druhých ľudí bez ohľadu na vzhľad a výkon

• objavuje radosť z dobre vykonanej práce

komunikačné kompetencie:

Žiak

• je schopný vyjadrovať sa, porovnávať

• vie vyjadriť svoje pocity

• vníma obrazy a symboly

• kriticky hodnotí myšlienky

občianske kompetencie:

Žiak

- odhaduje dôsledky vlastného správania a konanie v modelových situáciách

kultúrne kompetencie:

Žiak

- pozorne vníma symbolické vyjadrovanie v mýtoch a prostredníctvom obraznej reči
- chápe dôležitosť kultúrneho vyjadrovania

79

existenciálne kompetencie:

Žiak

- rozumie pohľadu na stvorenie človeka vo svetle kresťanskej viery
- dokáže si uvedomiť svoju jedinečnosť a hodnotu
- objavuje nielen svoju hodnotu ale hodnotu každého človeka

Prierezové témy

Mediálna výchova:

Žiak

- vníma umelecké diela vyrastajúce z kresťanstva (obraz, literatúra, hudba) ako výraz kresťanského učenia

a kresťanskej tradície

Environmentálna výchova:

Žiak

- vníma človeka ako súčasť prírody

4. TÉMA: OHLASOVATELIA PRAVDY

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednododinovou dotáciou/ 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: prorok Ezechiel, Ježiš – učiteľ pravdy, sv. Peter - skala, sv. Štefan, kamenné srdce, ohlasovanie

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť význam ohlasovania pravdy. Odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej

reči pri povelaní proroka Ezechiela. Na základe predstavených biblických postáv interpretovať biblické posolstvo

o hodnote pravdy.

Afektívny: Na základe svedkov pravdy povzbudiť sa k praktizovaniu pravdy.

Psychomotorický: Inšpirovať sa k životu podľa pravdy pozitívnymi vzormi z dejín. Identifikovať sa s predloženými

vzormi pre život v pravde.

Obsahový štandard:

Prorok Ezechiel (Ez 3, 1-3)

Ježiš – učiteľ pravdy (Mt, 5,37)

Apoštolí - hlásatelia pravdy (sv. Peter, sv. Štefan)

Modelové ilustrovania konceptov a princípov pravdy

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť význam ohlasovania pravdy
- odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej reči pri povelaní proroka Ezechiela
- vysvetliť výrok Ježiša: „Vaše ‚áno‘ nech je ‚áno‘ a vaše ‚nie‘ nech je ‚nie‘“. (Mt 5,37)
- vymenovať aspoň dvoch ohlasovateľov pravdy
- jednoducho opísať život sv. Petra a sv. Štefana
- porovnať svoj život s predloženými vzormi - ohlasovateľmi pravdy

Rozvoj kompetencií

osobnostné kompetencie:

Žiak

- cez predstavené biblické postavy vníma a akceptuje existenciu nemennej pravdy
- cez modelové situácie posúdi predstavené pozitívne a negatívne udalosti a vyvodí závery pre svoj život

80

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- je schopný vytvárať vzťahy prostredníctvom pravdivej komunikácie s inými ľuďmi

komunikačné kompetencie:

Žiak

- na základe Ježišovho výroku: „Vaše ‚áno‘ nech je ‚áno‘ a vaše ‚nie‘ nech je ‚nie‘“ vie zosúladiť vnútorný postoj s vonkajším

- uvedomuje si hodnotu pravdivej komunikácie

existenciálne kompetencie:

Žiak

- podľa predstavených vzorov rozvíja praktizovanie pravdy

5. TÉMA: KONAŤ V PRAVDE

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: zlaté pravidlo, morálka, židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, príkaz lásky, skutky lásky, milosrdenstva, sociálny hriech, spravodlivosť, väčšie, menšie zlo a dobro

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť dopad rozhodnutia na život človeka. Zosumarizovať a aplikovať tému pravdy a jej hlavné body na riešení problému s mravnou dilemou.

Afektívny: Na modelovej situácii si uvedomiť existenciu svojho svedomia. Stotožniť sa s kritériami rozlišovania

medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom.

Psychomotorický: Formovať návyk zodpovednosti za svoje mravné rozhodnutia.

Obsahové štandardy:

Zodpovednosť za druhých z pohľadu prirodzenej morálky (Zlaté pravidlo)

Židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, Ježišov príkaz lásky

Skutky lásky (skutky milosrdenstva)

Sociálny hriech

Riešenie problémovej úlohy – príbeh s mravnou dilemou

Výkonový štandard

Žiak vie

- diskutovať o význame „Zlatého pravidla“
- porovnať židovský zákon Zedaka, islamský Zakat a Ježišov príkaz lásky
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede o význame „Zlatého pravidla“
- vnímať dopad rozhodnutia na život človeka
- na modelovej situácii demonštrovať skutky lásky
- posúdiť hodnotu pravdy a vyvodíť závery pri riešení problémovej úlohy s mravnou dilemou
- rozlišovať medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom
- defí novat' sociálny hriech
- vymenovať 3 skutky, ktorými koná podľa pravdy
- na príkladoch svätých, významných osobností a konkrétnych životných udalostiach vysvetliť spravodlivé (pravdivé) konanie

81

Rozvoj kompetencií

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- prostredníctvom problémovej úlohy – príbehu s mravnou dilemou zvažuje dôsledky a následky života podľa prirodzenej morálky

- je schopný vnímať predstavené myšlienkové pochody

osobnostné kompetencie:

Žiak

- pri svojich reakciách je ohľaduplný voči mienke iných ľudí
- je vnímavý k morálnemu a duchovnému rámcu svojej komunity

sociálne kompetencie:

Žiak

- vyjadriť svoj názor bez toho, aby urážal a opovrhoval názorom druhých
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými
- oceňuje skúsenosti druhých ľudí
- ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov
- v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada

komunikačné kompetencie:

Žiak

- zameria sa na konkrétne prejavy správania, problému

občianske kompetencie:

Žiak

- vníma životnú situáciu starého a chorého alebo chudobného človeka
- uvažuje nad hodnotami, ktoré môže uskutočniť starý, chorý a hendikepovaný človek
- angažuje sa v miestom spoločenstve a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a

lásky

kultúrne kompetencie:

Žiak

- všima si kultúrne a náboženské prejavy iných národov, náboženstiev
- je tolerantný a empatický

existenciálne kompetencie:

Žiak

- je pripravený aktívne sa podieľať skutkami lásky na morálnom a duchovnom rámci svojej komunity

82

VZDELÁVACIA OBLASŤ: MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

PREDMET: MATEMATIKA

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet matematika je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament:

„Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na

riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických

znalosti sa doraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia

zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia

(logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorcie, grafy, tabuľky).“

„Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú dobré vedomosti o počtoch, základné operácie a základné matematické prezentácie, chápanie matematických termínov a konceptov a povedomie o otázkach, na ktoré matematika ponúka odpovede.

Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma, v práci a na chápanie

a hodnotenie sledu argumentov. Jednotlivec by mal byť schopný myslieť matematicky, komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky.

Pozitívny postoj v matematike je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny

a posudzovať ich platnosť.“

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri prezentácii nových

matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania

žiakov, z ich skúsenosti s aplikáciou už osvojených poznatkov. Vyučovanie sa prioritne

zameriava na rozvoj žiackych schopnosti, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzdelávací obsah učebného predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

Čísla, premenná a početné výkony s číslami

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy.

V tematickom okruhu Čísla, premenná a početné výkony s číslami sa dokončuje

vytváranie pojmu prirodzeného čísla, desatinného čísla, zlomku. Žiaci sa

ooboznamujú s algoritmami početných výkonov v týchto číselných oboroch. Súčasťou tohto

okruhu je dlhodobá propedeutika premennej, rovníc a nerovnic.

V tematickom okruhu Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy žiaci objavujú kvantitatívne a priestorové vzťahy, zoznámia sa s pojmom premennej veličiny a jej prvotnou

reprezentáciou vo forme tabuliek, grafov a diagramov. Skúmanie týchto súvislostí smeruje

k zavedeniu pojmu funkcie.

V tematickom okruhu Geometria a meranie sa žiaci zoznamujú so základnými geometrickými útvarmi, skúmajú a objavujú ich vlastnosti. Učia sa zisťovať odhadom,

meraním a výpočtom veľkosť uhlov, obsah a obvod obdĺžnika a štvorca. Riešia polohové a metrické úlohy z bežnej reality.

V tematickom okruhu Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika sa žiaci naučia systematicky vypisovať možnosti a zisťovať ich počet, čítať a tvoriť grafy, diagramy a tabuľky.

V tematickom okruhu Logika, dôvodenie, dôkazy, ktorý sa prelína celým matematickým

učivom, rozvíjajú žiaci svoju schopnosť logicky argumentovať, usudzovať, hľadať chyby

v usudzovaní a argumentácii, presne sa vyjadrovať a formulovať otázky.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom matematiky v 6. ročníku ZŠ je, aby žiaci získali schopnosť používať matematiku

v svojom budúcom živote. Matematika ma rozvíjať u žiakov logické a kritické myslenie,

schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému.

Žiaci by mali spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločensky pokrok.

Vyučovanie matematiky musí byť vedene snahou umožniť žiakom, aby získavali nové

vedomosti špirálovité a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli

používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich.

Výsledkom vyučovania matematiky v 6. ročníku ZŠ by malo byť správne používanie matematickej symboliky a znázorňovania a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty

obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy. Žiaci by mali vedieť využívať pochopene a osvojene postupy a algoritmy pri

riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou

a realitou, k získavaniu skúsenosti s matematizáciou reálnej situácie. Matematika v 6. roč. ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopnosti žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softveru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému.

Matematika v 6. roč. má viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručnosti súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.

Má podporovať a upevňovať kladne morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebakvencia

a sebakvencia, dôvera vo vlastne schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

Ďalšími cieľmi, ktoré chceme dosiahnuť, je rozvoj praktických zručností formou projektového vyučovania v tem. celku desatinné čísla a obsah a obvod štvorca a obdĺžnika, rozvíjať ekologické a enviromentálne myslenie a ochranu zdravia a života riešením slovných úloh s touto tematikou.

3. Rámcový obsah vzdelávania matematiky v 6. ročníku

4 hodiny týždenne, 132 hod. za rok

Prehľad tematických celkov a ich obsahu:

I. Počtové výkony s prirodzenými číslami (počet hodín 23)

Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti, písomné a na kalkulačke vrátane delenia

so zvyškom.

Deliteľnosť dvoma, piatimi, desiatimi – len ako propedeutika.

Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačne operácie a ich využitie

pri riešení jednoduchých slovných úloh (aj ako propedeutika rovníc).

Dohoda o poradí početných výkonov a porovnanie s poradím operácií na kalkulačke.

Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými číslami).

II. Desatinné čísla. Počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami (počet hodín 46)

Kladné desatinné číslo – rad číslice v jeho zápise.

Zobrazenie desatinného čísla na číselnej osi.

Vzdialenosť čísel na číselnej osi.

Porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie desatinných čísel.

Sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel (spamäti, písomne a na kalkulačke).

Násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1000.

Násobenie a delenie desatinného čísla číslom prirodzeným (napr. aj pri výpočte aritmetického priemeru) a číslom desatinným (spamäti, písomne) a na kalkulačke

jednoduché úlohy na poradie početných operácií na riešenie jednoduchších kontextových

úloh z reálneho života

Objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel. Propedeutika zlomkov (desatinný zlomok) a nepriamej úmernosti.

Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačne operácie (propedeutika rovníc).

Premena jednotiek dĺžky (km, m, dm, cm, mm), hmotnosti (t, kg, dag, g, mg).

III. Obsah obdĺžnika a štvorca (orientačný počet hodín 20)

Výpočet približného obsahu rovinných útvarov v štvorcovej sieti.

Obvod a obsah štvorca a obdĺžnika s celočíselnými (ako počet štvorcov štvorcovej siete) aj

s desatinnými rozmermi.

Jednotky obsahu – premena jednotiek obsahu – mm², cm², dm², m², km², ha, a.
Výpočet obvodov a obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov.
Kontextové úlohy.

IV. Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami (orientačný počet hodín 24)

Uhol a jeho veľkosť.

Veľkosť uhla, jednotky a pomôcky na meranie uhlov.

Konštrukcia osi uhla.

Porovnávanie uhlov. Rozdelenie uhlov podľa veľkosti.

Uhly v trojuholníku.

Rozdelenie trojuholníkov podľa veľkosti uhlov.

Uhly vrcholové a susedne.

Operácie s uhlami.

Sčítanie a odčítanie uhlov a ich veľkosti.

Násobenie a delenie uhlov dvomi.

V. Kombinatorika v úlohách (orientačný počet hodín 16)

Usporiadanie prvkov do radu (rôzne systémy vypisovania).

Tvorenie dvoj-, troj-, štvorciferných čísel (prvkov) z daného počtu číslíc (prvkov).

Riešenie slovných (kontextových) úloh s kombinatorickou motiváciou – rôznymi spôsobmi

(priebežne).

Propedeutika štatistiky, pravdepodobnosti a kombinatoriky (zhromažďovanie, usporiadanie

a grafické znázornenie údajov).

Dosiahnuté postoje

▶ na čísla sa pozerá, ako na prostriedky objektívneho poznania reality

☐ získava istotu v kvantifikovaní reality okolo seba

☐ prostredníctvom možnosti kontroly výpočtov spolieha sa na počtovými výkonmi zistené výsledky

▶ získava pozitívny vzťah k tvorivému prístupu k údajom

☐ vidí potrebu samostatnosti pri objavovaní a slovnom vyjadrení výsledkov zistenia

☐ vytvára si náklonnosť k využívaniu grafických prostriedkov na vyjadrenie kvantitatívnych súvislostí logického myslenia, na jeho neustálom rozširovaní a prehľbovaní (triedenie, použitie elementárnych algoritmov, atď.) o prvky kritického myslenia

▶ nie je ľahostajný k svojmu okoliu

☐ dokáže sa sústrediť na objavovanie geometrických tvarov vo svojom okolí

☐ snaží sa do primeraných praktických problémov vniesť geometriu

☐ je naklonený v jednote používať odhad, meranie a výpočet

☐ snaha o presnosť pri meraniach, konštrukcii a výpočtoch je pre neho samozrejme

☐ ochotne používa náčrty, rôzne spôsoby znázornenia predmetov, vyvíja snahu o rozvoj vlastnej priestorovej predstavivosti

prostredníctvom hier a manipulatívnych činností získa skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov podľa zvoleného ľubovoľného a podľa vopred daného

určitého kritéria

vie z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov podľa určeného

pravidla a vypočítať počet možností výberu

▶ iný spôsob vnímania okolitej skutočnosti

▣ sebavedomie pri riešení praktických úloh

▣ uspokojenie nad ovládaním ďalšieho prostriedku riešenia úloh

▣ uspokojenie nad novým pohľadom na realitu

Obsahový a výkonový štandard

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Témy	Pojmy	
Počtové výkony s prirodzenými číslami	Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke vrátane delenia so zvyškom. Deliteľnosť dvoma, piatimi, desiatimi (len ako propedeutika).	Násobenie, činiteľ, súčin, delenie, delenec, deliteľ, podiel, neúplný podiel, zvyšok, skúška správnosti,...	Vedieť v obore prirodzených čísel násobiť a deliť, vrátane delenia so zvyškom (aj na kalkulačke). Ovládať algoritmus násobenia a delenia viacciferných prirodzených čísel viacciferným prirodzeným číslom. Vykonať skúšku správnosti prevedenej počtovej operácie.
	Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie a ich využitie pri riešení jednoduchých slovných úloh (aj ako propedeutika rovník).	Sčítanec, menšenec, menšiteľ, činiteľ, delenec, deliteľ, ... Navzájom opačné operácie, súčet, rozdiel, súčin, podiel, ... Slovné spojenia o –menej, o –viac, –krát viac, -krát menej, ...	Analyzovať text slovnej úlohy a diagnostikovať dané a hľadané údaje potrebné pre riešenie úlohy. Správne nájsť optimálnu stratégiu riešenia úlohy a použiť jednotlivé operácie pri riešení jednoduchých slovných úloh. Vedieť jednoducho zapísať riešenia úlohy

<p>Dohoda o poradí počtových výkonov a porovnanie s poradím operácii na kalkulačke. Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými číslami).</p>	<p>Zaokrúhľovanie, cifra, číslica, číslo, rad číslice v čísle, zátvorky, ...</p>	<p>a odpovede. Analyzovať zápis úlohy obsahujúcej viaceré počtové operácie (aj s použitím zátvoriek). Pri riešení úloh s viacerými počtovými úkonmi vedieť rozhodnúť o poradí ich riešenia. Správne riešiť úlohy napr. typu $2 \cdot 6 + 20 : 4$ (aj na kalkulačke).</p>
<p>Kladné desatinné číslo – rád číslice v jeho zápise. Zobrazenie desatinného čísla na číselnej osi. Vzdialenosť čísel na číselnej osi.</p>	<p>Desatinné číslo, celá časť desatinného čísla, desatinná časť desatinného čísla, desatinná čiarka, desatiny, stotiny, tisíciny, rád číslice v desatinnom čísle, číselná os, ...</p>	<p>Vedieť čítať a zapisovať desatinné čísla a určiť rád číslice v zápise desatinného čísla. Vedieť uviesť príklady použitia desatinných čísel v bežnom živote. Zobraziť desatinné číslo na príslušnej číselnej osi. Vedieť zistiť vzdialenosť desatinného čísla na číselnej osi.</p>
<p>Porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie desatinných čísel.</p>	<p>Rád číslice v desatinnom čísle, znaky =, >, <, zaokrúhľovanie nadol na ..., zaokrúhľovanie nahor na ...,</p>	<p>Vedieť porovnávať, usporadúvať podľa predpisu (zostupne, vzostupne) a zaokrúhľovať podľa predpisu</p>

		zaokrúhľovanie na ...,	desatinné číslo na celé číslo, na desatiny, na stotiny, na tisíciny, ...
	Sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel (spamäti, písomne a na kalkulačke).	Počtové výkony – sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie, aritmetický priemer, perióda, periodické desatinné	Sčítať, odčítať, násobiť a deliť primerané desatinné čísla spamäti, ostatné písomne alebo pomocou kalkulačky. Násobiť a deliť kladné desatinné čísla násobkami čísla 10 spamäti. Vedieť desatinné číslo deliť číslom prirodzeným a číslom desatinným a správne zapísať zvyšok (aj na kalkulačke).
Desatinné čísla. Počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami	Násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1000. Násobenie a delenie desatinného čísla číslom prirodzeným (napr. aj pri výpočte aritmetického priemer) a číslom desatinným (spamäti, písomne) a na kalkulačke jednoduché úlohy na poradie početných operácií na riešenie jednoduchších kontextových úloh z reálneho života. Objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel. Propedeutika zlomkov (desatinný zlomok) a nepriamej úmernosti.	čísla, periodickosť pri delení,...	Vedieť urobiť skúšku správnosti a rozhodnúť o potrebe realizácie tejto skúšky vzhľadom na operácie dočítania a delenia. Vypočítať jednoduchý aritmetický priemer. Riešiť pomocou kalkulačky úlohy na poradie početných operácií a jednoduchších kontextových úloh z reálneho života.

Obsah obdĺžnika a štvorca	Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie (propedeutika rovníc).	Rovnosť, (možno aj pojem rovnica), ...	Analyzovať základné operácie sčítania (násobenia) a odčítania (delenia) ako opačné operácie a s tým súvisiace skúšky správnosti riešenia úlohy. Riešiť jednoduché slovné úlohy.
	Premena jednotiek dĺžky (km, m, dm, cm, mm), hmotnosti (t, kg, dag, g, mg).		Vedieť využívať vlastnosti desatinných čísiel pri premene jednotiek dĺžky a hmotnosti. Porovnávať veľkosti vyjadrené jednotkami a usporadúvať ich veľkosti vzostupne a zostupne.
	Výpočet približného obsahu rovinných útvarov vo štvorcovej sieti.	Rovinné útvary, trojuholník, štvorec, obdĺžnik, štvoruholník, mnohoúholník,, kruh, obsah, výmera, plocha, jednotka štvorcovej siete,...	Určiť približný obsah rovinného útvaru vo štvorcovej sieti.
	Obvod a obsah štvorca a obdĺžnika s celočíselnými (ako počet štvorcov štvorcovej siete) aj s desatinnými rozmermi.	Slovné vzorce pre výpočet obvodu a obsahu, ...	Vedieť vypočítať obvod a obsah štvorca a obdĺžnika.
	Jednotky obsahu – premena jednotiek obsahu – mm ² , cm ² , dm ² , m ² , km ² , ha, a.	Hektár, ár, kilometer štvorcový, meter štvorcový, decimeter štvorcový, centimeter štvorcový a milimeter	Premieňať základné jednotky obsahu s využívaním vlastnosti desatinných čísiel.

	Výpočet obvodov a obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov. Kontextové úlohy.	štvorcový, ...	Využiť získané poznatky z výpočtu obvodu a obsahu štvorca a obdĺžnika pri výpočte obvodu a obsahu obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov. Analyzovať útvary zložené zo štvorcov a obdĺžnikov. Navrhovať vlastné metódy vedúce k výpočtu obvodu a obsahu útvarov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov. Riešiť úlohy z praxe.
Uhol a jeho veľkosť. Operácie s uhlami.	Uhol a jeho veľkosť. Veľkosť uhla, jednotky a pomôcky na meranie uhlov.	Uhol, veľkosť uhla, jednotky stupeň a minúta, uhlomer,...	Odmerať veľkosť narysovaného uhla v stupňoch. Odhadnúť primerane veľkosť uhla. Premeniť stupne na minúty a naopak.
	Konštrukcia osi uhla.	Ramená uhla, vrchol uhla, os uhla,...	Zostrojiť os uhla pomocou uhlomera. Poznať vlastnosti osi uhla.
	Porovnávanie uhlov. Rozdelenie uhlov podľa veľkosti.	Priamy, pravý, ostrý a tupý uhol, väčší ako priamy uhol,...	Porovnávať uhly podľa ich veľkosti numericky.
	Uhly v trojuholníku. Rozdelenie trojuholníkov podľa veľkosti uhlov.	Vnútorne uhly trojuholníka, pravouhlý, ostrouhlý a tupouhlý trojuholník, ...	Vedieť pomenovať trojuholník podľa jeho vnútorných uhlov. Vedieť vypočítať veľkosť tretieho vnútorného uhla v stupňovej miere ak

			poznáme jeho dva vnútorné uhly.
	Uhly vrcholové a susedné.	Vrcholový uhol, susedný uhol, ...	Poznať a rozlišovať uhly vrcholové, susedné. Vedieť určiť a vypočítať veľkosť vrcholového a susedného uhla.
	Operácie s uhlami. Sčítanie a odčítanie uhlov a ich veľkostí. Násobenie a delenie uhlov dvomi.	Veľkosť uhla, uhlový stupeň, minúta, sčítanie a odčítanie uhlov (ich veľkostí),...	Sčítanie a odčítanie veľkosti uhlov (písomne v stupňoch). Násobiť a deliť uhly dvomi (písomne v stupňoch).
	Usporiadanie prvkov do radu (rôzne systémy vypisovania). Tvorenie dvoj-, troj-, štvorciferných čísel (prvkov) z daného počtu číslic (prvkov).	Usporiadúvanie prvkov s možnosťou opakovania a bez opakovania (propedeutika).	Systematicky usporiadať daný malý počet prvkov podľa predpisu. Z daného počtu prvkov vybrať usporiadanú skupinu prvkov. Vedieť pokračovať v zadanom systéme.
Kombinatorika v úlohách	Riešenie slovných (kontextových) úloh s kombinatorickou motiváciou – rôznymi spôsobmi (priebežne). Propedeutika štatistiky, pravdepodobnosti a kombinatoriky (zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov).	Dáta, tabuľka, stĺpcový (koláčový) diagram,...	Analyzovať úlohu z hľadiska stratégie jej riešenia. Zvoliť optimálny spôsob zápisu riešenia tabuľkou a diagramom.

PREDMET: INFORMATIKA

Tematický celok – Informácie okolo nás – 8 + 2 hod.

Obsahový štandard: - Informácia v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy.
- *Tabuľky v textovom editore.*

Výkonový štandard: Žiak

- pochopil základné postupy pri práci s tabuľkami, ovládal jednoduché formátovanie, vedel zostaviť jednoduchú tabuľku, vedel zostaviť jednoduchý graf,
- získal zručnosť pri práci s číslami,
- vedel vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
- *vedel vytvárať jednoduché tabuľky v textovom editore.*

Hodnotenia: - hodnotenie projektu, slovné hodnotenie praktických zručností

Metódy, formy a prostriedky:

- metódy: - priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor, samostatná práca žiakov s jednoduchým tabuľkovým editorom
- formy: - vyučovacia hodina
- prostriedky: - príprava vhodných námetov, tlačiareň pre tlač najlepších prác a grafov, výstava vo vyhradených priestoroch školy

Medzipredmetové vzťahy:

- informatika ako neoddeliteľná súčasť všetkých predmetov v rámci základnej školy
- matematika – práca s číslami

Prierezové témy:

- tvorba projektu a prezentačných zručností

Tematický celok – Komunikácia prostredníctvom IKT – 1,5 + 3,5 hod.

Obsahový štandard: - Webová adresa.
- Rozhovor (chat), okamžitá správa (ICQ).
- *Chat v praxi. Nebezpečenstvo na chate.*

Výkonový štandard: Žiak

- chápal, ako IKT slúži na sprostredkovanie informácií medzi ľuďmi,
- vedel využívať IKT na vlastné učenie sa,
- zvládol základné IKT nástroje na komunikáciu
- *vedel o nebezpečenstve pri komunikácii na internete*

Hodnotenia: - hodnotenie praktických zručností

Metódy, formy a prostriedky:

- metódy: - priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor, samostatná práca žiakov s internetovým prehliadačom, samostatná práca žiakov na pracovnom liste, rozhovor,
- priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor, samostatná práca žiakov pri registrácii a prijímaní a posielaní rýchlych správ
- formy: - vyučovacia hodina
- prostriedky: - kontrola funkčnosti používaných portálov, príprava pracovného listu - otázky pre žiakov, na ktoré žiaci hľadajú odpovede na internete, pracovný list - textový dokument, zaslaný na spracovanie žiakovi

Medzipredmetové vzťahy:

- informatika ako neoddeliteľná súčasť všetkých predmetov v rámci základnej školy

Prierezové témy:

- mediálna výchova – orientovať sa na internete, objavovať potrebné a hodnotné informácie na internete
- osobnostný a sociálny rozvoj – prevencia patologických javov – závislosť na PC

Tematický celok – Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie – 9 hod.

Obsahový štandard: - *Tvorba náročnejších programov.*
- *Zátvorky, cykly, bloky.*

Výkonový štandard: Žiak
- *vedel naprogramovať zložitejší program*
- *vedel logicky využívať zátvorky a cykly.*

Hodnotenia: - hodnotenie projektu

Metódy, formy a prostriedky:

- metódy: - výklad učiteľa, rozhovor, samostatná práca žiakov
- formy: - vyučovacia hodina
- prostriedky: - pripraviť súbor používaných príkazov v programovacom jazyku,

Medzipredmetové vzťahy:

- informatika ako neoddeliteľná súčasť všetkých predmetov v rámci základnej školy
- matematika – logické a algoritmické myslenie

Prierezové témy:

- tvorba projektu a prezentačných zručností

Tematický celok – Princípy fungovania IKT – 6 + 2 hod.

Obsahový štandard: - Operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh.
- Priečink, disk, CD, USB – pamäťový kľúč, archív.
- Formáty súborov.
- *Historické pamäťové disky.*

Výkonový štandard: Žiak
- zvládol prácu s operačným systémom, pochopil pojem používateľ, vedel sa prihlásiť do systému.
- vedel vytvoriť priečink, kopírovať a presúvať priečinky
- vedel pracovať s pamäťovými médiami.
- žiak vedel rozlíšiť základné formáty súborov.
- *poznal už nepoužívané pamäťové disky.*

Hodnotenia: - didaktický test, ústne preskúšanie

Metódy, formy a prostriedky:

- metódy: - rozhovor, demonštrácia učiteľom, samostatná práca žiakov s pracovným listom, samostatná práca žiakov s počítačom,
- formy: - vyučovacia hodina
- prostriedky: - pracovný list pre žiakov, CD a USB na demonštráciu používania pamäťových

médií

Medzipredmetové vzťahy:

- informatika ako neoddeliteľná súčasť všetkých predmetov v rámci základnej školy

Prierezové témy:

- multikultúrna výchova – pôvod a vývoj PC

Tematický celok – Informačná spoločnosť – 1 hod.

Obsahový štandard: - informačné technológie vo vedomostnej spoločnosti. Licencie – freeware, shareware.

Výkonový štandard: Žiak

- oboznámil sa s ukázkami využitia informačných a komunikačných technológií v bežnom živote a v znalostnej spoločnosti,
- vedel o neoprávnenosti používania licenčných programov

Hodnotenia: - didaktický test, ústne preskúšanie

Metódy, formy a prostriedky:

metódy: - rozhovor, demonštrácia adekvátnosti použitia IKT. rozhovor.

formy: - vyučovacia hodina

prostriedky: - kontrola funkčnosti používaných portálov

Medzipredmetové vzťahy:

- informatika ako neoddeliteľná súčasť všetkých predmetov v rámci základnej školy

Prierezové témy:

- osobnostný a sociálny rozvoj – prevencia proti neoprávnenosti využívania licenčných CD

- multikultúrna výchova – pôvod a vývoj PC

PK M nedoporučuje klasifikovať predmet informatika.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A SVET PRÁCE

PREDMET: TECHNIKA

Obsahom predmetu je : 1. Technika
2. Tvorba životného prostredia

1. Technika

Ciele:

Vzdelávanie v tejto oblasti vedie žiakov k :

- § pozitívneho vzťahu k práci
- § zodpovednosti každého žiaka za svoj i spoločný výsledok práce
- § osvojeniu základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných činností
- § používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri konkrétnej práci
- § tvorivosti a uplatňovaní vlastných nápadov
- § seberealizácii, sebvzdelávaniu a rozvíjaniu podnikateľského myslenia
- § orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti ako predpokladu pre voľbu vlastného profesijného zamerania
- § schopnosti uplatňovať pri každej práci zásady bezpečnosti a ochrany zdravia všetkých
- § ochrane životného prostredia, kultúrnych a spoločenských hodnôt

Kompetencie žiaka:

- § schopnosť samostatne riešiť problém, myslieť tvorivo a dokázať svoje nápady realizovať vo svojej práci
- § uplatňovať kritické myslenie, schopnosť hodnotiť a vyjadrovať svoj názor, akceptovať skupinové rozhodnutia, tolerovať odlišnosti jednotlivcov alebo skupín
- § schopnosť diskutovať o odbornom probléme
- § regulovať svoje správanie
- § schopnosť sebapoznania a sebahodnotenia
- § schopnosť vyhľadávať, tvoriť , prijímať a spracovávať informácie
- § orientovať sa v základných aktivitách pri realizácii podnikateľského zámeru, pochopiť podstatu, cieľ a riziká podnikania a rozvíjať podnikateľské myslenie

Obsah celku technika

Počet hodín: 16

Vzdelávacie obsah je rozdelený do 4 tematických okruhov:

- § Lepidlá
- § Povrchová úprava materiálov a výrobkov
- § Materiály a technológie
- § Jednoduché stroje a druhy prevodov na prenos síl a pohyb

nn) Lepidlá

Obsahový štandard: Obsah tohto tematického celku je zameraný na základné druhy

lepidiel, ich vlastnosti a použitie. Uplatňovanie zásad bezpečnej

práce a správania sa v školskej dielni a technickom prostredí.
Výkonový štandard: Poznať základné druhy lepidiel. Vedieť vybrať vhodné lepidlo pri

Spájanie konkrétnych materiálov v konkrétnom prostredí. Teoreticky ovládať a prakticky uplatňovať pravidlá BOZ.

b) Povrchová úprava materiálov a výrobkov

Obsahový štandard: Základné spôsoby povrchových úprav pri jednotlivých druhoch

materiálov – tmelenie, morenie, voskovanie, lakovanie, farbenie, leštenie, matovanie, smaltovanie. Náradie a pomôcky pri jednotlivých spôsoboch úprav. Dodržiavanie zásad BOZ.

Výkonový štandard: Poznať podstatu jednotlivých spôsobov úprav povrchov. Vedieť

ako správne vybrať vhodný spôsob úpravy konkrétneho materiálu aj náradie a pomôcky. Prakticky si precvičiť (podľa možnosti) zručnosti na konkrétnom materiály.

c) Materiály a technológie

Obsahový štandard: Obsahom tohto tematického okruhu je oboznámenie sa žiakov

s technickými materiálmi – papier, guma, sklo – s ich výrobou, základnými druhmi a ich vlastnosťami a praktickým využitím. Poznať a vedieť používať náradie, nástroje a pomôcky pri opravovaní uvedených materiálov.

Výkonový štandard: Mať schopnosť vytvárať a realizovať vlastné nápady pre potreby

svoje, školy, komerčné aktivity, podnikateľské zámery. Podľa možnosti prakticky si precvičiť zručnosti pri výrobe konkrétneho výrobku. Vedieť správne separovať odpad.

d) Jednoduché stroje a druhy prevodov na prenos síl a pohybu

Obsahový štandard: Oboznámiť sa s princípom a účelom najčastejších druhov mecha-

nických prevodov – reťazový, remeňový, ozubený, skrutkový, láno- vý a ich využitím v praxi. Konštrukcia bicykla, jeho údržba a použitie.

Výkonový štandard: Poznať jednoduché stroje, ich použitie (hračky, bicykel, ...), výhody a nevýhody jednotlivých druhov a prakticky ich zostavovať. Vedieť rozoznať a používať jednotlivé druhy

bicyklov

precvičiť de- a ochranných pomôcok pre bezpečnú jazdu. Prakticky
pravidlá montáž a montáž bicykla a jednoduché opravy. Ovládať
cestnej premávky v reálnom živote.

2.Tvorba životného prostredia (17hodín/rok)

Ciele predmetu:

Ciele sú zamerané na získavanie pracovných zručností, vzťahov k prírode a životnému prostrediu, na vzťah žiaka ku všetkému živému zodpovednosti za svoje zdravie.

Žiak má:

- § zaujať stanovisko k ochrane životného prostredia
- § chápať význam práce, rozvíjať k nej kladný vzťah
- § dosiahnuť rozvoj vôľových a morálnych vlastností- vytrvalosť, samostatnosť, schopnosť spolupracovať
- § esteticky vnímať svoje okolie, byť spoluzodpovedný za tvorbu jeho estetických prvkov
- § poznať vybrané druhy poľných plodín
- § vedieť význam poľných plodín pre človeka a hospodárske zvieratá
- § ovládať základy pestovania poľných plodín
- § triediť informácie a využívať ich v praktickom živote
- § aplikovať poznatky vo výžive a vedieť dôsledky na zdravie človeka
- § osvojiť si humánne zaobchádzanie s hospodárskymi zvieratami, ich potreby na výživu a ustajnenie
- § vedieť zorientovať sa v problematike, ochrane a výžive rastlín. Roztriediť druhy ochrany
- § posúdiť jej klady a zápory a dôsledky na životné prostredie a zdravie ľudí
- § riešiť pomocou rôznych zdrojov problematiku poľnohospodárstva v regióne, na Slovensku a vo svete

Tematický celok:

Poľné plodiny (6hodín + 1 hodina BOZ)

Ciele: Chápať význam pojmov pole , poľné plodiny. Poznať jednotlivé druhy problémové úlohy pomocou PC a literatúry .

Obsah: Obilniny , jariny , oziminy. Agrotechnika . Celozrnné výrobky – význam pre výživu ľudí . Hlad vo svete. Problémy poľnohospodárstva v regióne , na Slovensku a vo svete.

Tematický celok:

Ochrana a hnojenie rastlín (3 hodiny).

Ciele: Chápať pojmy chemická , biologická , mechanická ochrana , burina , škodce, choroba , priemyselné hnojivá , prírodné hnojivá , zelené hnojenie , kompost. Vedieť význam bezpečnosti pri práci s chemickými prostriedkami a

používania priemyselnými hnojivami . Rozvíjať zodpovednosť za dôsledky chemickej ochrany na životné prostredie .

Obsah: Choroby a škodcovia poľnohospodárskych plodín. Buriny. Chemická ochrana.

- § ochranné prostriedky a zásady bezpečnosti. Biologická ochrana- vzťahy medzi organizmami (predácia). Mechanická ochrana – okopávanie, oborávanie, podmietka. Priemyselné hnojivá. Živiny. Nadmerné hnojenie – riziká. Prírodné hnojivá
- § maštalný hnoj, zelené hnojenie, kompost. obsah dusíkatých látok v ovocí a zele-nine.

Tematický celok:

Chov hospodárskych zvierat (7 hodín)

Ciele: Osvojenie a význam pojmov hospodárske zvieratá, chov včiel, dobytok hydina, oší-

pané, plemeno, biopotraviny. Chápať potrebu chovu hospodárskych zvierat. Vytvorenie vzťahu k práci a zodpovednosti za iných. Osvojenie si základov racionálnej výživy a princípov ekologického poľnohospodárstva. Chov včiel a rýb.

Obsah: Hydina – vodná, hrabavá, chov, využitie.

Chov koní – ťažné, jazdecké, hipoterapia.

Chov oviec – pasienky, výroba syrov, spracovanie vlny.

Chov ošípaných - problematika koncentrácie hospodárskych zvierat.

Chov dobytká.

Praktické aktivity: - účasť na enviromentálnych aktivitách školy

- § úprava zelene areálu školy
- § starostlivosť o rastliny v školských pavilónoch
- § exkurzia do poľnohospodárskeho podniku v regióne

Samostatné pozorovania: Rast ľuľka zemiakového od sadenia po zber.

Rast obilniny od siatia po žatvu.

Vplyv pasenia dobytká na krajinu.

Živočíchov Výskyt biokoridorov - bezpečná migrácia lesných

Námety na tvorbu projektov : Hlad vo svete

Obezita – civilizačná choroba

Návrh ekofarmy v regióne

Zimné prikrmovanie vtákov

Využitie pôdneho fondu v regióne

Hodnotenie: PK doporučuje neklasifikovať tento predmet

VZDELÁVACIA OBLASŤ: UMENIE A KULTÚRA

PREDMET: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

6. roč. ZŠ

Mesiac/hodina	edukačná téma /výtvarný problém	úloha / opis procesu	námetové možnosti poznámky a ukážky	technické možnosti	edukačný cieľ	poznámky/prepojenie
IX. 1.	* 6.1. mierka a proporčné vzťahy, operácie s proporciami	a) približovanie a vzdialovanie: zväčšovanie (zmenšovanie) časti (výseku) kompozície; farebná perspektíva, zaostrovanie; zmeny mierky	a) príbeh: pristávanie kozmickej lode (fázy približovania – výsek krajiny b) „lupa“: zväčšovanie vytipovaného detailu kompozície v niekoľkých fázach následné ukážky: figúra v prostredí – výraz priestoru v závislosti od mierky (intímnosť, monumentálnosť, stiesnenosť...); architektúra, obraz	malba (tempera, pastel)	a) rozvíjanie predstavivosti ovplyvnené pozorovaním b) uvedomovať si pôsobenie priestoru, jeho mierky voči človeku c) naučiť sa vyjadrovať vzdialenosť a blízkosť veľkosťou, tvarom, ostrosťou a farbou	

2.		b) mierka: kresba (mal'ba) predmetu, jeho opakované radenie pri stálom zmenšovaní; doplnenie prostredia (podporujúceho priestorovosť); kolorovanie v súlade s farebnou perspektívou	pozorovanie vzťahov podľa skutočnosti / kombinácia s predstavou následné ukážky: porovnávanie egyptského a gréckeho kánonu a perspektívy	a) kolorovaná kresba (tuš; akvarel, pastel) b) mal'ba (tempera, pastel)		
3.	* 6.2a kresba figúry podľa skutočnosti a pamäti	Žiaci kreslia figúru podľa videnej skutočnosti – formou skice, schematickej (geometrizujúcej) kresby, linkou a valérom; niektoré fázy pohybu sa potom snažia nakresliť spamäti	spolužiac, pohyby pri športe, tanci, školských činnostiach... ukážky: zobrazovanie ľudskej figúry v rôznych kultúrach, kresba figúry v dejinách umenia	a) kresba (ceruza, uhoľ, rudka)	a) pochopenie a základný nácvik proporčného zobrazovania podľa skutočnosti b) uvedenie si vzájomných pomerov zobrazovaných častí c) snaha vyjadriť statickým tvarom pohyb	

X. 4.	* 6.3. kinetické a svetelné umenie	a) kinetický objekt: žiaci navrhujú a realizujú objekt z ľahkých materiálov, ktorý môže byť napr. zavesený v priestore (drôty, špagát) a reaguje na pohyb vzduchu, alebo je rozhýbaný dotykom	a) pohyb ako téma b) sci-fi objekt následné ukážky: kinetické umenie; porovnanie s futurizmom	objekt z rôznych materiálov (napr. kartón, papier, tenký plech, kombinácia papiera a špaglí, drôtu, špagátu...)	a) pochopenie možností pohybu a rovnováhy b) pochopenie výrazových možností osvetlenia, svetelného lúča, pohybujúceho sa tieňa...
5.		b) svetelný objekt, svetelné umenie: žiaci navrhujú objekt - využívajúci matnicu a svietidlo, - využívajúci svetelný lúč prechádzajúci cez štrbinu, - využívajúci farebné fólie a svietidlo (baterku) - kinetický objekt kombinovaný s osvetlením (baterka) a vrhajúci tieň...	a) svetlo ako téma b) svetelná plastika pre verejné priestranstvo (koncert, oslavu...) ukážky: svetelné umenie (objekty, inštalácie, akcie, performancie, svetlo na verejných priestranstvách...), rôzne druhy technológií	objekt z rôznych materiálov (napr. kartón, papier, tenký plech, kombinácia papiera a špaglí, drôtu, špagátu + fólie, svietidlo...)	

6. 7.	* 6.4. op-art	žiaci rozkreslia tvar predmetu a pozadia do pásov (štvorcov), tak aby vytváral ilúziu priestorovosti	optické hry následné ukážky: umenie op-artu	a) kontrastná čiernobiela (farebná) kresba b) grafika (čiernobiely linoryt)	a) základné pochopenie optických hier v op-artovom obraze b) rozvoj vizuálnej predstavivosti
XI. 8.	* 6.5. stredoveké a gotické umenie	variant 1: vitráž: uvedenie do doby, oboznámenie s gotickou architektúrou; analýza technických a vizuálnych vlastností vitráže; zážitok námetu a jeho transformácia – rozkresba na farebné plochy a konštrukciu	vybrané legendy o svätcoch; charakteristika mesiacov roka; ukážky: gotické vitrážové okná a rozety; gotické katedrály; maľba na skle; hľadanie vzťahu k svetelnému umeniu súčasnosti	a) kresba fixkou b) kresba tušom a maľba akvarelom c) koláž z transparentných fólií	a) pochopenie myšlienkových, materiálových a technických možností doby b) uvedenie si vlastnej kultúrnej tradície a identity c) objavovanie nových možností vyjadrovania v historických postupoch a technikách
9. 10.		variant 2: rytierske brnenie: uvedenie do doby; inšpirácia dizajnom brnenia, erbmi, šišakmi, zástavami ... snaha imitovať materiál (maľbou, kolážou)	rytierske turnaje, legendy ... ukážky: gotické brnenie, helmice, príklopy, drôtené košele, erby...; hrady	a) objekt – maska z kartónu, materiálková asambláž b) maľba erbu	

11. XII. 12.	* 6.6. inscenovaná fotografia /kresba svetlom, zmeny osvetlenia – vplyv na plasticitu	a) žiaci si vytvoria „terén“ (modelovaním z plastelíny, kombináciou materiálov s rôznymi textúrami povrchov, kombináciou priehľadných, priesvitných a nepriehľadných materiálov...); do terénu môžu umiestniť jednoduchý predmet (ceruzku, nožnice...); inscenáciu nasvecujú pod rôznym uhlom, rôznou intenzitou, priamym a rozptýleným svetlom, farebnými svetlami; situáciu zaznamenávajú fotoaparátmi; fotografie uložia v počítači	a) hmota, textúra, materiál a zmeny jeho fotogenického výrazu vplyvom svetla b) "alchymia" svetla pozn.: upozorniť na analógie so svetelné umenie (výtv. problém 6.5) svetlo v stredovekom umení - gotické vitráže (výtvarný problém 6.7.) náväznosť: spracovanie a montáž obrazu v počítači (výtvarný problém 6.13) ukážky: dadaistické a surrealistické objekty, montáže a asambláže; inscenovaná fotografia; možnosti svetla a	a) digitálna fotografia, práca s materiálmi a svetlom b) klasická čiernobiela fotografia, okrem toho práca s osvitom vo fotokomore	a) príprava inscenovanej fotografie b) oboznámenie sa s možnosťami práce so svetlom a s tieňom c) rozvoj fantázie pri práci s materiálmi a textúrami
-----------------	---	--	--	---	--

	<p>b) žiaci pracujú s nafotografovaným materiálom vo fotokomore, experimentujú s osvitom, vykrývajú časti fotografie</p>	<p>osvetlenia vo fotografii</p>				
	<p>c) luminografia – kreslenie svetlom pred zapnutým fotoaparátom s dlhou expozičnou dobou, videnie priestoru „v inom svetle“</p>					

13. 14.	* 6.7. vzťah obrazu a zvuku vo filme hudba, hlas a slovo, strih	žiak si vyberie sekvencie z filmov a hudobné, zvukové/ruchové či slovné/narozprávané motívy a skúša kombinovať videné a počuté (súhlasné/synchrónne, kontrapunktické, náladové, napätie stupňujúce, „žánrové“ spojenia) žiaci si tiež ozrejmia výrečnosť nemých obrazov – ozrejmia si používanie ticha, výpadky slova/hudby/ruchu vo filme	tvorenie rôznych obrazových a zvukových situácií; skúšanie strihu ukážky: L. Lye, Color Cry N. McLaren, Fidle- de-dee O. Fischinger, Studie 5,7,8 Nilsson/Simonsson, Hudba pre jeden byt a 6 hudobníkov S. Kubrick, Vesmírna odysea D. Hanák, Prišiel k nám Old Shatterhand, Vorlíček, Což takhle dát si špenát,	práca s počítačom, kombinovanie prehrávania dvd/vhs a zvukového CD (dvd a cd player)	objavovať spôsoby, akými môžu komunikovať, obrazy a zvuky
------------	--	---	--	--	---

I. 15. 16.	* 6.8. urbanizmus /plán mesta, štruktúra zón, doprava, uzly, vzťah ku krajine, mesto a dedina /fantastické priestory	architekt ako tvorca mesta, urbanista, pohľad na mesto zhora a rozmýšľanie o ňom zvnútra; pridelenie farieb jednotlivým zónam činností, tvorenie farebných máp prevládajúcich činností, nachádzanie optimálnych prepojení medzi jednotlivými farebnými sektormi definovanými prevládajúcou činnosťou; žiaci kreslia plán (realizujú model) mesta (časti, dediny); uvažujú o požiadavkách komunikácie, o členení na zóny; do hry môžu vstupovať aj rôzne fantastické funkcie	a) lietajúce, padajúce, podzemné a nadzemné svety, členia ich na funkčné zóny, riešia komunikáciu medzi nimi (priestupnosť a nepriestupnosť); prieskum všetkého čo človek robí v tradičnom meste a vymyslenom utopickom meste: žiaci si donesú svoje postrehy a záznamy; (zóna) následné ukážky: utopické návrhy miest od 60. rokov 20. storočia po dnešok v architektúre a filme	a) kreslenie plošných farebných plánov možné i kolážovanie asamblážovanie b) utvorenie modelu štvrte, zóny, časti mesta dediny	a) rozvoj kombinačných schopností b) rozširovanie poznatkov o štruktúre mesta a formách ich premietania do kompozície sídla kľúčové slovo: sídlo, zóna	
---------------	--	---	--	---	--	--

17. II. 18.	* 6.9. odevný dizajn /časť odevu, doplnok	Žiaci navrhujú časť odevu, doplnok (pre človeka, zvieru, fantastickú bytosť...); riešia jeho tvar, textilný dizajn (vzor, povrchovú úpravu) a vyhotovia ho ako model z papiera alebo látky	hra na módneho návrhára pozn.: je vhodné spojiť s diskusiou o rôznosti štýlov obliekania a o vlastnom vkuse následné ukážky: experimentálna móda; ukážky z histórie odievania; vlastný výber najlepšieho modelu	návrh, rozkreslenie častí – realizácia z materiálu; zhotovenie „strihu“, strihanie, lepenie, šitie	a) rozvoj predstavivosti b) hľadanie výrazu rôznych materiálov c) hľadanie vzťahu oblečeného tela a odevu (skrývanie, zdôrazňovanie telesného tvaru, dopĺňanie...)	
19. 20.	* 6.10. podnety košíkárstva, pletanie	Žiaci po inštrukcii učiteľa vytvárajú objekt podľa vlastného návrhu pletením drevených (drôtených, bužírkových) prútov	hra na košíkárov ukážky: rôzne druhy pletania	pletanie	psychomotorický: rozvíjať manuálne zručnosti kognitívny: poznávať tradičné spôsoby remeselnej výroby socioafektívny: objavovať technické možnosti - využiť tradičný postup v aktualizovanej podobe	

III. 21. 22.	6.11. spracovanie a montáž obrazu /vrstvy, filtre, transformácie, farebné variácie /písmo a obraz	žiak sa oboznamuje s používaním vrstiev, filtrov, transformácií, farebných variácií, skreslení a deformácií digitálneho obrazu prostredníctvom grafického programu / montuje rôzne časti obrazov (fotografií), montuje písmo a obraz	operácie s vlastným obrazom (fotografiou) s reprodukciou s dejín výtvarného umenia... ukážky: montáže v počítačovom umení	softvér na úpravu digitálneho obrazu	a) uplatniť predstavivosť pri narábaní s obrazom c) rozvíjanie zručností pri operáciách s digitálnym obrazom
-----------------	---	--	---	--------------------------------------	---

	/alt.: simulovanie vrstiev a filtrov prostredníctvom mechanických a výtvarných prostriedkov	učiteľ vysvetlí (predvedie žiakom niektoré možnosti montáže obrazu na počítači; žiaci nahrádzajú digitálne prostriedky mechanickými (vrstvy = fólie, filtre = rastre a rozkresby tvarov, deformácie pomocou zrkadla alebo zrkadlovej fólie a pod.) a vytvárajú obrazovú montáž (koláž, roláž, kombináciu...)		koláž, montáž simulujúca výtvarné efekty operácií v počítači	
23. 24.	* 6.12. farebná hudba /objekt, hudobnovizuálny nástroj /alt.: zvuková plastika, objekt	úloha 1: žiaci navrhujú (tvoria) objekt (kinetický, svetelný) alebo obraz (koláž, dynamickú roláž, op art ...), ktorý umožňuje reakciu (prepis) melódie, rytmu, farby zvuku...	heuristické vynachádzanie pozn.: možné je prepojenie s výtvarným problémom 6.5 kinetické a svetelné umenie ukážky: stroje na farebnú hudbu; sound art, zvukové inštalácie	a) kombinácie techník, koláž, materiálový objekt b) kinetický objekt reagujúci na zvuk alebo vydávajúci zvuk c) návrh – kresba d) počítačová grafika kombinovaná so zvukovými efektmi	psychomotorický: vyjadrovanie synestetických vzťahov kognitívny: poznávanie a pomenovávanie príbuzností a odlišností, vzťahov medzi hudbou, dizajnom, objektom

		úloha 2: žiaci navrhujú (tvoria) nový hudobný nástroj; dôraz na vzťah vizuálnych kvalít (tvar, farba, výraz...) k očakávaným zvukovým kvalitám úloha 2: žiaci pracujú so zvukmi synteticky vyrobenými na počítači, kombinujú ich s objektmi alebo uvažujú o ich inštalácii v konkrétnych priestoroch	a zvukové objekty		socioafektívny: rozvoj fantázie	
--	--	---	-------------------	--	---------------------------------	--

IV. 25.	* 6.13. podnety prírodopisu /prírodné štruktúry	a) žiaci sa inšpirujú vizuálnou stránkou mikro- (makro-) štruktúry prírodnín (organických aj anorganických), zväčšujú ich – prevádzajú do výtvarného jazyka, hľadajú analógie medzi mikro- a makroštruktúrami	mikrosnímky rastlinných a živočíšnych tkanív, minerálov, pozorovanie mikroskopom; röntgenové snímky; geologické vrstvy, vrásnenie, kryštály; tepelné snímky povrchu Zeme, kozmické snímky ukážky: dokumentácia biologických štruktúr, zábery z vesmíru; reflexia prírodných štruktúr vo výtvarnom umení	a) maľba (pastel – voskový, olejový, suchý; tempera...) b) grafika (monotypia, suchá ihla, lept, linoryt) d) digitálna fotografia / spracovanie obrazu	a) rozvoj fantázie b) objavovanie výtvarných kvalít netradičných pohľadov na prírodu... c) hľadanie vzťahu medzi estetickým a funkčným d) posilnenie poznatkov z biológie a ich rozšírenie o estetické hľadisko
26.		b) žiaci sa inšpirujú vizuálnou stránkou kozmických javov	zatmenie Slnka, mesačné fázy, čierne diery, hmloviny, galaxie, roje meteorov, konjunkcie... ukážky: zábery z vesmíru, astronomické snímky; reflexia kozmu vo výtvarnom umení	a) maľba (tempera, komb. technik) b) grafika (monotypia, suchá ihla)	

27. V. 28.	* 6.14. výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov ...)	a) žiaci primerane veku analyzujú a výtvarne transformujú (zobrazujú, štylizujú, používajú v inom kontexte ...) typické znaky architektúry v mieste bydliska alebo v regióne; východiskom môže byť napr. skica (opis), ale cieľom je ďalšie tvorivé spracovanie látky; porovnávajú architektúru s inými stavbami, hľadajú štýlové znaky a špecifiká stavieb	a) poznatky z dejepisu b) fantastické udalosti dosadené do blízkeho prostredia c) projekty revitalizácie historického objektu ukážky týkajúce sa kultúry regiónu, vidieckeho alebo mestského folklóru, zvykov, tradičných rituálov a pop kultúry	možnosť využitia techník od kresebného záznamu až po maľbu, plastiku, objekt, fotografiu, video, kombináciu techník; možnosť prepojiť s technikami tradičných remesiel	a) spoznávať a zamýšľať sa nad tradíciami a súčasným životným štýlom, hľadať kontinuitu a evidovať zmeny, inovovať b) rozvíjať fantáziu c) porovnávať tradičné a novodobé zvyky, rituály a životný štýl
---------------	---	---	--	--	---

29.		b) žiaci vytipujú charakteristické jedlá, odevy (nie len kroje), zvyky (pop kultúru) svojho prostredia (rodina, mesto, dedina...) a výtvarne ho transformujú do objektu, obrazu, akcie a pod.; nejde o opisné zobrazenie, ale o výber a zobrazenie typického				
-----	--	--	--	--	--	--

<p>30. VI. 31.</p>	<p>* 6.15. obraz pre 5 zmyslov</p> <p>Priblíženie a vcítienia sa do diela prostredníctvom zapojenia a využitia všetkých 5 zmyslov, ktoré okrem zraku v galérii zväčša nevyužívame.</p>	<p>a) Abstraktné dielo v galérii (geometrická alebo lyrická abstrakcia) Uvažovanie o tom, čo obraz zobrazuje, čo nám pripomína, aké pocity v nás vyvoláva, či obraz musí vždy zobrazovať nejaký predmet, človeka, jav, odkedy umelci prestali tvoriť výlučne podľa skutočnosti a aké témy zaujímajú umelcov v dnešnej dobe. Na diela sa môžeme pozerieť, no väčšinou nezapájame ostatné 4 zmysly. Môžeme ich však využiť pri interpretácii práve abstraktných diel.</p>	<p>Vcítienie sa do diela na základe jeho pozorovania, priradovanie chuti, vône, zvuku a haptického pocitu z diela. Postupné abstrahovanie konkrétneho motívu až do abstraktného diela, kde je ťažké určiť, čo bolo na jeho začiatku.</p>	<p>a) kresba b) maľba c) koláž</p>	<p>a) pochopenie myšlienkových, materiálových a technických možností doby b) objavovanie nových možností vyjadrovania</p>
------------------------	--	---	--	--	---

32.		b) Reprodukcia diel napr. V. Kandinského, F. Kupku, P. Mondriana, abstraktných sôch J. Mathého	ukážky: V. Kandinský, F. Kupka, P. Mondrian, J. Pollock, minimalizmus, Eva Hesse, sochy H. Moora, abstraktné sochy J. Mathého,			
33.	Školská a mestská výstava – prezentácia žiackych výtvarných prác, záverečné hodnotenie					

Poznámky

- Do programu možno začleniť prepojenie s enviromentálnou, mediálnou, regionálnou výchovou aj prácu na projektoch v spolupráci s vyučujúcimi ostatných predmetov.
- Vyučovanie výtvarnej výchovy vyžaduje, vzhľadom na jej pracovný charakter dvojhodinové celky. Realizácia rozširujúcich úloh predpokladá navýšenie hodinovej dotácie v školskom pláne. Vyučovania, na ktorých sa pracuje s elektronickými médiami, fotografovaním a filmovaním vyžadujú delenie triedy na skupiny.
- Učiteľ môže podľa potreby obmieňať námety a techniky.
- K jednotlivým témam sú v rámci metodickéj príručky vydané metodické rady a edukačné DVD s vizuálnymi materiálmi.
- Predmet je neklasifikovaný. Pri hodnotení pristupujeme k žiakom diferencovane podľa aktivity, schopnosti vyjadriť

samostatný názor, tvorivosti a originality myslenia a výtvarného vyjadrovania sa. V prvom rade hodnotíme proces, výsledok (artefakt) je z hľadiska hodnotenia druhotný. Žiaka hodnotíme slovne podľa metodických pokynov.

PREDMET: HUDOBNÁ VÝCHOVA

Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri *odovzdaní* a *sprostredkovaní* hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa.

Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietných percipientov hudby. Jediné hudobná výchova na základnej škole pokrýva celú populáciu, preto jej kvalita je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako *výchovu človeka*.

Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakom tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, sebvýchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo – humánnej výchovy a vzdelávania je **hlavným zámerom hudobnej výchovy optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí.**

Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobno-výchovný proces so svojimi špecifikami a ako prispeje k priblíženiu sa či k dosiahnutiu **ideálu**, ktorý je definovaný v Konceptii rozvoja výchovy a vzdelávania v SR v projekte Milénium ako človek.

Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, /reprodukčné a produkčné/, percepčné činnosti) rozšírených

o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre.

Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohatia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť seberealizácie.

Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržiavame postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. **Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.**

Ciele predmetu

Cieľom vzdelávacej oblasti umenie a kultúra je pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania.“

Kognitívne ciele

Cieľom je, aby žiaci získali poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou. Na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností

- oo) nadobudnú schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- pp) spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela,
- qq) uvedomia si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významných diel slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získajú úctu ku svojej kultúre,
- rr) prostredníctvom hudobných činností získajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- ss) nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník,
- tt) v kontexte s hudbou dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítania a pochopenia hudobného diela dokážu žiaci prekonať svoj egocentrizmus, vedia sa preladiť na komunikačný a ideový kód iného človeka (autora), pochopia jeho citový a myšlienkový svet s určitou mierou stotožnenia sa. Uvedomené počúvanie hudby môže – a to úplne nenásilne – vychovávať k empatii. Tieto etické momenty vnímania hudby

- smerujú k socializácii a tu tkvie jedna z príčin opodstatnenosti hudobnej výchovy v systéme humanisticko-tvorivej edukácie),
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky,
  - dokážu bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- uu) vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. Rešpektovať estetické a etické hodnoty
- obsahnuté v hudbe,
  - schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
  - vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele

- vv) žiaci dokážu správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,
- ww) v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedia využiť pri svojich hudobných činnostiach,
- xx) na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

Kompetencie

Jedným z prioritných zámerov nových vzdelávacích programov je, aby sa výchova a vzdelávanie realizovalo na základe harmonizovaných učebných osnov vyučovacích predmetov. Veľmi dôležité a potrebné je dosiahnuť, aby dobre vedená hudobná výchova participovala na dosiahnutí kľúčových kompetencií žiakov sekundárneho vzdelávania.

Úlohou predmetu je rozvíjať **kľúčové kompetencie** tak, aby sa:

- § formoval a rozvíjal emocionálny svet žiakov,
- § formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- § vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- § vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami,
- § vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim,
- § hudobná výchova participuje na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej, občianskej, komunikačnej kompetencie.

Obsah, témy

5. ročník

Ako sa nám prihovára hudba. Hudba spojená s inými druhmi umenia (tvorba integratívneho projektu). Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov

6. ročník

Hudba minulosti a súčasnosť. Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov

7. ročník

Hudobné prechádzky storočiami *Pestrá paleta populárnej hudby. Hudba na pomedzí* (prieniky rôznych druhov a žánrov hudby: populárna hudba, vážna hudba, džez, etno, world...)

Sústava hudobných činností: vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, (reprodukčné a produkčné) percepčné činnosti, hudobno-dramatické činnosti:

Odporúčané organizačné formy a metódy

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov:

- skupinové, projektové, diferencované vyučovanie, návšteva hudobných podujatí, besedy,
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusia, metódy hrania rol; špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

• Vokálne činnosti

Obsahom vokálnych činností na nižšom sekundárnom stupni základnej školy je upevňovanie a rozširovanie vedomostí a zručností v práci s hlasom v nadväznosti v na predchádzajúce ročník, v kultivácii speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov.

Obsah

- rozširovanie hlasového rozsahu, hlasová hygiena (zvládnutie mutácie), správne spevácke návyky, artikulácia, spievanie jednohlasných a viachlasných piesní,
- § intonácia durových a molových motívov, melodických obmien,
- § elementárne vokálne tvorenie: melodická otázka-odpoveď, melodizácia textu, mien, predvetie-závetie, riekaniak, tvorivé hudobné hry,
- § sluchové rozlišovanie durových a molových súzvukov a melódií,
- § hudobné metrum, rytmus – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte, 2+3 a pod.
- § orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie, určovanie metra, tempa, dynamiky.

Zručnosti a vedomosti – požiadavky na výstup

- § žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné, prípadne trojhlasné piesne ľudové aj umelé, v durových, molových a modálnych tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti,
- § orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov,
- § dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých,
- pozná slovenské folklórne oblasti a ich typické piesne, tance, kroje, slovenské zvyko- slovie, spoločenské funkcie piesní

Inštrumentálne činnosti

Obsahom inštrumentálnych činností je hra a tvorba sprievodov na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie, tvorba sprievodu pre hudobno-dramatické prejavy.

Obsah

- § hra na hudobných nástrojoch, nástrojová reprodukcia rôznych melódií (motívov, tém, piesní, jednoduchých skladieb) improvizácia pri vyjadrovaní pocitov, nálad a javov aj v hudobno-dramatických prejavoch,
- § hra a tvorba sprievodov na detských hudobných nástrojoch, prípadne keyboardu, počítača,
- § pochopenie farby a možnosti detských hudobných nástrojov

Zručnosti a vedomosti – požiadavky na výstup

- § žiak reprodukuje na základe svojich individuálnych schopností a zručností rôzne motívy, témy i časti skladieb,
- § vytváranie inštrumentálnych sprievodov k piesňam, rešpektujúc ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeny nálad, zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby

Hudobno-pohybové činnosti

Obsahom hudobno-pohybových činností je reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta, improvizácia a pantomimické vyjadrenie.

Obsah

- § používanie taktovacích gest,
- § pohybové vyjadrenie charakteru piesne a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady, hudobnej skladby – improvizácia, pantomíma, hra na tele, tanečné kroky,
- § pohybový sprievod znejúcej hudby – taktovanie, tanečné kroky, vlastné pohybové stvárnenie,
- § pohybové *reagovanie* na zmeny počas znejúcej hudby – *tvarové*, *tempové*, *dynamické*, *harmonické*.

Zručnosti a vedomosti – požiadavky na výstup

- § reakcia pohybom na znejúcu hudbu, na vyjadrenie metra, tempa, dynamiky, pohybu a obrysu melódie , tempa, dynamiky, v súlade s charakterom piesne alebo skladby,
- § rytmizácia, taktovanie,
- § realizácia hudobno-pohybových hier so spevom, vyjadrenie hudby tancom, na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytváranie pohybových improvizácií a kreácií,
- § pohybové stvárnenie jednoduchých choreografií tancov,
- § žiak rozpoznáva niektoré tance rôznych štýlových období a žánrov, dokáže využívať vhodné hudobno-pohybové prvky v počúvaných skladbách a predviesť jednoduché pohybové stvárnenie hudby.

Percepčné činnosti

Obsahom percepčných činností je aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, dokáže zadeliť dielo do obdobia, hudbu analyzovať a charakterizovať.

Obsah

- § orientácia v hudobnom priestore a elementárna analýza hudobnej skladby prostredníctvom dominujúcich hudobno-vyjadrovacích prostriedkov, ich význam pre pochopenie hudobného diela, funkcia hudby vzhľadom k životu jedinca a spoločnosti, kultúrnym tradíciám a zvykom,
- § hudobné dielo a jeho autor,
- § sluchové rozlišovanie jednotlivých hudobných žánrov na základe ich charakteristických znakov,
- § využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom, recitovaným slovom apod.
- § verbálne vyjadrenie svojho názoru a zážitku z počúvanej hudby.

Zručnosti a vedomosti – požiadavky na výstup

- žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby,
- dokáže zaradiť, charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska štýlového obdobia a žánru, postrehne výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby,
- § dokáže verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, *predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami,*
- § verbalizuje hudobný zážitok, svoj názor, pri vzájomnej konfrontácii stanovisk vedie dialóg, dokáže hodnotiť a porovnávať počúvané skladby,
- pozná mená najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov a ich najznámejšie diela

Hudobno-dramatické činnosti

Obsahom hudobno-dramatických činností na druhom stupni ZŠ je využitie všetkých činností, zručností a vedomostí na budovaní a predvedení dramatického príbehu. Zapojené sú aj získané skúsenosti a vedomosti z ostatných esteticko-výchovných predmetov: výtvarná výchova, literárna výchova - dramatinizácia, etická, tanečná zložka pohybovej výchovy.

Zručnosti a vedomosti – požiadavky na výstup

- § integrácia a komplexné využitie vokálnych, hudobno-pohybových, inštrumentálnych, percepčných činností spojených v dramatickom príbehu (hudobnej rozprávky, hudobného príbehu, hudobného divadla, hudobnej dielne pod.) v javiskovom predvedení.
- § žiak získava schopnosť empatického a asertívneho správania sa

Postoje

- § Žiak spoznávaním hudby rôzneho typu, žánru a období (národnú, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického) rešpektuje špecifiká, váži si kultúru svojho národa a iných národov. V rámci medzipredmetových vzťahov dokáže vyjadriť a verbalizovať svoj názor na hudobné umenie rôznych štýlových období, hudby súčasnosti, tanečnej, populárnej, džezovej ako aj na iné formy tvorivých prejavov, napr. na literatúru, výtvarné umenie.
- § Žiak prostredníctvom dobre usmerňovanej výchovy hudbou a k hudbe pochopí, že hudobné aktivity sú ušľachtilou formou trávenia voľného času.

- § *Podporovanie samovzdelávania a sebahodnotenia.*
- § *Motivácia na hľadanie – vzbudenie zvedavosti, záujmu, byť lepším* (podnecovaním záujmu žiakov o kvalitnú hudbu a o ich tvorcov a interpretov: poukázať na obdivuhodnosť konania niektorých skladateľov a interpretov.
- § *Osvojiť si správanie sa na koncertoch a slávnostných podujatiach.*
- § *Prostredníctvom spoločných hudobných činností a získaných vedomostí pestovať kompetenciu spolupracovať s druhými, chápať a rešpektovať multikulturalitu a odlišnosť, osvojiť si pozitívne etnické postoje.*

Učebné zdroje

- § učebnice HV pre 5., 6. a 7. ročník
- § Múzy v škole - časopis pre hudobnú, výtvarnú a estetickú výchovu
- § NOTES - časopis
- § Projekt Orava: www.zdruzenieorava.sk
- § PC, internet (MCMB, Infovek), multimediálne nosiče (CD, DVD)...

Ciel' Kľúčové kompetencie	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard		Odporúčaný počet hodín
			Max. úroveň	Min. úroveň	
<p>- získať poznatky a vedomosti v procese komunikácie hudbou v rôznych štýlových obdobiach a získané vedomosti, poznatky a percepčné zručnosti využívať pri elementárnom hudobnom tvorení a porovnávaní hudby minulosti a súčasnosti; nadobudnúť schopnosť prijať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa a iných národov rôznych období</p> <p>(kognitívne ciele)</p> <p>- prostredníctvom precítenia a pochopenia umeleckých diel žiaci dokážu prekonať svoj egocentrizmus a do istej miery sa stotožniť s autormi týchto diel (empatia), no zachovať si svoje vlastné názory a postoje (asertivita); na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky; získať</p>	<p>Hudba minulosti</p> <p>a súčasnosť: Od praveku po romantizmus, jednotlivé štýlové obdobia</p> <p>a v európskom a slovenskom hudobnom umení</p> <p>(cca 17 hod.)</p> <p><small>pokračovanie na ďalšej strane!</small></p> <p>Hudba minulosti</p>	<p>Pravek a letmý pohľad na starovek: človek a zvuky prírody, praelement hudby – rytmus, napodobňovanie primitívnych hudobných prejavov (učebnica pre 7. roč./s. 6-7), 1 hod.</p> <p>Letmý pohľad na stredovek: kresťanská hud. kultúra, svetská hudba, duchovná pieseň, 1 hod.</p> <p>Hudobná renesancia: madrigal, hudba na hradoch a zámkoch + pavana z 9. ročníka (móda, tanec, zvyky), 1 hod.</p> <p>Hudobný barok: B – variant: podľa súčasnej učebnice pre 7. ročník (výber s. 16-21): A. Vivaldi, J.S. Bach, G.F. Händel, 3 hod.</p> <p>Klasicizmus: J. Haydn: Andante zo Symfónie G dur „S úderom na tympan“ + poznatky (uč.7. roč.,s. 26-27), W.A. Mozart: Malá nočná hudba + poznatky, ukážky z opier (7./28-30), L. van</p>	<p>- žiak pozná najvýznamnejších predstaviteľov hudby (10),</p>	<p>- orientuje sa v grafickom zázname piesní</p>	1 hod.
			<p>a v rytmickom sprievode vie rozlíšiť charakteristické črty niektorých národných piesní (6),</p> <p>- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné piesne ľudové aj umelé iných národov (ruské, nemecké, španielske, rómske, talianske, francúzske, grécke, turecké, írske, škótske, židovské, japonské, argentínske, americké) (5),</p> <p>prítom využíva v predošlých ročníkoch získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti; žiak dokáže realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam, rešpektuje ich</p>	<p>1 hod.</p> <p>3 hod.</p> <p>4 hod.</p> <p>1 hod.</p> <p>4 hod.</p>	

<p>schopnosť spolupracovať, zodpovedne plánovať a realizovať spoločnú aj vlastnú prácu; chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach, vedieť oceniť silu umenia ako prostriedok skvalitnenia a kultúrnenia svojho života nielen ako ušľachtilý a zmysluplný spôsob vyplňania voľného času</p> <p>(socioafektívne ciele)</p> <p>- žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové); na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení vlastných myšlienok, pocitov a postojov a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom</p> <p>(psychomotorické ciele)</p> <p>- oboznámiť žiakov s najznámejšími hudobnými a inými artefaktmi minulosti, zdôrazniť ich význam a hodnotu pre dnešného človeka, formovať ich hudobný vkus, viesť ich aby</p>	<p>a súčasnosť: Od praveku po romantizmus, jednotlivé štýlové obdobia a v európskom a slovenskom hudobnom umení (cca 17 hod.)</p>	<p>Beethoven: 9. Symfónia d mol, Óda na radosť (Hymna EU), ukážky z klavírných sonát a koncertov (7/31-33), predstavitelia klasicizmu na území Slovenska, 4 hod.</p> <p>Opakovanie. 1 hod.</p> <p>Hudba v romantizme:</p> <p>romantizmus a novoromantizmus v európskej hudbe: malé a veľké formy (Schubert: Kráľ duchov, krátke skladby Schumann, Dvořák, ukážky z oper, programová hudba - 8. roč., s. 8-22; Smetana: Vltava – 6. roč., s. 30-31), slovenská hudba: J.L. Bella, V. F. Bystrý, M. Sch.-Trnavský (výber z učebnice pre 8. roč. / 41-46), 4 hod.</p> <p>Od romantizmu k hudbe 20. storočia: Mocná hárka (Musorgskij, Rimskij-Korsakov), impresionisti (Debussy, Ravel) – výber 8. roč., s. 36-39. 2 hod.</p>	<p>charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hud. nástrojoch „podporiť“ charakter piesne alebo typických inonárodných hudobných skladieb správne reagovať pohybom na piesne rôzneho charakteru, vie zatancovať niektoré národné tance (3)</p>	<p>2 hod.</p> <p>14 hod.</p>
---	--	--	--	------------------------------

<p>vedeli rozlíšiť hudbu hodnotnú a módnu. S rozmanitými hudobnými činnosťami, erudovaným vedením hudobno-výchovného procesu rozvíjať hudobnosť a osobnosť žiakov (úloha učiteľa)</p> <p>- žiak nadobudne schopnosť prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník, v kontexte s hudbou dokáže analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, VYV, lit.v., ZEM); získať vedomosti a poznatky o hudbe iných národov, pozná najvýznamnejších predstaviteľov hudby vybraných národov, dokáže integrovať poznatky z iných predmetov, aby dostal ucelenejšiu predstavu o kultúre iných národov, orientuje sa v grafickom zázname piesní a v rytmickom</p>	<p>Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov</p> <p>Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov</p>	<p>Výber regionálnych slovenských ľudových piesní + ľudové umelecké kolektívy / Výber inonárodných piesní a ukážok na počúvanie hudby (dôraz sa bude klásť na interpretačné zvládnutie vybraných piesní inonárodných kultúr), učebnica 7. ročník, s. 50-55, 57-72</p>		
---	---	--	--	--

sprievode, vie rozlíšiť
charakteristické črty
niektorých národných piesní,
nadobudne schopnosť
otvorene prijímať, hodnotiť
a vážiť si hud. diela a hud.
prejavy vlastného národa,
iných národov a etník
(kognitívne ciele)

- žiak dokáže bez predsudkov
prístupovať k vnímaniu
a rozširovaniu umeleckých
hodnôt rôznych kultúr, dokáže
rešpektovať estetické a etické
hodnoty, obsiahnuté v hudbe,
rozvíja svoju schopnosť
spolupracovať (pri
kolektívnych hud. činnostiach,
má zodpovednosť za
plánovanie a realizáciu
spoločného a vlastného hud.
prejavu) **(socioafektívne
ciele)**

- žiak spieva na základe
svojich dispozícií intonačne
čisto, rytmicky presne so
zodpovedajúcim výrazom
jednohlasné, dvojhlasné
piesne ľudové aj umelé iných
národov (ruské, nemecké,
španielske, rómske, talianske,
francúzske, grécke, turecké,

<p>írske, škótske, židovské, japonské, argentínske, americké), pritom využíva v predošlých ročníkoch získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti; žiak dokáže realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam, rešpektuje ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hud. nástrojoch „podporiť“ charakter piesne alebo typických inonárdnych hud. skladieb správne reagovať pohybom na piesne rôzneho charakteru, vie zatancovať niektoré národné tance</p> <p>(psychomotorické ciele)</p> <p>Obsah HUV v 6. roč. ZŠ Eva Langsteinová pre učiteľov HUV – MPC Bratislava. Upravená verzia: Mgr. Y.Marjaková</p>				
--	--	--	--	--

Hudobno-výchovný proces

Hlavnou zásadou vyučovania hudobnej výchovy je, že východisko i cieľ hudobno-výchovného procesu tvorí znejúca hudba. Uprednostňujeme progresívne a inšpiratívne uplatňovanie centrálného metodického podnetu (hudby) smerujúceho k zážitku. Každá vyučovacia hodina má mať svoje ciele, ku splneniu ktorých smeruje každá činnosť žiakov a usmerňovanie učiteľa. Predmetová komisia rozhodla Hv na druhom stupni neklasifikovať.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ZDRAVIE A POHYB

PREDMET: TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika predmetu: uvedené v 5. ročníku

Časovo – tematický plán

Vyučovací predmet : **telesná výchova**

Týždenná dotácia : 2 hodiny

6.roč., chlapci , dievčatá

6.ročník chlapci ,dievčatá								
<i>Mesiac</i>	<i>Týždeň</i>	<i>Čís.vyuč. jednotky</i>	<i>Čís.temat. celku</i>	<i>Obsahový štandard</i>	<i>Počet hodín</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Mat-tech. prostriedky</i>	<i>Rozvoj pohybových schopností</i>
9	2.	1	LA (14)	Hygiena, bezpečnosť, organizácia TV	1		teória TV	
9	3.-4.	2.- 4.		Diagnostika všeobecnej pohybovej výkonnosti	3	Zistiť pohybovú výkonnosť . Zistené hodnoty využiť na informáciu o aktuálnom stave a využiť ich na zlepšovanie výkonnosti.	pásmo, stopky, plné lopty	
10	1.	5.		Atletika	2	Osvojovanie nových a	stopky, hrable	silu, rýchlosť,

		6.		<p>Bežecká ABC, strečingové cvičenia.</p> <p>Technika behu - šliapavý, švihový, rýchly beh.</p> <p>Technika nízkeho, polovysokého a vysokého štartu Beh 60m..</p>		<p>zložitých pohybov a zdokonaľovanie známych prvkov, fáz a pohybových činností vcelku. Zvládnuť teóriu jednotlivých atletických disciplín, ich pravidlá a rozhodovanie, zostavovanie a vedenie rozcvičenia a pohybový program na voľný čas. Schopnosť ukázať a primerane uplatniť racionálne základy pohybovej štruktúry vcelku na úrovni pohybových predpokladov s cieľom dosiahnuť primeranú atletickú výkonnosť.</p>		vytrvalosť
10	2.	7. 8.		<p>Basketbal</p> <p>Špecifické poznatky Ihrisko, družstvo, chyby v hre, tresty, rozhodcovia. Prihrávky na mieste , v pohybe)</p>		<p>Ovládať základnú terminológiu, základné pravidlá a ich praktické uplatnenie v hre, uplatňovať pri hre zásady fair-play, ovládať techniku a v hre uplatniť herné činnosti jednotlivca.</p>	Basketbalové lopty	<p>obratnosť, koordinácia, odrazová sila, vytrvalosť</p>
10	3.	9. 10.		<p>Chyťanie, držanie, uvoľňovanie s loptou, bez lopty</p>		<p>Správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca</p>		

10	4.	11. 12.		Strel'ba z krátkej vzdialenosti, strel'ba dvojtaktom, bránenie útočníka, zápasy				
11	1.	13 14.		Atletika Pyramidovy beh, stupňované úseky, kontrolné behy: 60m, 300m. Skok do diaľky - nácvik (závesom)	2		stopky, hrable	
11	2.	15 16.		Skok do diaľky (zdokonalovanie) Skok do diaľky komplexne.	2		hrable, pásmo,	
11	3.	17. 18.		Hod kriketovou loptičkou do diaľky - nácvik. Hod kriketovou loptičkou do diaľky.	2		Kriketové loptičky, pásmo	
11	4.	19. 20.		Hod kriketovou loptičkou.- výkon Vytrvalostný beh prerušovaný Neprerušovaný beh 12 min.	2		Kriketové loptičky, pásmo stopky	
12	1.	21. 22.		Beh 1000 - neprerušovane. Vybíjaná, (Florbal) Špecifické poznatky Ihrisko, družstvo, strata, podanie, chyby v hre, tresty,	1+1	Ovládať základnú terminológiu, základné pravidlá a ich praktické uplatnenie v hre, uplatňovať pri hre zásady fair-play, ovládať	Lopty, Florbalové palice, brankárska výstroj	obratnosť, koordinácia, odrazová sila, vytrvalosť

				rozhodcovia.		techniku a v hre uplatniť herné činnosti jednotlivca.		
12	2.	23. 24.		Florbal -(HČJ Prihrávky na mieste , v pohybe) Vybíjaná – prihrávky vo dvojiciach , prehadzovanie Základný herný postoj	1+1	Florbal- kontrola nad loptičkou, zvládnutie prihrávok a strelby	lopty	
12	3.	25. 26.		Florbal-(HČJ Preberanie prihrávky ,vedenie lopty Strelba z miesta po prihrávke) Vybíjanie, prehadzovanie, prihrávka Hra v kruhu Pohyb s loptou a bez lopty Hra Prípravne hry prehadzovaná, vybíjaná	1+1	Význam pravidelného športovania na zvyšovanie telesnej výkonnosti a upevňovanie zdravia. Ovládať základnú terminológiu, základné pravidlá a ich praktické uplatnenie v hre, uplatňovať pri hre zásady fair-play, ovládať techniku a v hre	Ihrisko, hala	rozvoj sily a výbušnej sily, obratnosť, koordinácia, odrazová sila, vytrvalosť
1	1.	27. 28.		ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA Špecifické poznatky Základná charakteristika techniky poradová príprava,odb terminológia Organizovanie nástupov, obraty a povelky k pohybovej	1+1		gymnastický pás	

				činnosti.				
1	2.	29. 30.		<p>Kotul' letmo – nácvik rozdelenie jednotlivých fáz(rozbeh,náskok,odraz letová fáza,prechod do kotul'u vpred)</p> <p>Kotul' vpred – zdokonaľovanie Postupné zvažovanie vzdialenosti a výšky</p>	2	Ovládať cvičebné tvary, techniku ich zvládnutia, ich vplyv na organizmus, zvládnuť zásady rozvoja sily a koordinačných schopností, cítenia a držania tela, kĺbovej pohyblivosti a ohybnosti, riadenie rozcvičenia a cvičenia na stanovišti, tvorbu pohybových motívov a krátke zostavy na hudbu.	gymnastický pás,	rozvoj sily, obratnosti, pohyblivosti
1	3.	31. 32.		<p>Plávanie</p> <p>Hry vo vode, splývynie</p> <p>Nácvik práce nôh (kraul)</p> <p>Práca rúk</p> <p>Súhra</p>	2	Ovládať plavecký spôsob kraul najmenej 50 m. Vedieť pomenovať a popísať základné obrátky	Plaváreň, dosky na plávanie	Rozvoj koordinácie, obratnosti , výdrže
2	1.	33. 34.		Opakovanie gymnastických prvkov z 5. ročníka. Kotule vpred a vzad vo vovzbách - kontrola	2		žinenky	
2	2.	35. 36.		Stojka na lopatkách Preval vzad do ľahu vnesmo	2		žinenky	
2	3.	37. 38.		<p>Šplh na tyči – nácvik</p> <p>Šplh na tyči – zdokonalenie,kontrola</p>	2	Význam pravidelného športovania na zvyšovanie telesnej výkonnosti a upevňovanie zdravia.	posilňovňa	rozvoj sily a výbušnej sily

3	1.	39. 40.	P	<p>Úpoly a sebaobrana CH Pády, dvíhanie, nosenie, základné techniky bojových umení – karate, judo, aikido. základné obranné hmaty</p> <p>Rytmická gymnastika D Správne držanie tela v postojoch, v sedu, ľahu, podpory v pohybe, chôdza, beh, tanečné kroky 2/4, 3/4 takt, jednoduché variácie poskokov, skokov, obratov na daný takt.</p>	2	<p>Osvojiť si techniku pádov, bojových umení, poznať ich význam v živote človeka</p> <p>Osvojiť si a zdokonaľiť správne držanie tela, súlad pohybov tela s hudbou</p>	žinenky	
3	2.	41. 42.	G	<p>Plávanie Nácvik práce nôh – prsia, práca rúk, súhra, nácvik skokov do vody</p>	2	<p>Ovládať plavecký spôsob prsia najmenej 50 m. Vedieť pomenovať a popísať základné skoky</p>	Plaváreň, plávacie dosky	
3	3.	43. 44.		<p>Športová gymnastika Kotúľ vpred, vzad, väzby, premet bokom, preskoky, roznožka, skrčka cez kozu Hrazda – vis na hrazde, strmhlav, vznesmo, jazdmo, stojmo Kladina D – lokomočné a rovnovážne pohyby, poskoky, obrátky</p>		<p>Poznať správnu terminológiu a názvoslovie, správne držanie tela a bezpečnosť správania sa, vedieť poskytnúť pomoc a záchranu pri cvičení, zvládnuť jednotlivé prvky na dostatočnej úrovni</p>	Žinenky, koza, bedne, odrazový mostík, hrazda	
3	4.	45.	P	<p>Plávanie Zdokonaľovanie techniky</p>		<p>Zvládnuť jednotlivé plavecké štýly bez chýb,</p>		

		46.		kraul, prsia, nácvik pl. spôsobu znak		naučiť sa nový pl. spôsob - znak		
4	1.	47. 48.	P	Ringo Netradičné šp. hry – pravidlá, prihrávky, hra cez sieť	2	Oboznámiť deti aj s netradičnými šp. hrami, zdokonalenie herného myslenia	lopty	
4	2.	49. 50.	G	Futbal Špecifické poznatky Základné pravidlá, ihrisko Prihrávky- priamym, vnútorným, vonkajším priehlavkom	2			
4	3.	51. 52.	G	Cvičenia na zdokonalovanie prihrávok na mieste v pohybe (škôlky) Nabíehanie a preberanie lopty	2		lopty	
4	4.	53. 54.	F	Vhadzovanie lopty a následne spracovanie. Obsadzovanie hráča sloptou a bez lopty.	2		lopty	
5	1.	55. 56.	F	Hra - futbal Atletika Zdokonaľovanie štartov letmý	2		Štartové bloky	Rozvoj výbušnosti dolných končatín

				polovysoký,nízky,padavý.				
5	2.	57. 58.		Bežecká ABC, strečingové cvičenia. Krátke úseky do 30 m, Beh po atl.trati max.rýchosťou	2		Stopky	Rozvoj bežeckej rýchlosti
5	3.	59. 60.		Prerušovaný beh so striedaním intenzity. Vytrvalostný beh v teréne	2		Stopky	Rozvoj vytrvalosti
5	4.	61. 62.		Beh na 1000 m Štafetový beh – držanie a odovzdávanie kolíka (chôdza,beh)	1+1		Stopky, Štafetové kolíky	
6	1.	63. 64.		Hra- vybíjaná Hra- hádzaná	1+1		lopty	
6	2.-3.	65. 66.	A	Diagnostika všeobecnej pohybovej výkonnosti.	2		pásmo, stopky, plné lopty	

Predmet je neklasifikovaný. Pri hodnotení vychádzame z postojov, snahy detí zlepšovať svoje fyzické dispozície, prístupu detí k športovaniu na hodinách TV. Na hodnotenie fyzického rastu detí využívame hodnotiace pohybové testy, ktoré vykonávame 2 krát ročne – na začiatku šk. roka a na konci šk. roka.

Využívame možnosť sebahodnotenia žiakov na základe jednotlivých športových výkonov

